

תשורה

משמחת הנישואין של
שלום דובעד הכהן ועטיל שיחיו
דיבקין

אוד לי"א טבת תשפ"ז

בעזחי"ת.

פתח דבר

לזכרון טוב, ליום כלולת צאצאינו החתן הרה"ת שלום דובער הכהן והכלה מרת עטיל שיחיו ריבקיין,

ועל יסוד הנהגת כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע בעת חתונת הרבי והרבנית – י"ד כסלו תרפ"ט, אשר הואיל להדפיס צילום ממכתב בכת"ק כ"ק אדמו"ר הזקן, והצילום יחד עם תיאור והסבר שנכתב ע"י כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) נ"ע, חולק בעת סעודת החתונה כ"תשורה", ובנוסף לחלוקת התשורה בעת החתונה, נשלח תשורה זו לכמה מחסידים, וכלשון הרבי באחד ממכתביו: ". אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר שלחו בתור מתנה לחסידים ואנ"ש בקשר עם חתונתי",

הננו בזה לכבד את כל הנוטלים חלק בשמחתנו, בתשורה המובאת בזה.

יש לציין, שרובו ככולו של החומר, מתפרסם כאן לראשונה.

התשורה כוללת:

- (א) **שער אגרות קודש**, ובו מכתבים שזכו לקבל בני משפחת הכלה – מכתב ללידת זקנת הכלה מרת עטיל ע"ה שגלוב, עם הוספה נדירה בכת"ק, ומכתבים לר' **בנציון הלוי ע"ה**, אמו מרת **מאריאשא ע"ה**, וזוגתו מרת **חי' קלארא ע"ה**, שגלוב.
- (ב) **שער החגחות** – "די אידישע היים", ובו צילומי החגחות בגוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר על מאמרים (באנגלית) שכתב זקן החתן הרב **אברהם ארי' שיחי' סטאון**, עבור עיתון "די אידישע היים".

ג) **שער כתבי יד קודש – הגהות לדפוס**, ובו כו"כ דברים שונים בגוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר בקשר לעריכת והדפסת ספרי קה"ת.

ד) **שער שיחות קודש**, שיחה שנאמרה בי"ט סיון התשי"ז, לתלמידי ישיבת אהל משה, בניהול הרב אליהו ע"ה מאכלים, אבי-זקנתו של החתן.

ה) **שער אוצרות קודש**, ובו מכתבים ומענות לאנשים שונים, רשימות מיחידות פרטיות, וסיפורים. רובם של דברים אלו נרשמו בשעתם ע"י זקן החתן הרב אברהם ארי' שי' פטאון, בעת לימודו כתלמיד בישיבת תורת"ל המרכזית – 770.

ו) **שער מכתבים מלוד**, והוא תיעוד חי ונדיר של פעולות "התלמידים השלוחים" הראשונים, שנשלחו בשנת תשכ"ב להשיבה בלוד – מרשימותיו של הרב אברהם ארי' שי' פטאון, שזכה אף הוא להמנות עמהם.

הא-ל הטוב, הוא יתברך, יברך את הממשתתפים בשמחתינו, ואנשי ביתם יחיו, בתוך כלל אחב"י יחיו, בברכות מאליפות מנפש עד בשר,

ואנו תפלה אשר משמחת נישואין זו, נזכה תיכף ומיד ממש לשמחת הגאולה, שלימות הנישואין דהקב"ה וישראל, ובמהרה בימינו ממש "ישמע בערי יהודה ובחוצות ירושלים קול ששון וקול שמחה קול חתן וקול כלה", בגאולה האמיתית והשלימה, ונזכה זעהן זיך מיט'ן רבי'ן דא למטה מעשרה טפחים והוא יגאלנו.

משפחת פוסיבר

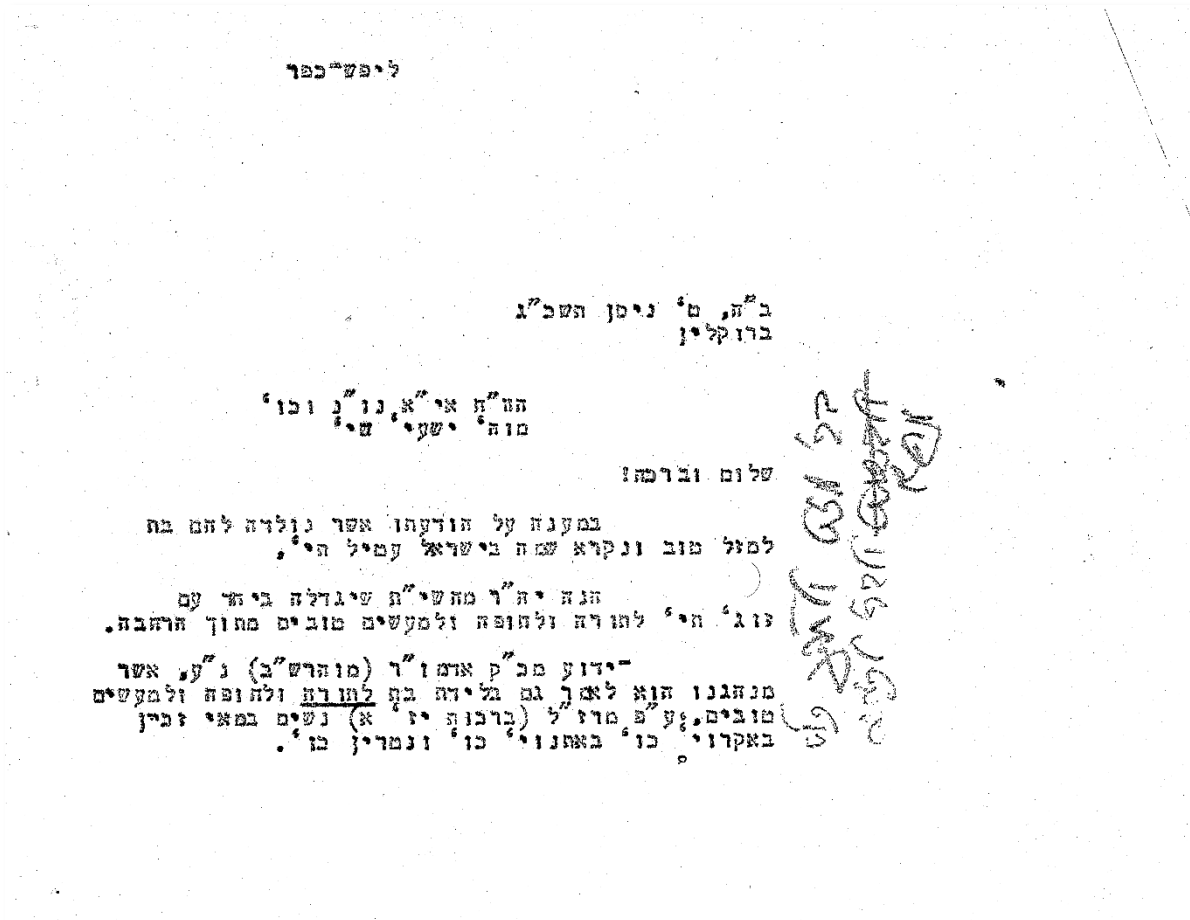
משפחת ריבקין

יום שלישי, אור לי"א טבת, ה'תשפ"ו

שער אגרות קודש

מכתבים למשפחת הכלה - צילומים של העתק המזכירות

מכתב למשפחת ליפשי לרגל לידת סבתא של הכלה מרת עטיל שגלוב ע"ה

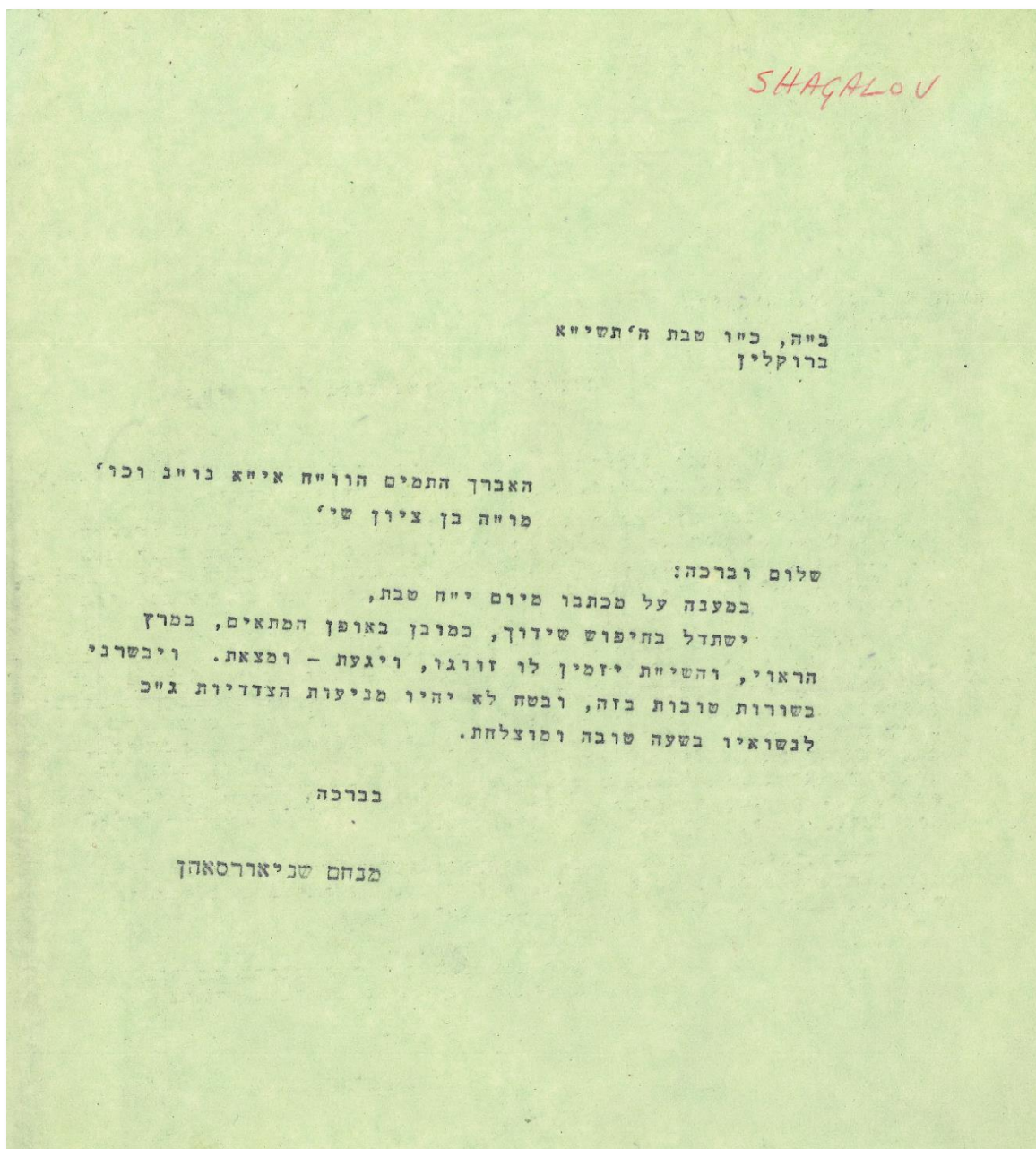

ישעי' ש': ליפשי - כפר.

ההגהות בכת"ק: .. בר' [כת] מזט ולחה"פ [ולחג הפסח] כו"ש [כשר ושמה] ולבשו"ט ולבר' [כה] לכאו"א מהם

מכתבים למשפחת שאגאלאוו

א. השתדלות בחיפוש שידוך

בן ציון שי': שגלוב. תל אביב.

ב. הסתדרות באומנות הזביחה

שאגאל-חל אביב

בי"ח, כ"ד מנ"א חשי"א
ברוקליין.

הווי"ח אי"א נוי"נ זכו
מהו"ר בן ציון שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו-בלי הוראת זמן כתיבתו- שבו כותב
שאמרו לו שמסוגל הוא לאומנות הזביחה, אבל לפי המצב באה"ק ת"ו
כבר הדבר להסתדר בזה, אבל שמע אשר אפשר להסתדר בחור שו"ב
במדינת אנגליא, ובפרט שנמצא שם גיסו מהו"ר דובער שי לעולם
ושואל ג"כ אם להתעניין בדבר שדוך באה"ק ת"ו, כן מודיע אשר מבקר
הוא קורסן למורי"ט מאגו"י:

הנה לדעתי ימשיך בחהשתלמותו בהקורסן למורי"ט, וכן ישדל
לקבל קבלה והודעה על שחיטה עופות וגסות (כי אין ברור ממכתבו אם
כבר יש לו זה א"ל) וכן ישדל ג"כ בנוגע לשידוך המתאים, ולאחר קבלת
הקבלה וההודעה, הנה אם לא יוכל להסתדר באה"ק ת"ו, יתעניין אז במה
שאמרו לו בענין משרת שו"ב זכו.

לפלא שאינו כותב מאומה בענין למודו בנגלה ובחסידות
ובטה בפעם הבא ימלא זאת.

בברכה
אשר

ג. הצעת השידוך

שגלוב - כפר חב"ד

בי"ח, כ"ט אלול תשי"א
ברוקלין.

האברך חו"ח אי"א וכו' מו"ח בן ציון שי'

שלום וברכה!

במענה על מכתבו, בו כותב אשר גיטו הר"ד שי'
מציע לו נכבדות עם מרת חי' דז"קאבסאן תחי' ושואל חו"ח:

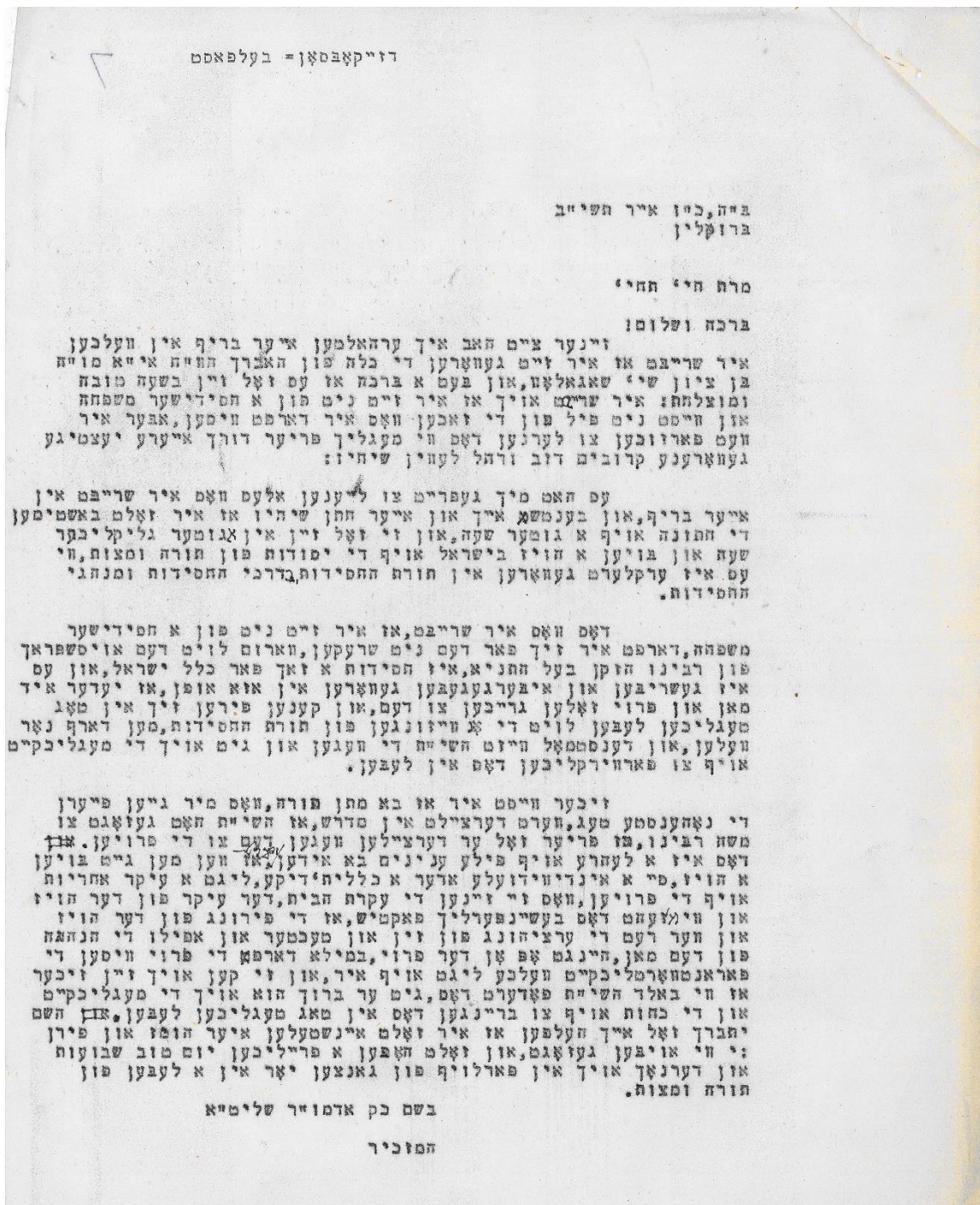
חנה מהנכון חי' שיבקש את גיטו שי' להודע
בפרטיות ע"ד משפחתה, ואם הידיעות שיקבל ישריעו רצון,
אזי יתענין בהצעה זו, ויהייר שיחי' בהצלחה.

ואברכו בזה בכתיבה והתימה טובה לשנה טובה
ומתוקה, הצלחה בלימודו ולהסתדר באופן אמחאים לפניו
בגשמיות וברוחניות.

בברכה

ההגהות בכתי"ק: .. כ"ט אלול ..

ד. חסידות - נחלת הכלל

דזייקאבסאן = בעלפאסט

ביה, כ"ז אייר תשי"ב
ברוקלין

מרת חי' תחי'

ברכה ושלום!

זינער צייט האב איך ערהאלטען אייער בריף אין וועלכען
איר שרייבט אז איר זינט געוועזען די בלע פון האבדוך תחית אי"א מו"ח
פון ציון שי' שאאלאט, און פעט א ברכה אז עס זאל זיין בשעה טובה
ומוצלחת: איר שרייבט אויך אז איר זינט פון א חסידישער משפחה
און היינט ניט פיל פון די זאכען וואס איר דארפט היימען, אבער איר
וועט פארזוכען צו לערנען דאס הי' מעגליך פריער דורך אייערע יעצטיגע
געווארענע קרובים דוב ורהל לעהין שיחיו:

עס האט מיך געפרייט צו לערנען אלעס וואס איר שרייבט אין
אייער בריף, און בענטשט אייך און אייער תחן שיהיו אז איר זאלט באשטימען
די תמונה אויף א גוטער שעה, און זי זאל זיין אין אגומער גליקליכער
שעה און בויען א הויז בישראל אויף די יסודות פון תורה ומצות, הי'
עס איז ערקלערט געווארען אין תורת החסידות, בדרכי החסידות ומנהגי
החסידות.

דאס וואס איר שרייבט, אז איר זינט ניט פון א חסידישער
משפחה, דארפט איר זיך פאר דעם ניט שרעקען, ווארום לויט דעם אויספראך
פון רבינו הוהן בעל התניא, איז חסידות א זאך פאר כלל ישראל, און עס
איז געשריבען און איבערגעגעבען געווארען אין אומאומן, אז יעדער איד
מאן און פרוי זאלען גרייכען צו דעם, און קענען פירען זיך אין טאג
מעגליכען לעבען לויט די א' הייזונגען פון תורת החסידות, מען דארף נאר
וועלען, און דענסטאמאל הייזט השי"ה די העלען און גיט אויך די מעגליכקייט
אויף צו פארטירקליכען דאס אין לעבען.

זיכער היינט איר אז בא מתן תורה, וואס מיר גייען פריער
די נאךענטסטע טעג, ווערט דערציילט אין מדרש, אז השי"ה האט געזאגט צו
משה רבינו, דו פריער זאל ער דערציילען וועלען דאס צו די פרויען. און
דאס איז א לעהרע אויף פילע ענינים בא אידען, אז מען גייט בויען
א הויז, פ"א אינדיזידועלע אדער א כלליה'דיקע, ליגט א עיקר אחריות
אויף די פרויען, וואס זיי זיינען די עקרת הבית, דער עיקר פון דער הויז
און וואלעט דאס בעשינטערליך פאקטיש, אז די פירונג פון דער הויז
און ווער דעם די ערצינונג פון זיין און מעכטער און אפילו די הנהגה
פון דעם מאן, היינט אפ אן דער פרוי, במילא דארפט די פרוי וויסען די
פאראנטווארטליכקייט וועלכע ליגט אויף איר, און זי קען אויך זיין זיכער
אז הי' באלד השי"ה פארעמט דאס, גיט ער ברוך הוא אויך די מעגליכקייט
און די כחות אויף צו בריינגען דאס אין מאג מעגליכען לעבען. און השם
יתברך זאל אייך העלפען אז איר זאלט איינשטעלען אייער הויז און פירן
זי' הי' אויבען געזאגט, און זאלט האפען א פרייליכען יום טוב שבועות
און דערנאך אויך אין פארלויף פון גאנצען יאר אין א לעבען פון
תורה ומצות.

בשם כק אדמו"ר שליט"א

המזכיר

נדפס באג"ק ח"ו, אגרת א'תקצה.

מרת חי': דזייקאבסאן – בעלפאסט.

ההגהות בכת"ק: .. איר שרייבט אויך .. אין א גוטער גליקליכער שעה .. בדרכי החסידות ..

ובפרט אז ווען מען גייט בויען א הויז .. און ווי מ'זעהט ..

ה. הסתדרות באנגלי', עסק במסחר בלתי רשמי

צאצא א"א - 11/10 - 1925

ב"ה, י"ד תמוז תשי"ב
ברוקלין

הו"ה א"ה ב"ה ב"ה
מו"ה בן ציון ש"י 22

שלום וברכה!
במענה על מכתבו = בלי תוראת זמן הכתיבה =
בו מודיע ע"ד בואו לאנגליה ואשר יש לו כמה הצעות
בענין הסתדרותו, ושאל הו"ה בזה:

הנה לדעתי אם רק באפשרי הוא, היינו שיכול
להתדבר בזה עם לשכתנו במאריז הרי יותר נכון בעדו
שיסדר למשך איזה חדשים בבית המטבחיים דבריסקא, אם
בקאלאנסעל או דובלין באופן שביחד עם עבודתו ב...
יסבא מרנסתו ומרנסת ביתו יוכל להשתלם ג"כ באומנות
הנקוד העמדת הסכין וכו' וכמו שכותב במכתבו, כי אז הרי
יהי' דבר שלם באומנותו ולא חצי דבר,

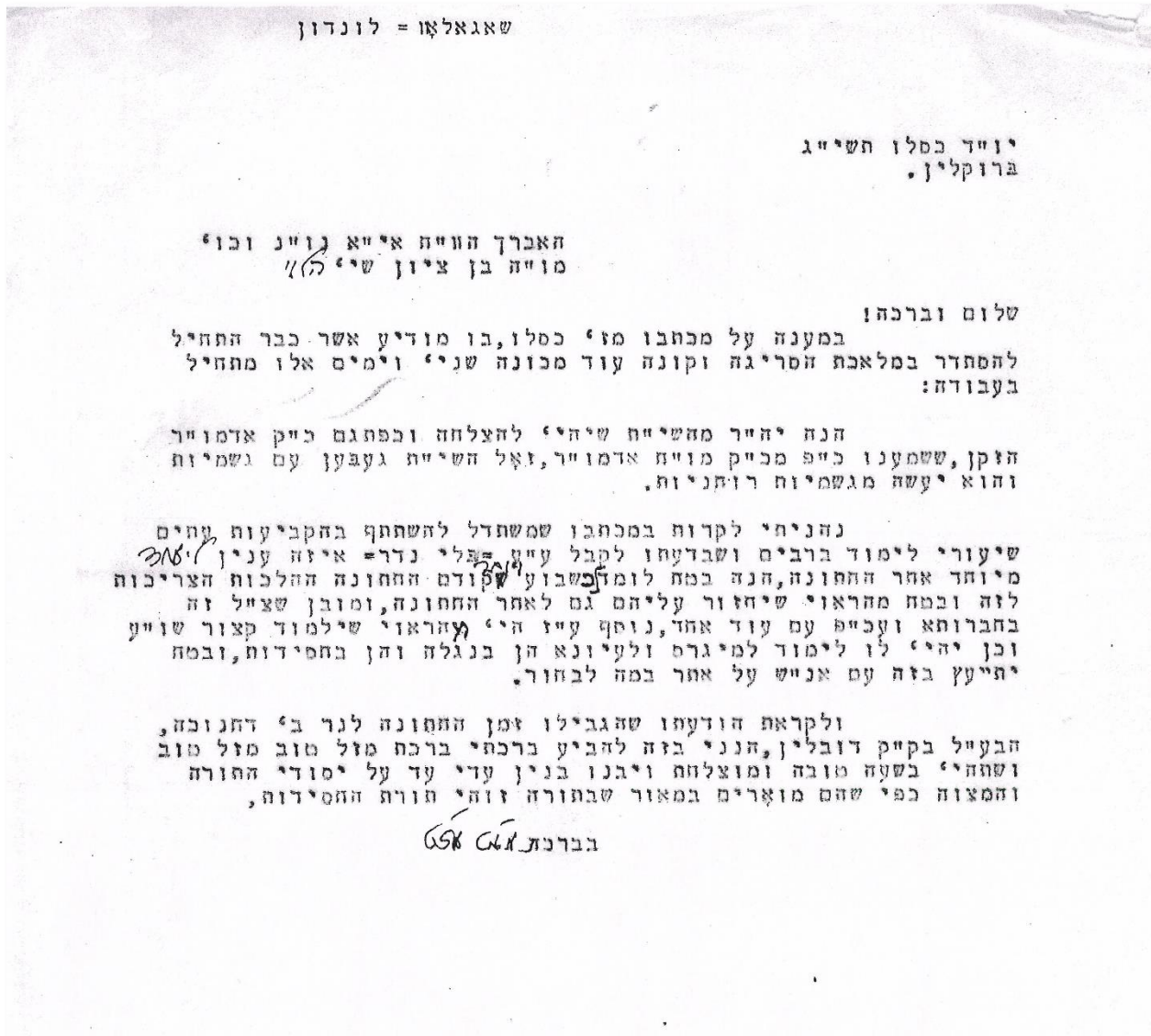
העסק במסחר בלתי רשמי לא נראה בעיני כלל
והשיית יצליחו למצוא מרנסתו באופן הסתאים ושיקבען יום
התוכתם לשעה טובה וסוצלחת בגשמים וברוחניות.

בטה השתתף בהתועדות הג האולה ובמילא
יוסיף תוספת כח ועוז בתורה ובמצוה.

בברכה

ההגהות בכתי"ק: .. מו"ה בן ציון ש"י שו"ב .. עבודתו בה ..

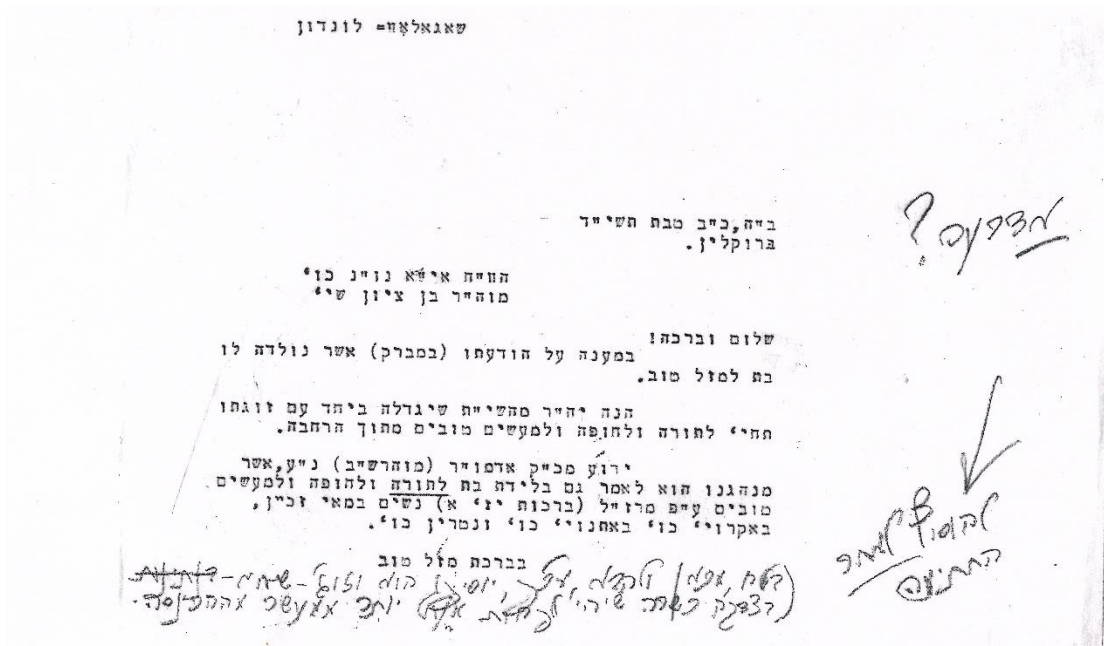
ו. הסתדרות בפרנסה, לימוד לפני החתונה, הגבלת זמן החתונה

בן ציון שי' הלוי: שאגאלאון – לונדון.

ההגהות בכת"ק: .. מו"ח בן ציון שי' הלוי .. איזה ענין לימוד מיוחד אחר החתונה .. לומד כשבוע ויותר קודם החתונה .. הי' מהראוי .. בברכת מז"ט מז"ט ..

ז. הולדת הבת, צדקה

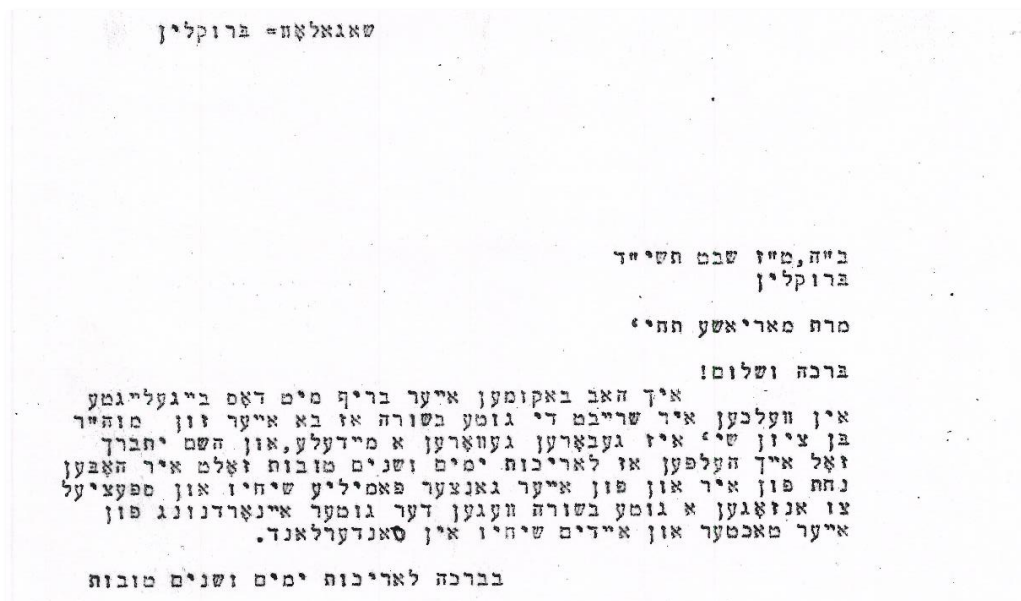

הוראה למזכירות בכת"ק: **אדרעס?**

[סימן בחץ:] **להוסיף לאחר החתימה**

בטח, מכאן ולהבא עכ"פ, יוסיפו הוא וזוג' – שיחיו – בנתינת בצדקה כשרה שיהי' לפחות מעט יותר ממעשר מההכנסה.

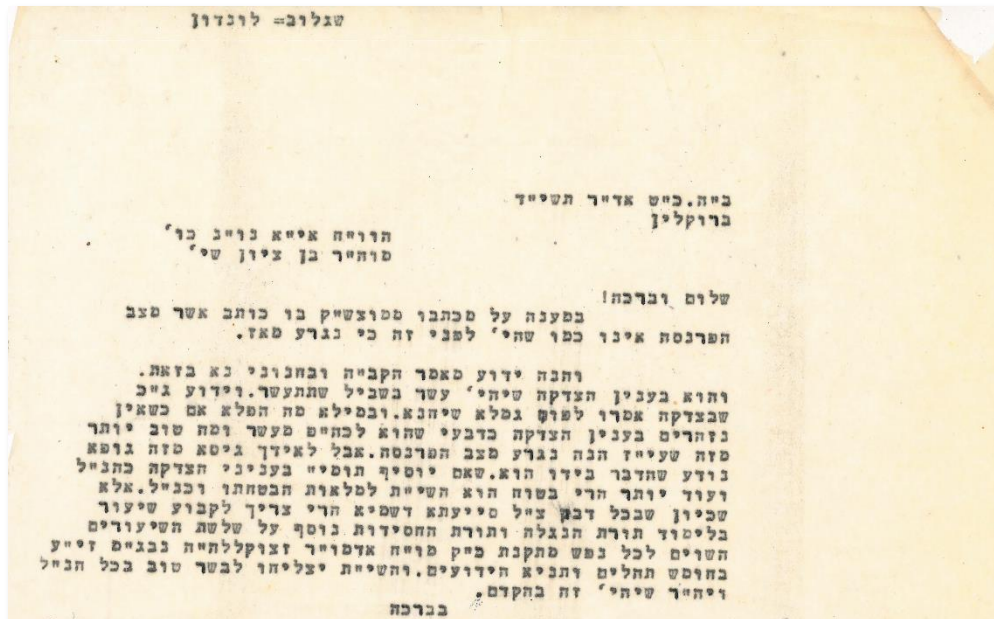
ח. הולדת נכדה

מרת מאריאשע תחי': שאגאלאו – ברוקלין.

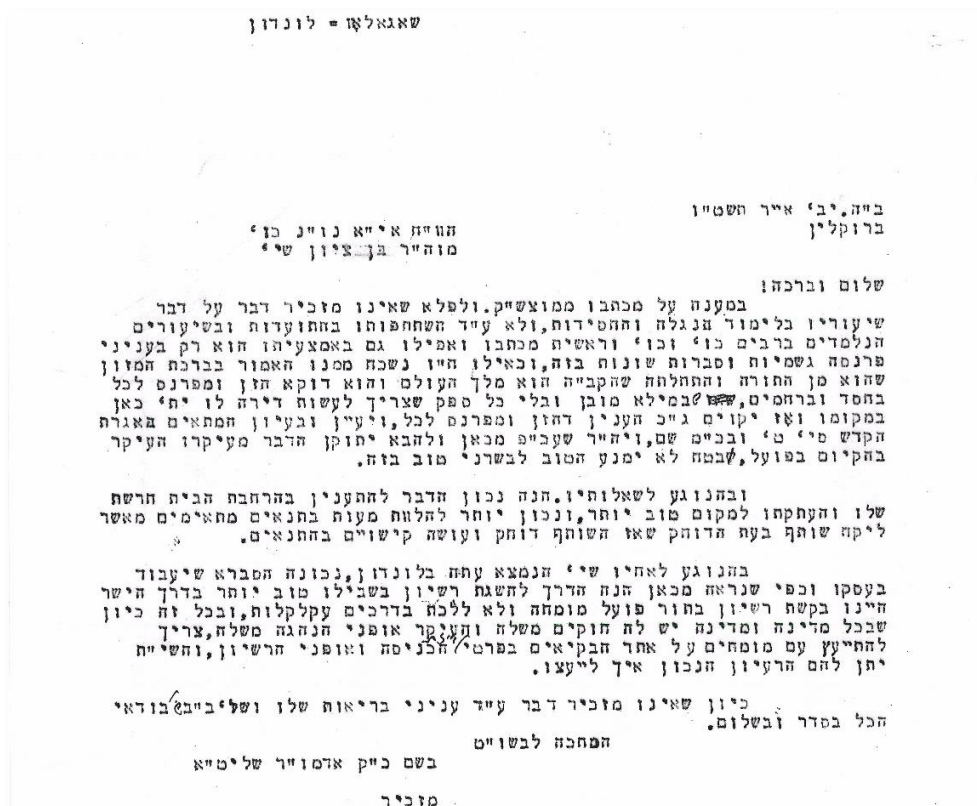
ההגהות בכת"ק: .. סאנדערלאנד ..

ט. בחנוני נא בזאת, שיעורי חת"ת

נדפס באג"ק ח"ח אגרת ב'תצו.

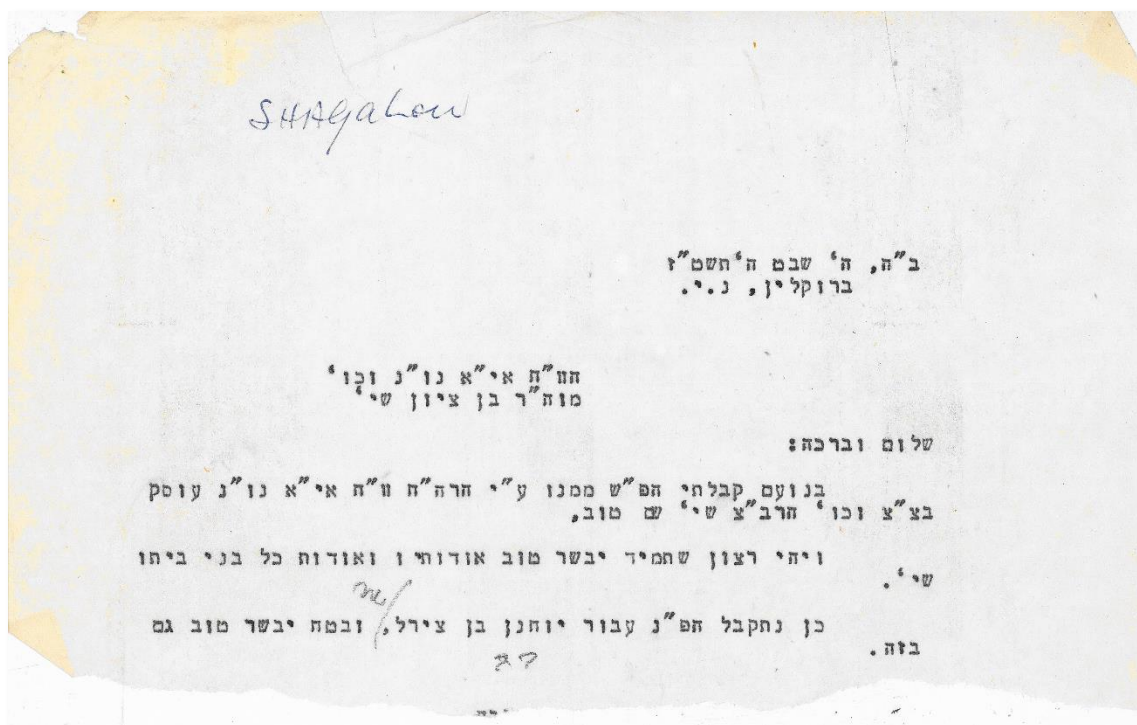
י"ד. הקב"ה זן ומפרנס את הכל

חלקו נדפס באג"ק חלק י"א, אגרת ג'תעה.

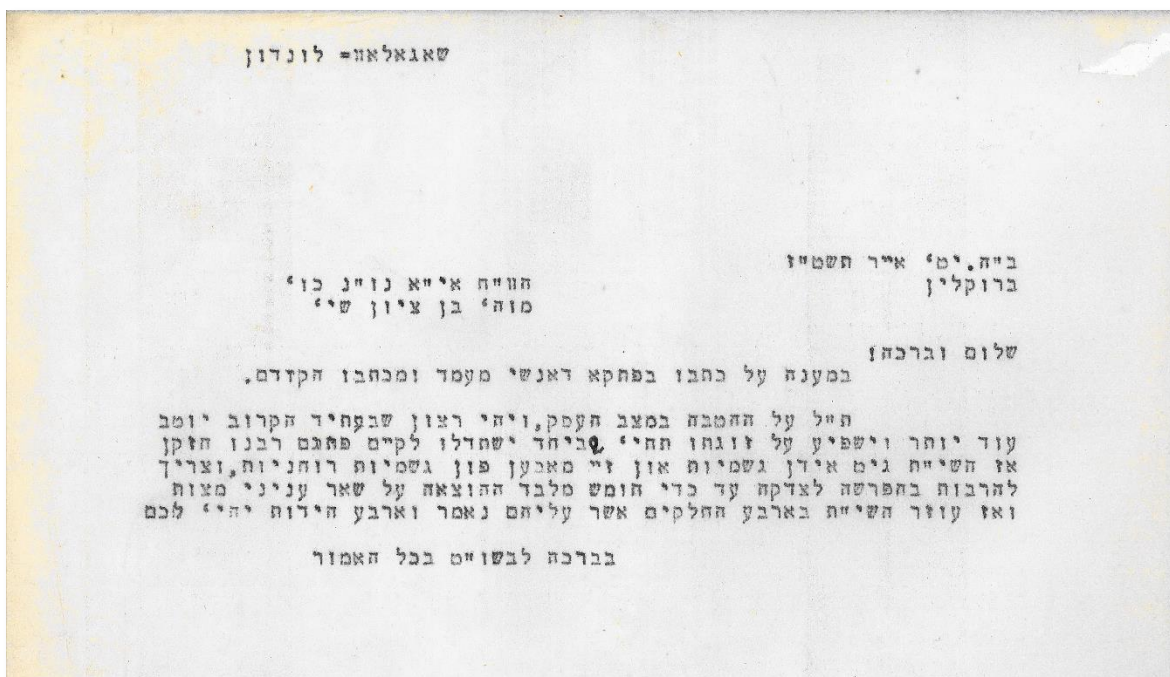
ההגהות בכת"ק: .. שבמילא .. בפרטי ויזת הכניסה .. ב"ב שי' ..

יא. פ"ש מר' בן ציון שם טוב

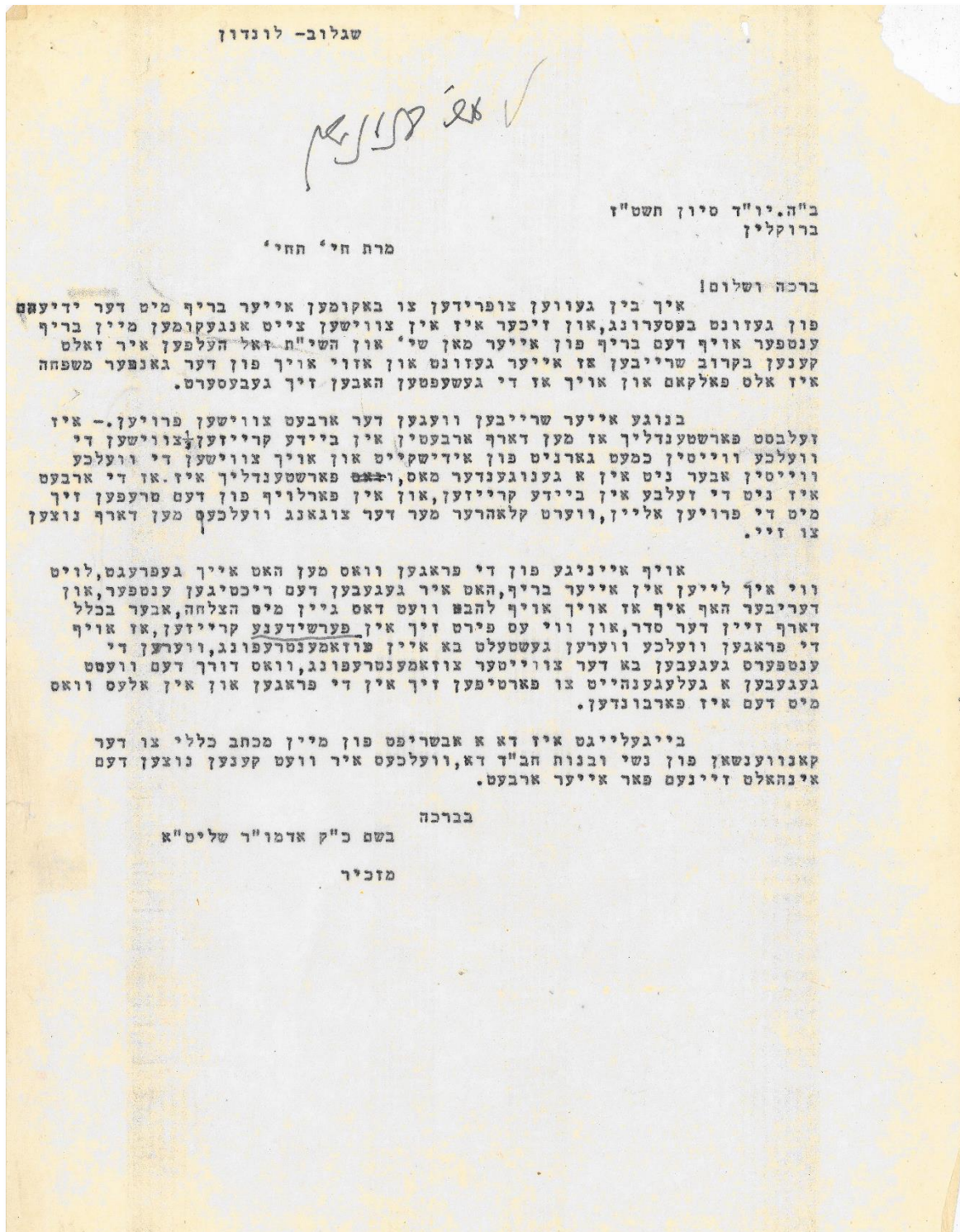
ההגהות בכת"ק: .. יוחנן בן צירל, שי' .. בב[רכה] ..

יב. להרבות בצדקה עד כדי חומש

ההגהות בכת"ק: .. שביחד ..

יג. הטבת הבריות, התעסקות עם נשים

הוראה להמזכירות: מכ' קנונשיין [לצרף המכתב שנשלח לנשי ובנות חב"ד]

ההגהות בכת"ק: .. וועלכען .. פערשידענע ..

י"ד. מכוונות עבור העסק, ניצול ימי סגולה דחודש כסלו

שגלוב - לונדון

ב"ה. ח"י כסלו תשי"ז
ברוקלין

הור"ח אי"א ברא"ב כ"ו
מנח' בן ציון שי' הלוי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו ממוצאי.

(א) אין דער פראגע ~~אז~~ באשטעלען גלייך א אוטאמאטישע מאשין ווייל עס נעמט אייביגע חדשים ביז מען באקומט דאס. - איז דאס א גלייכע זאך, און דערווילע באשטעלען נאר איינע, ויהי"ר שיקוים הרחב פון וואסלאהו און אויך כפתגם רבנו הזקן, בעל השפחה, אז השי"ת גיט אידן גשמיות און זיי מאכען פון גשמיות - רוחניות, און דער זכות הצדקה וואס בלי נדר איר און אייער פרוי, האט גענומען אויף זיך צו געבען בשופי, זאל ביישטיין אייך אויך אין דעם.

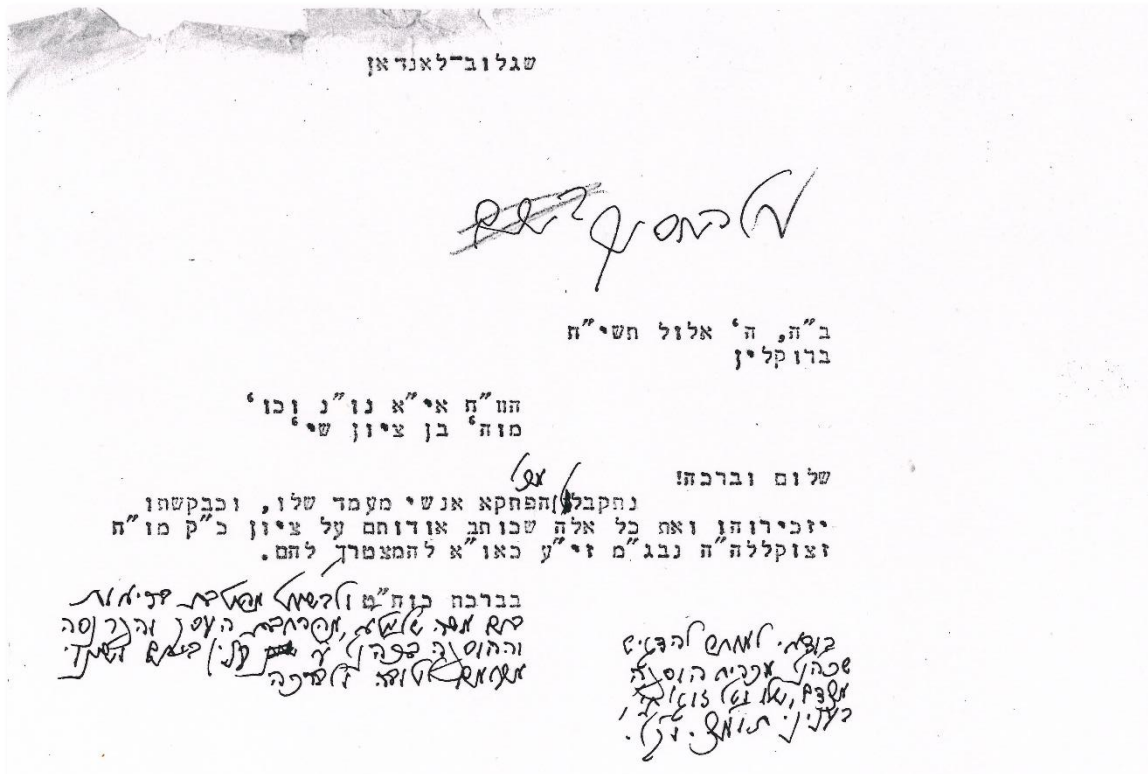
(ב) בנוגע צו קנימען וואהל, וואס די פרייזען זיינען איצטער ארויפגעגאנגען, - מען דארף ^(א) משנה זיין פון דעם מנהג, אז מען קויפט לערך אויף א האלב יאהר, און טאן אזוי אויך איצטער, ויהי רצון אז אויך דאס זאל זיין בהצלחה,

געוויס וועט איר אויסגייען די ימי הסגולה פון חדש כסלו בכלל און קצת יום הבהיר יט' כסלו וימי חנוכה, אויף הפסת המעינות חוצה תורת החסידות והדרכותי' ומנהג' וכידוע פסק ביידי של מעלה, אשר בגלל המסירות בפש הלזו - של רבנו הזקן - על תורת החסידות, הנה בכל ענין של תורה יראת שמים ומדות טובות, תהי' יד מקושריו והולכי בעקבותי על העליונה.

בברכת חג האולה

ההגהות בכת"ק: .. צו באשטעלען .. פון גשמיות - רוחניות .. אייער פרוי תי' .. מען דארף ניט .. און בפרט ..

טו. שינוי מקום לטובה ולברכה

הוראה למזכירות בכת"ק: **בשם**

להוסיף

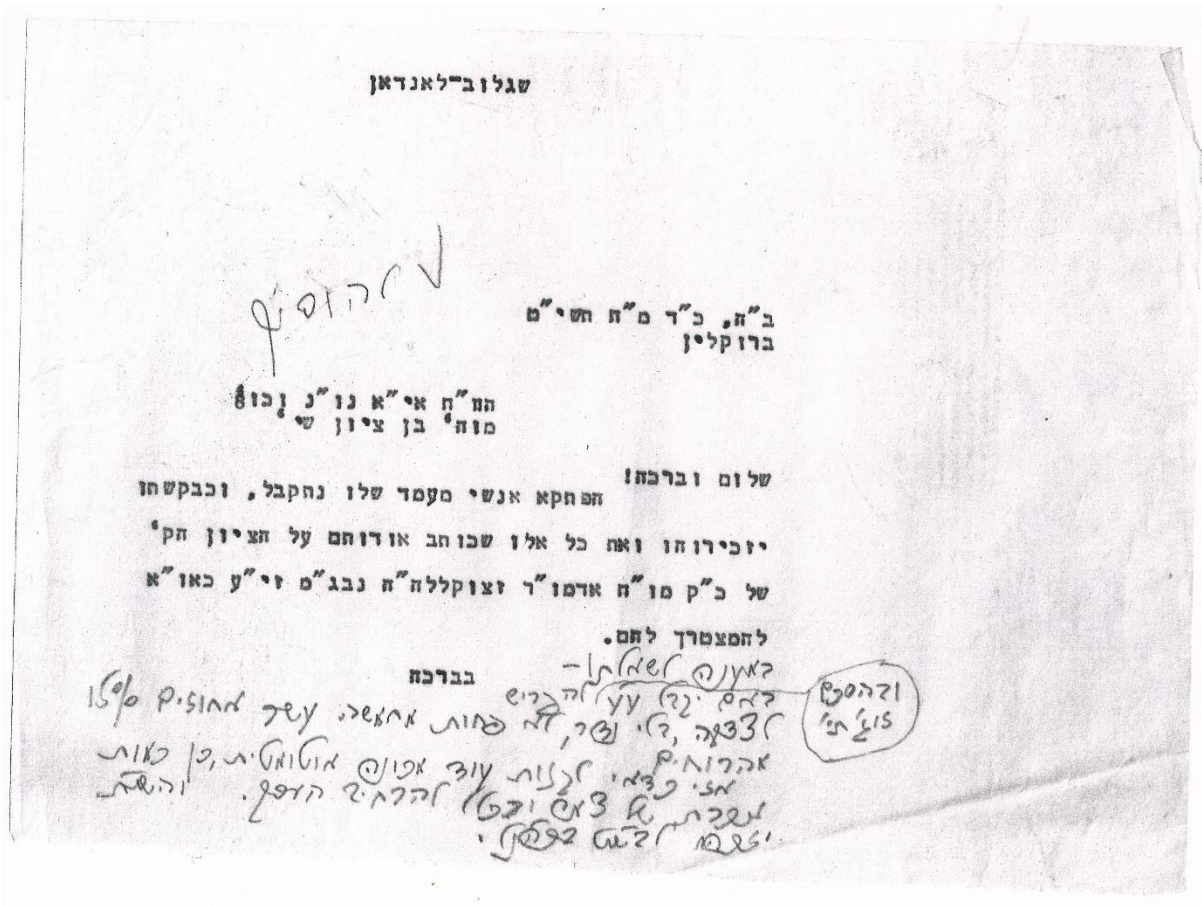
נתקבלו מכ' והפתקא

בברכת כוח"ט ולבשו"ט מהטבת בריאות בנם משה שליט"א, מהרחבת העסק והפרנסה

וההוספה בכהנ"ל ע"י שני קניין ביתם ושינוי מקומם לטובה ולברכה

בדאי למותר להדגיש שכהנ"ל מכריח הוספה מצדם, שלו ושל זוג' תי', בעניני תומ"צ. וק"ל.

טז. 15% לצדקה

הוראה להמזכירות בכת"ק: להוסיף

במענה לשאלתו - באם יקבל ע"ע ובהסכם זוג' תי' להפריש לצדקה, בלי נדר, לא פחות מחמשה עשר אחוזים 15% מהרווחים

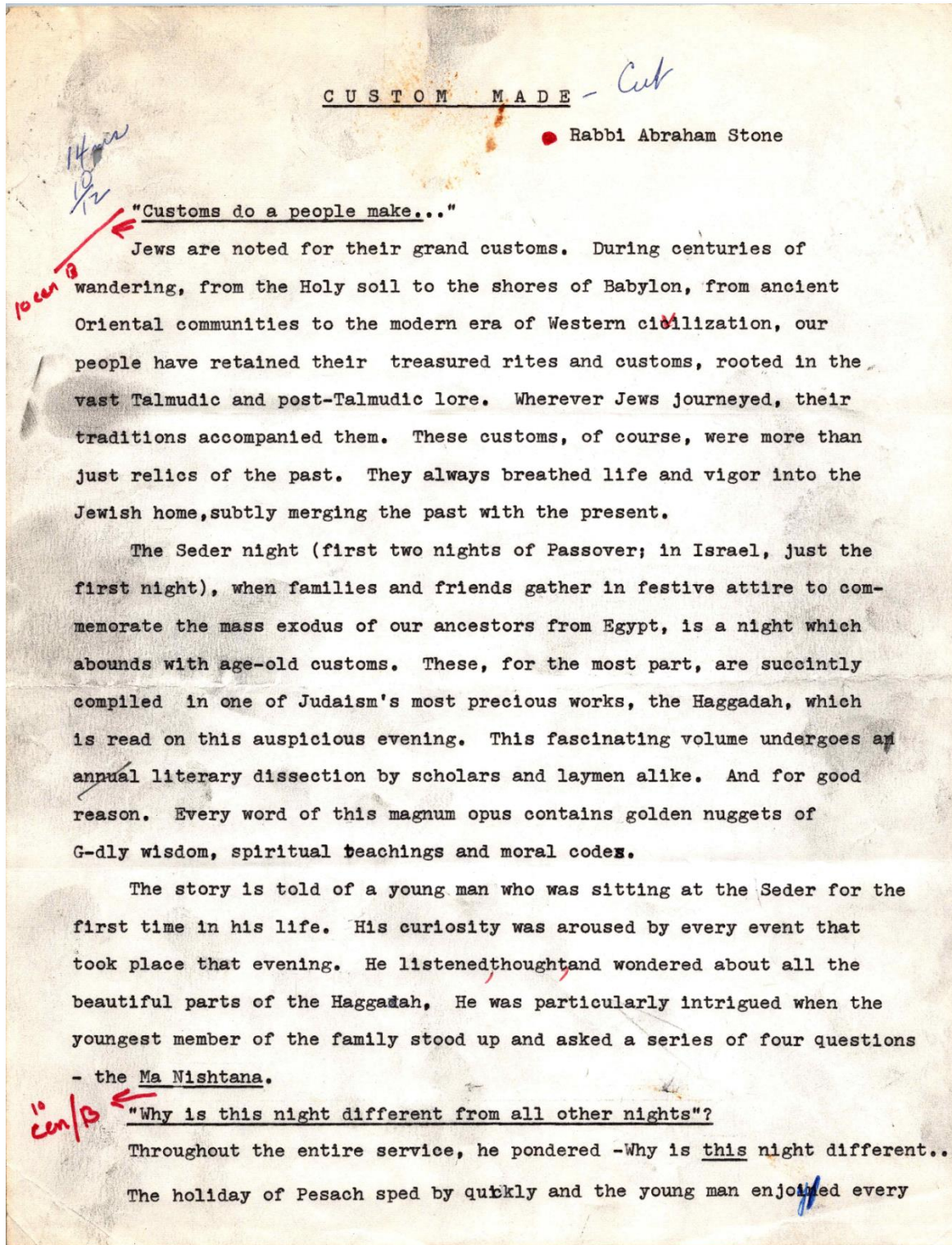
אזי כדאי לקנות עוד מכונה אוטומטית, כן כמות ניכרת של צמר ובכלל להרחיב העסק. והשי"ת יזכהו לבשו"ט בכהנ"ל.

שער

"די אידישע היים"

הגהות כ"ק אדמו"ר על מאמרים שנכתבו על ידי
סב החתן הרב אברהם ארי' שיחי' סטאון

"CUSTOM MADE" - Iyar 5734

.. This fascinating volume undergoes an annual literary dissection by scholars and laymen alike...

- 2 -

moment of it.

Half a year later, he was once again invited to spend a week with this particular family - this time for the holiday of Sukkos. Everyone went out into the small cozy Sukkah. The silverware, dishes and other ware were taken out of the kitchen and brought into this little hut ^{that was} covered with bright, fresh evergreens.

~~The first night of Sukkos arrived.~~ ^{not} The head of the family chanted the traditional Kiddush. (This the guest remembered hearing on Pesach). They then washed their hands and sat down to eat.

During the meal, he felt something was missing. The Four Questions: Why doesn't someone - or everyone - stand up and ask: "Why is this night of Sukkos different from all other nights"? Why aren't we eating in our comfortable dining room; why the sudden change from a comfortable home into the small confines of a simple hut?

They finally reached the end of the meal, and dessert was being served. He was no longer able to contain himself. "Why doesn't someone ask the "four questions" tonight?", he exclaimed. The father replied,

"Throughout the centuries Jews have wandered from one land to another. They never really experienced a truly stable life, where they were assured of an everlasting haven of peace and security. The Sukkah, a small, temporary hut, symbolizes the Jew's temporary dwelling in the lands of exile, over a span of some 2,000 years.

"Being accustomed to such a life, the Jew's curiosity is not aroused when he takes leave of his home and goes into the Sukkah. This has been his "lot" throughout the generations. He was always subjected to persecution, being uprooted from home and sometimes even from entire communities. Perhaps he looks at himself as the perpetual "underdog".

- 3 -

"On Pesach, however, when everyone sits around a table bedecked with the finest wares, the house sparkling and gleaming, in an atmosphere of sovereignty and pride, then we ask: "Why is this night different from all others?" Why is it that tonight we unshackle ourselves from the mood of suffering and persecution, and act instead as Kings, Queens, princes and princesses? It is precisely on the eve of Pesach that the child is puzzled by the ^{elegance} ~~difference~~ of the Seder table, which seems so unlike the real character and life of the Jew.

* The Four Questions *

Eager to attract the child's mind and fancy, we display many unfamiliar things on the Seder table. The youngster is encouraged to stay awake to ask questions and we should be ready, willing, and able to answer them.

At the very outset of the Haggadah the youngest one becomes the center of attraction, as he proudly recites the "Four Questions". These questions are so simple, and yet so deep. Let us leave the simplicity to the child, while we proceed to explore and analyze some of the scholarly insights hidden in this short four-point questionnaire.

In the Talmud and its exegesis we find the order of these questions, as well as their content, presented in various and different forms.

(1)
The first enumeration of the queries is given in the Mishna :

"After the second cup of wine is poured, the son asks his father, 'Ma nishtana halayla hazeh mikol haleylot' - "Why is this night different from all other nights?"

"On all other nights we eat both chametz (leavened bread) and matza (unleavened bread), on this night we eat only matza.

"On all other nights we eat all types of vegetables, tonight we eat moror (bitter herbs).

- 4 -

"On all other nights we eat meat which has been roasted, stewed or cooked, but on this night we eat only roasted meat". (This question, pertaining to the meat of the Paschal lamb, was asked only when the Beis-Hamikdosh existed).

"On all other nights we do not dip (our food in a liquid) even once; on this night we dip twice (first, parsley in salt water and then moror in charoses)".

The last question, which is asked nowadays, "Why is it that on all other nights we eat either sitting or reclining, and tonight we eat only reclining?" is completely omitted from the Mishna, as will be discussed further.

According to other Talmudic authorities, the questions are to be asked in a different order: 1) 'Dipping' 2) Matza 3) Moror 4) Reclining⁽²⁾. This latter sequence is stated in many Rabbinic sources⁽³⁾, also found in the first printed Haggadah (Soncino, 1485), and it is the order followed today according to Minhag Chabad (Lubavitch).

Looking closely, however, this latter arrangement does not seem to be consistent either with the importance of the subjects or with that which the child sees first on the Seder table.

According to the nature of their importance, the questions should have been grouped as follows:

1) Matza and then 2) Moror, since the eating of Matza is a Biblical commandment, whereas moror, in our days, is only a Rabbinical requirement.⁽⁴⁾
3) The third question should be that of 'reclining', which signifies the aspect of freedom, and then 4) Dipping. This question should come last since it is only a matter of custom (to dip parsley in salt water) as expressed in the Gemora⁽⁵⁾, "The purpose of the first dipping is to arouse the child's curiosity, when he sees something which is not done throughout the year".

Even if the "four questions" are placed in the order of things which the child notices first, 'dipping' should certainly not head the list (as is done in Minhag Chabad, based on the Talmudic references). Either it should

- 5 -

come last, inasmuch as the primary 'dipping' is the second one, i.e. moror in charoseth, or, at least after 'reclining', since reclining is to take place at Kiddush, preceding even the first dipping.

Why then, according to Minhag Chabad, based on the afore-mentioned references, does 'dipping' take priority over all the other questions?

Before answering this query, there is yet another cogent issue: Why does the question of 'reclining', according to all opinions, come last?

The query of reclining, ~~the Graw (Vilner Gaon Z"l) explains,~~ ^{according to some commentators} was instituted a long time after the previous questions. Originally, people were accustomed to eat in a reclining position throughout the entire year, and therefore, ~~this~~ would not arouse the child's curiosity on Pesach eve. Hence, no mention of this question is made either in the Mishna or Gemora. It wasn't until people discontinued the habit of reclining during meals that the Rabbis added this query to the Ma Nishtana.

~~This~~ ^{the} ~~Graw's~~ reasoning, however, does not coincide with the Rambam's ~~opinion,~~ ^{opinion} which includes both the question of 'reclining' and that of 'roasted meat' in the Ma Nishtana text ⁽⁶⁾. The latter question, concerning 'roasted meat', was asked only in the era of the Holy Temple, and it is seen from here that the question of 'reclining' was also asked at that time (unlike the ~~Graw's~~ ^{same} opinion).

One may now ask: According to the Rambam, why isn't the question of 'reclining' mentioned in the Talmud? We then must say that in the Rambam's version of the Mishna or Gemora, this question is listed. Certainly, the Rambam would not add something to a traditional text unless he had a definite source for it.

Another point may be added to this discussion. In the various Talmudic texts and manuscripts, numerous variances are noted not only in the order of the questions, but also in the number. Some texts, surprisingly, omit the question of moror, and some leave out 'roasting' (even in the time of the Beis -Hamikdash) ⁽⁷⁾.

[It seems the Rebbe originally corrected=] .. The query of reclining, ~~the Graw (Vilner Gaon Z"l) explains,~~ **according to some commentators** .. ~~This~~ **The Graw's** .. [later the Rebbe signaled to remove the entire piece by striking three lines over it.]
.. Unlike the **same** Graw's opinion ..

= 6 =

A Single Question

The reason for these diversities is because, in the legal aspect, it is not mandatory to recite all the questions. This can be seen from the following narrative ⁽⁸⁾ :

"Once, Abaye was celebrating Pesach eve at the home of his uncle and master, Rabba. Abaye was surprised to see that, in the beginning of the Seder, the plate was taken away from him.

"We haven't even begun to eat", Abaye remarked, "and you are already taking away the plate"?

"Now", Rabba replied, "you have exempted us from saying the Ma Nishtana".

Once Abaye had asked a question about the Seder table, they were no longer required to ask any more questions, but could proceed with the answer, the story of the many years of enslavement in Egyptian bondage. It was then customary to remove the plate, etc., in order to arouse the curiosity of the onlookers and evoke the questioning which initiates the reading of the Haggadah.

From this episode we can infer that, originally, there were different customs in the recital of the Ma Nishtana, or, perhaps there was no set custom at all.

It was not until a later date that the Rabbis decided to combine all the customs and they then established the universal order of reciting five questions - including that of 'roasted meat' - so that all Jews should follow a uniform pattern.

Now that one question has been answered, we are still left with the other one:

Why, according to the Talmud Yerushalmi and other early Rabbinic sources, does the Ma Nishtana begin with the question of 'dipping', which pertains to a mere custom and not with items mentioned explicitly in the Torah?

- 7 -

Classification of Jewish Observances

In the setting of the Ma Nishtana (in the order listed according to Minhag Chabad), it can be seen how much emphasis our Sages placed on Jewish customs. At the very outset of the Seder, it is the custom which takes precedence over everything else. In clear terms, the Haggadah stresses the constant need to safeguard Jewish customs which are often overlooked or completely neglected.

Our rituals are generally divided into several groupings:
a) Biblical commandments b) Rabbinic injunctions and c) customs.

Minhogim

There are those who are fully aware of the magnitude of Biblical laws, ^{these} written directly in the Torah itself. These individuals fully agree to the necessity of observing these edicts with utmost force and vigor, even to the extent of self-sacrifice.

Even Rabbinic ordinances are accepted with similar ^{resolve} fortitude, since they are included in the Divine injunction of 'Lo sosur'⁽⁹⁾:
"You shall not deviate from their words..." Great importance and validity are attached to these laws, as expressed in the decisive words⁽¹⁰⁾ of Maimonides:

"The Jewish Supreme Court which convened in Jerusalem (in one of the chambers of the Holy Temple) was the primary source of the Oral Torah. They- the Judges - were the pillars of guidance, and from them emanated laws and statutes for all Jews. It was upon those Rabbis⁽⁹⁾ that the Torah relied in all legal-Halachic matters, as is written ,

"According to the law which they shall teach you, and according to the judgment which they shall tell you, shall you do..." -This is one of the positive commandments of the Torah. Everyone who professes belief in Moses and his Torah is obligated to meticulously abide by the rulings of the Rabbis.

.. c) "Minhogim" customs...

- 8 -

"The injunctions of the Rabbis are divided into three categories:

a) There are those laws which were duly transmitted from one generation to another, ^{and} which constitutes the basis of the "Oral Torah". b) Then there are the rulings which the Sages, using their own judgment, derived from Biblical passages, by means of the "13 rules" ⁽¹¹⁾. And c) there are those injunctions which our great leaders established for the purpose of making "a protective fence - syog - around the Tora^h". These were additional regulations, designated to preserve the Biblical laws. When the situation or time warranted it, the Rabbis would institute a series of decrees and ordinances, many of which were later embodied in the Code of Jewish Law which we have today.

Yet, ^{some} ~~many~~ of those who strongly urge the maintenance and support of the Biblical and Rabbinical laws have a tendency to snub ~~the~~ customs. "It is only a custom", they shrug. If the custom can be easily observed, they will go along with it; but if it calls for ^{some} ~~self~~-sacrifice, they shun it.

They reason that when an endeavor is made to educate children in the path of Torah - and to adhere to each and every ritual is considerably difficult -, it is advantageous, at times, to overlook certain customs and to put the ~~main~~ emphasis on the fundamentals.

In the sequence of the "four questions", - in the text wherein the custom of 'dipping' takes priority over the other subjects, - we are given concrete guidance about this perspective:

The first thing that motivates a youngster, that which makes the first impression upon him, is ~~not a Biblical or Rabbinic ordinance, but~~ a Jewish custom. This custom which is uniquely different catches his eye and leaves an enduring and indelible mark upon his mind.

In the daily course of a child's life, he is often influenced by the alien society around him. Even if he is a religious youngster who

.. Yet, ~~many~~ **some** of those ..

.. If the custom can be easily observed, they will go along with it; but if it calls for **some** self-sacrifice, they shun it ..

.. to overlook certain customs and to put the ~~main~~ emphasis on the fundamentals. . .

.. is ~~not a Biblical or Rabibbinic ordinance, but~~ a Jewish custom. . .

- 9 -

maintains a daily schedule of Torah study, prayer and observance of Mitzvoths, he may also be attracted by the outside culture. It is imperative, therefore, for the child to recognize his esteemed identity as a Jew, to know that there is "a distinction between Israel and the other nations", and that "G-d has chosen us from amongst all peoples". If this feeling is not inherent in the youth, his enthusiasm for the Mitzvoths he observes and the Torah he studies will slowly dissipate and this might lead-L-rd forbid- to the total negation of Mitzvoths.

Customs And The Jewish Woman

We are therefore encouraged, on the Seder night, to instill new vigor into the observance of Jewish customs, especially among the youth.

Our Sages clearly tell us that Jewish customs are truly a part of Torah itself, ~~and they even go to the extent of lauding~~ ^{including} traditional customs established by women. To cite one example from among the many (12) customs observed by the masses, as listed in the Talmud Yerushalmi :

"The custom of women not to do work on Rosh-Chodesh (1st day of each Jewish month) is a valid custom".

(13)
Rashi refers to the Pirkei D'Rav Eliezer which sheds light on the background of this observance:

When the Jews were involved in the sin of making the Golden Calf, Aaron told them (Shmos 32:2), "Break off the golden rings which are in the ears of your wives..." When the women heard of this proposition, they refused to have any part of it. Under no circumstances were they going to give away their jewelry for such a disgraceful purpose. G-d repayed the action of those valiant women by enabling them to observe Rosh-Chodesh on a higher plane than men.

Since all phases of our observance are a part of Torah, ~~it is not right to make any distinction between any of the rituals.~~ All of

.. and they even go to the extent of lauding **including** traditional customs established by women ..

.. Under no circumstances were they going to give away their jewelry for such a disgraceful purpose...

.. are a part of torah, ~~it is not right to make any distinction between any of the rituals~~ Aall of

- 10-

Judaism's religious acts are to be performed with ~~equal~~ care and enthusiasm, as it is stated (Mishlei 5:6), "The path of life is not to be weighed..."

(14)
Rabbi Aba bar Kahana said: "One is not to evaluate the Mitzvo^ths, to see which one merits ~~one~~ greater reward. Why? Because the pathways of Torah are indiscernible",

Rabbi Chiya illuminates this idea with a parable:

Once a King had a beautiful garden and he hired skilled artisans to cultivate it, without notifying them what their specific salary would be for tending each tree. The King reasoned that if he were to tell them what remuneration they would receive for taking care of the trees, each worker would select the plant which would earn him the most money. Thus, only a part of the plantation would be looked after, while the rest would be ~~neglected~~ neglected.

Therefore did Rabbi Acha, in the name of Rabbi Aba, say: "G-d concealed the reward for the performance of Mitzvo^ths in this world, in order that the Jews should fulfill them in their entirety".

It is understood from the above that a person should not overlook any detail in Torah precepts.

In addition, it is necessary to point out a fundamental in Jewish education: The child must be aware that he is innately different from others, he must recognize his foremost identity as a Jew. This recognition is acquired primarily through Jewish customs. These seemingly trite customs attract his immediate attention. They are generally effective in instilling within the youngster the feeling that "You(G-d) have chosen us from amongst all nations", which eventually leads to "and You, our King, have brought us close to Your service"- this being the base upon which the entire Torah stands.

When Jewish children are properly trained and are taught that Jewish customs are also an integral part of Torah (as noted in the

Judaism's religious acts are to be performed with equal care and enthusiasm . .

- 11 -

order of the Ma Nishtana, according to our Minhag Chabad), and that one must even be prepared to exert self-sacrifice in their observance, if necessary, we are then able to reply to the four questions:

"We were slaves unto ^aPharaoh in Egypt, and the L-rd our G-d has taken us out from there with a powerful hand and an outstretched arm..."

The Prophet Micha proclaims that the era of the future will resemble the age of Yetzias-Mitzrayim -The Exodus. We fervently hope and pray that the day will soon come when we, all will witness the final and true redemption through the arrival of our Righteous Moshiach.

1) Pesachim 10:4

2) Pesachim 10. Rif, Rosh -The last two questions are omitted in the latter references.

3) Siddur Rav Amram Gaon. Siddur Rav Saadya Gaon. Rambam's text of Haggadah. Tur #473 & Avudraham- both of whom comment on the question of 'dipping' before that of 'moror'. Zevach Pesach, a commentary on the Haggadah by the Abarbanel.

4) Pesachim 120a

5) Ibid 114a, Mishna.

6) Hilchos Chametz U'Matza 8:2

7) See Dikdukul-Sofrim- Pesachim 116a - for a listing of these variant texts.

8) Pesachim 115b

9) Devorim 17:11

10) Hilchos Mamrim 1:1-2

11) Beraysa of Rabbi Yishmael, Introduction to Sifra.

12) Pesachim 4:1. Taanis 1:6

13) Megilla 22b. PDR"E Ch.45.

14) Yalkut Shimoni Mishlei ibid.

"IN OUR DEFENSE" - Autumn 5736 (vol. 17, 2)

IN OUR DEFENSE TR ● Rabbi Abraham Stone →

On Rosh Hashana - the Jewish New Year - Jews throughout the world offer their deepest and most heartrendering supplications to the A-lmighty, asking for His Divine grace and mercy. It is our hope that G-d grant each and every ^{people, man, woman, and child} Jew and Jewess a good and sweet year, together with their families, in all matters.

Goodness, however, has no limit. Thus, G-d designated the days between Rosh Hashana and Yom Kippur, the "Ten Days of Repentance", in order to give us still another chance. Through our positive action during these days, it is possible to effect even greater ^{mercy} achievements on Yom Kippur, that G-d will grant us even more than before, more ^{wide-brimmed} benevolence and grace, from His full and broad hand, as only G-d can do.

What action is expected of us during this period? As we recite in the High Holiday Liturgy (Machzor): 'U'seshuva, u'sfilla, u'tzedaka' - "Repentance, Prayer and Charity" have the effect of removing any and all evil decrees that may have been pending. Through our sincere involvement in these three phases of spiritual activity, we are able to evoke G-d's bountiful grace, whereby He will grant our requests from His full and ^{generous} broad Hand. These three activities are our best, and only, "defense counsels" which "speak on our behalf" during the trials on Rosh Hashana and Yom Kippur.

* 10 SPARTAN \$

Precise Terminology - ^{good} ^{1/2}

Taking a cursory look at the aforesaid, it appears at first glance, that these three ^{themes} aspects are not unique amongst Jews, but are also present amongst goyim. Even goyim speak of, and practice, the performance of "Repentance, Prayer and Charity". Yet, when we examine this more closely, we will discover a cardinal, and basic difference in the enactment of each of these three tenets of Faith, as expressed by Jews and -I'havdil- by ^{gentiles} goyim. This distinction is also conveyed in the very words themselves - Teshuva, Tefilla and Tzedaka.

Before ^{continuing} pursuing the actual discussion itself, it is important to point out that, quite often, the ^{accurate} true and essential meaning of a Hebrew word or expression is not presented in its ^{conveyed by the} necessary ^{general} -

.. are our best - and only defense counsel ..

words or words by which they are generally translated.
- 2 -

general translation. The translation offers, in most cases, the general meaning of the word, but ~~all~~ of its ramifications ^{and for nuances} are usually lost in the simple translation. It is therefore advisable that, when studying Torah (whatever subject it may be), one should follow the original Hebrew text as much as possible.

Here, too, the usual translations of "Repentance, Prayer and Charity" do not convey the true Jewish concepts of 'Teshuva, Tefilla and Tzedaka'.

10 SP. Teshuva - Bold 4/6

Teshuva is usually rendered "repentance". However, the exact translation of "repentance" into Hebrew is 'charatah' and not Teshuva.

Charatah and Teshuva are almost opposite concepts.

Charatah stresses a movement towards a new path of action by the individual. He regrets that he committed an evil deed, or failed to perform a good one, and now wishes to conduct himself in a new manner. This is an essential part of Teshuva, but it does not represent the totality of this important endeavor.

Teshuva, on the other hand, signifies return. A Jew is essentially good, and his innermost desire is to do what is right. It is only due to various circumstances, wholly or partly beyond his control, that he has erred. His innate "self", however, is essentially good. This is what many refer to as 'dos pintele Yid', the very essence of Jewishness in the inner core of the heart.

This is the Jewish concept of Teshuva - a return to his roots and origin, to his innermost self, revealing his innate personality, which will now become the master of his life.

In line with this perspective, it is now easier to understand how Teshuva is applicable to each and every Jew, even to a Tzaddik (righteous individual).

It is this theme of Teshuva which is portrayed in the vision of the "burning bush", as the Baal-Shem-Tov homiletically interprets the famous appearance (1):

"And the Angel of the L-rd appeared unto him in a flame of fire out of the midst of a bush; and he looked, and behold, the bush burned with fire, but the bush was not consumed. And Moses said: 'I will turn aside now, and see this great sight...'"

- 3 -

The revelation in a flame of fire is interpreted by Rashi to mean, "a flame of fire, a heart of fire". The emissary of G-d - the Angel - is revealed in the heart of fire. Relating this to the personal life of each Jew, the "heart of fire" refers to the innermost core of the heart - wherein lies a very devout and sincere yearning towards G-dliness. This is ^{implied} outlined in the verse (2) "Her flashes are flashes of fire, a flame of the L-rd", which exists in the center of every Jewish heart.

"And Moses said, 'I will turn aside'", upon which Rashi comments, "I will turn aside from here to move closer there". This was more than just physical maneuvering on the part of Moses. Naturally, the wondrous sight of the "bush" caught his attention, ^{and} thereby causing him to take an introspective look into his own self. Moses fully understood the Divine vision and purpose of the "fire in the bush", and it was this sight that motivated him to Teshuva.

However, ^{since} ~~being that~~ Moses was a complete Tzaddik, the form of his Teshuva was on a much higher level than ordinary Teshuva. At the time of his birth it is stated that his mother "saw him that he was good" (3), and our Sages note that the entire house was illuminated from the newborn infant (4). Thus, his Teshuva took the form of "turning aside from here and moving closer to there". The underlying theme is ^{that one should} not to be content with one's present status (no matter how high it may be), for even a complete Tzaddik constantly strives towards greater aspirations, greater heights and greater accomplishments. There is never a standstill -- he is always "turning aside from here" for the purpose of "moving closer to there", which, in essence, is what Teshuva is all about. He is continually trying to come closer to his innate "self" and bring it to the open.

On the other end, ~~of the line~~, Teshuva is ^{also} effective for the sinner ~~also~~. No matter how low he may have fallen, he is always capable of doing Teshuva. The sinner is not expected to create a new entity within himself, and, likewise, the alienated Jew does not 'convert' to Torah-true Judaism, as many erroneously think. Rather, it is a return to his own real self, which is activated through proper advice and counsel from our true Torah

- leaders -

leaders and scholars.
- 4 -

Every Jew is essentially good, and even if he has erred, he can always return to his true self. In the very core of the Jewish heart there is an unyielding faith in G-d which, when revealed, is expressed in a fervent thrust to observe G-d's Will in every facet of life.

Prayer - *Bold up* 10512.

Now we turn to the subject of Tefilla. The exact translation of "prayer" in Hebrew is 'bakasha'. Yet, amongst Jews, it is not referred to as 'bakasha', but - Tefilla.

The connotations of the two words are contradictory.

Bold Bakasha means a request, a plea. Tefillah means to "attach oneself".

Bakasha stresses the request to the A-lmighty to grant us our needs. When, however, we lack or desire nothing, then our asking is superfluous⁽⁵⁾. Tefilla signifies attaching oneself to G-d, and is relevant to everyone at all times.

spike This interpretation of the word Tefilla is seen in Rashi's explanation of the naming of Jacob's son - Naftali⁽⁶⁾. He compares it to the terminology 'tzamid psil', "a close-bound covering"⁽⁷⁾; Rachel meant that G-d had enabled her to become attached to her sister - Leah, and likewise bear children (through her maid, Bilhah). The Targum relates this passage to the prayers tfilos which Rachel had offered to G-d to grant her offspring. Thus, the word 'Tefilla' incorporates both meanings - prayer and attachment.

Every Jew has a soul that is bound and connected to G-d. However, ~~being~~ *since* that the soul has descended into the corporeal body and is closely bound to it, the soul is simultaneously forced to be associated with material and mundane matters, such as eating, drinking and the like. ~~As such,~~ *through this involvement with the mundane* in the course of time, its ties with the A-lmighty may become weakened. To correct this we have specified times during the day for Tefilla - to renew and strengthen our spiritual ties with G-d.

Consequently, even for those who lack nothing material, there exists, with full force, the concept of Tefilla, 'wanting to get closer to G-d', so-to-speak. For, Tefilla does not only

- consist -

- 5 -

consist of plea and request, but it is the primary means of strengthening the bond and attachment between the Jew and his Creator.

Charity - *Bold w/l 10 סי.*

Bold Tzedaka is usually rendered "charity". But the exact translation of "charity" into Hebrew is 'chesed'. *But* Here, we don't *not* use the term 'chesed', but Tzedaka, for again, the concepts are antithetical.

Chesed stresses the kindness of the giver. The recipient may not necessarily be deserving, nor the donor really obligated to give, but out of his goodness, he gives.

Tzedaka, on the other hand, comes from the Hebrew word 'tzedeq' - meaning "justice" (tzedeq), signifying that justice demands of the Jew that he give, and for two reasons:

a) He is obligated to give to someone else. He knows that he is not really giving his own, but only that which has been entrusted to him by G-d to give to others.

b) *Justice* Since everyone depends on the A-lmighty to provide for his needs, although G-d certainly does not owe anything to anyone, so is one obligated to repay "measure for measure" (8) and give to others, even though he does not owe it to them. This unreserved action on the part of the person also causes a similar reaction from Above, that the A-lmighty will grant him more than he deserves, since he gave more than his capacity.

when one gives This is still more effective *essential meanings* in the giving of charity to the Jewish community at large, and especially charity which goes towards the upkeep of Torah institutions (a Yeshiva, Synagogue, etc.). For those who are being educated in these citadels of Torah will eventually become the pillars of the Jewish home -- indeed, Yeshiva students are, and should be, prepared to become true leaders in their respective communities. Therefore, when one shares his wealth with such Torah facilities, he is then able to approach G-d and say: 'Look, O L-rd, I have done more than my share for the support of Your affairs - please give me more than I deserve for my affairs!'

These, then, are the three aspects of 'Teshuva, 'Tefilla and 'Tzedaka', through which we are able to effect the signing

- and -

.. since he gave more than his capacity **duty** ..

- 6 -

and sealing of our fate in the Book of Life, Health and Happiness (Chasima U'qmar Chasima Tova). When the Jew returns to his real inner "self" -Teshuva, and attaches himself to G-d -Tefilla, and gives charity righteously -Tzedaka, then all the good and benevolence which God had designated on Rosh Hashana will be greatly increased on Yom Kippur, for a good and sweet year, in ~~the~~ the fullest sense.

*bold
italic's*

- 1) Shmos 3:2-3. Kuntres Bikur-Chicago p. 23.
- 2) Shir Hashirim 8:6.
- 3) Shmos 2:2.
- 4) Rashi ibid. Sotah 12a.
- 5) See Rambam Hilchot Tefilla 1:1-2
- 6) Bereishis 30:8.
- 7) Bamidbar 19:15.
- 8) Sotah 8b. Sanhedrin 90a.

AN ANTI-POVERTY CHARTER" - Winter 5736 (vol 17, 3)

14/12

77

AN ANTI-POVERTY CHARTER - cut

11 T/R • Rabbi Abraham Stone

In our times, although numerous plans and programs have been established to foster the cause of "anti-poverty", we still have far to go until poverty is completely wiped out from our midst. Whether it be the aged, the unemployed, religious institutions, etc., hundreds and thousands of people the world over are feeling the tight money-pinch due to the current global financial crisis.

Assistance to the poor, however, is not ~~binding~~ only upon philanthropic organizations, welfare agencies and the like, although they are the primary guardians of the needy and the destitute. Charity, in Jewish life, is relegated to each individual Jew and Jewess, and it is the responsibility of every Jew to help the less fortunate. *the obligation of*

Now, in this pre-Purim season, it is an opportune time to gain fresh insight into the real significance of Tzedaka, which *involves* is more than the common notion of "give and take". In the observance of one of the Purim precepts, *gives us* there is a clear expression of the powerful dynamics of charity, *as* applicable to all seasons and days of the year.

In commemorating the miracle of Purim, we are commanded to⁽¹⁾ "send portions each one to his friend, and gifts to the poor" - 'matanot la'evyonim'. Although, in Jewish lore, the poor are *called by* given various *synonyms* ~~titles~~ (ani, evyon, miskain, rash, dal, dach, mach, etc.), the terminology used in this passage is that of 'evyon'. In distinguishing between 'ani' and 'evyon' we *recognize* notice two types of paupers:

An 'ani' is a poor individual who has some possessions. An 'evyon', however, is one who is *still* ~~even~~ *much* poorer than an 'ani' and is therefore classified as someone "who has a desire for everything"⁽²⁾. He wants everything, even the most trivial matter, since he ~~himself~~ has nothing at all. This intrinsic desire and longing for any type of assistance is found in the very name 'evyon', *which derives* from the root 'ava', meaning to desire⁽³⁾. This, indeed, represents the lowest level of ~~poverty~~ poverty.

The term "desires everything" has yet another connotation

- to -

.. one who is ~~even~~ **much** poorer ..

"KEY TO THE GOOD LIFE" - Spring 5736 [vol. 17, 4]

- 3 -

of the month, it emerges once again ^{as a thin crescent} ~~from its seclusion~~. In the olden days, Beth-Din (the Jewish Supreme Court in Jerusalem) would send out emissaries on the last day of each month to sight the new moon. ^{that day as} When their reports were verified, Beth-Din would designate the first day of the new month. This monthly procedure is described at length in the Talmud⁽¹⁵⁾. Later, the Sages established the system of calculating the moled in advance, based upon exact mathematical and astronomical computations. This is how the Jewish calendar, as we have it today, was ^{settled} ~~invented~~. Once this calculation-system was put into effect, the testimony of the eye-witnesses was no longer required.

The moon, reappearing every month, is also symbolic of the Jewish people. Like the moon, they will ultimately reappear after having been ^{subdued} ~~concealed~~ and subjugated throughout the ages. This optimistic outlook is expressed in the blessing over the new moon - Kiddush Levana - recited at the beginning of each month⁽¹⁶⁾;

"And G-d ordered the moon to renew itself as a glorious crown over those He sustained from birth (i.e. the Jews) who likewise will experience a great rebirth of the nation in the future".

After centuries of suffering, persecution and racial discrimination endured by our people, this passage implies that they will someday -soon- be rejuvenated and their pride and glory will fully illuminate the face of the earth. This refers to the Geulah - the final and complete redemption through Moshiach - that we are eagerly anticipating.

The above is aptly phrased in the Pirkei D'Rav Eliezer⁽¹⁷⁾: "Just as the months are sanctified and renewed at the present time, so will the Jews be sanctified and renewed in the future".

All the aforementioned applies to Rosh-Chodesh in general. Rosh-Chodesh Nissan, however, ^{assumes} ~~takes on~~ special significance, since the very first redemption and the long-awaited-for exodus of our people commenced on that day, in the time of Moses.

X The Doors of Liberation

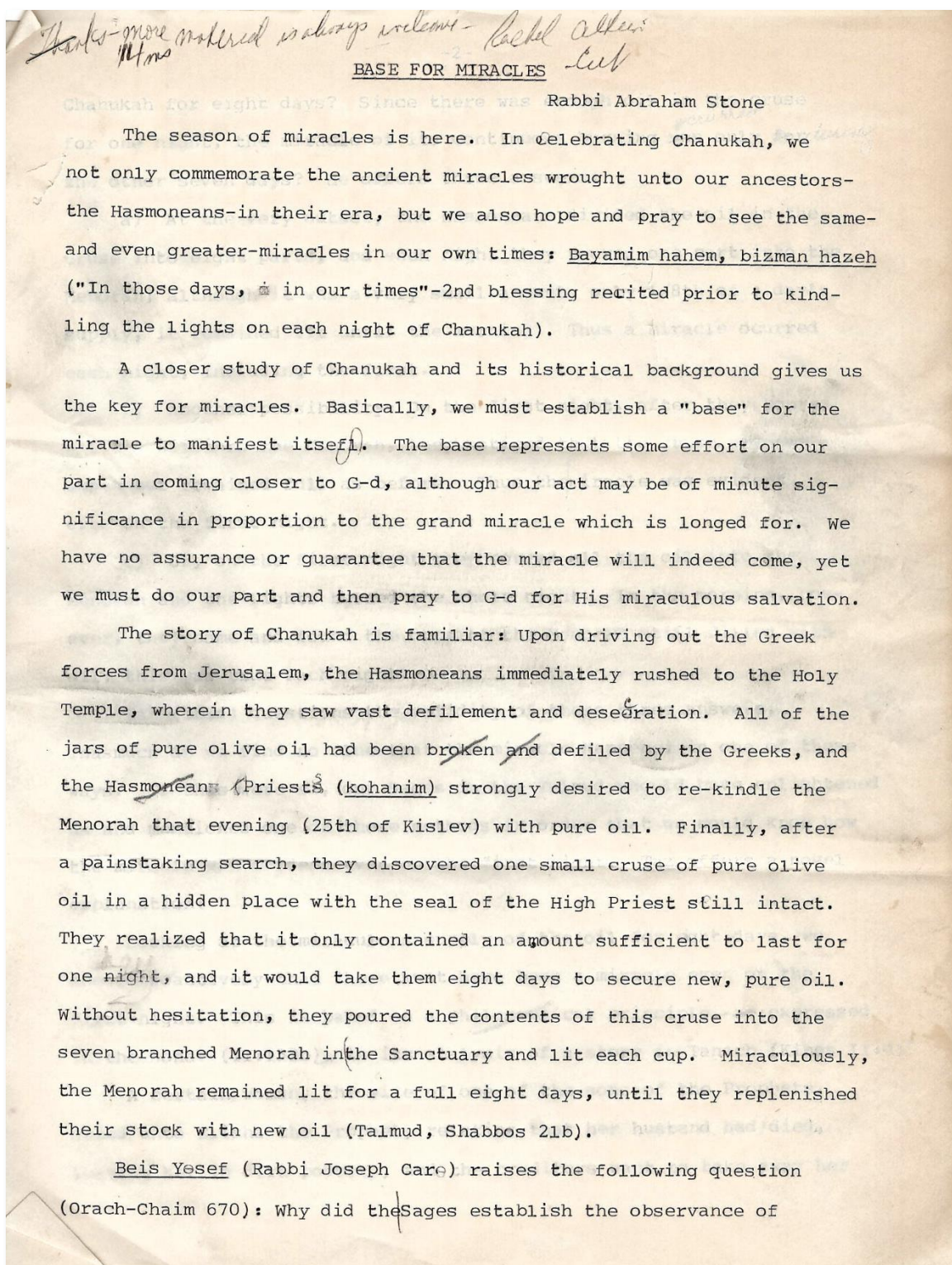
Although the actual departure from Egypt took place on the 15th of Nissan, we find that the doors of liberation were opened on Rosh-Chodesh Nissan. This is verified by the first verse of

- Parshat - 4 -

.. Once this calculation-system was put into effect, the testimony of the eye witnesses was no longer required. . .

.. This optimistic outlook is expressed ..

BASE FOR MIRACLES - Winter 5746 [vol. 25, 2]

.. All the jars of pure olive oil had been broken and defiled by the Greeks, and the Hasmonean priests ..

-2-

Chanukah for eight days? Since there was enough oil in the cruse for one night, the miracle of its continuous burning ^{occurred} was only ~~for~~ ^{during} the other seven days? He offers three answers:

a) At the very outset, the Hasmoneans divided the oil in the cruse into eight parts, and each night they poured one part into the Menorah; although it was a very small amount, only 1/8th of a day's supply, it remained lit until the morning. Thus a miracle occurred each night, including the first.

b) Another possibility: On the first night, after they poured all the oil into the Menorah, they noticed that the cruse was ~~not empty but~~ remained full as before. Thus the miracle was evident even on the first night.

c) Or, on the first night they poured all the oil into the Menorah and the lights burned the whole night. In the morning, however, they came and found the cups of the Menorah still filled with oil; this was true each night.

Taz (ibid) questions the validity of these three answers, inasmuch as we find no clue that the miracle happened in one of these ways. If this were so, our Sages in the Talmud should have enlightened us and mentioned one of these methods in order that we could know how the miracle was evident even on the first night. Taz offers a novel explanation:

Looking at the miraculous supply of the oil for eight days, we see-retroactively-that there must have been a miracle even on the first night. This is based on a philosophical principle, ~~as~~ expressed in the Zohar (II:153b), in its analysis of a story in Tanach (Kings II:4):

A certain woman, the wife of one of the sons of the Prophets, cried unto Elisha the Prophet, relating that her husband had died, leaving her in dire poverty, and the creditors want to take away her

.. they noticed that the cruse was not empty but remained full as before ..

.. This is based on a philosophical principle ..

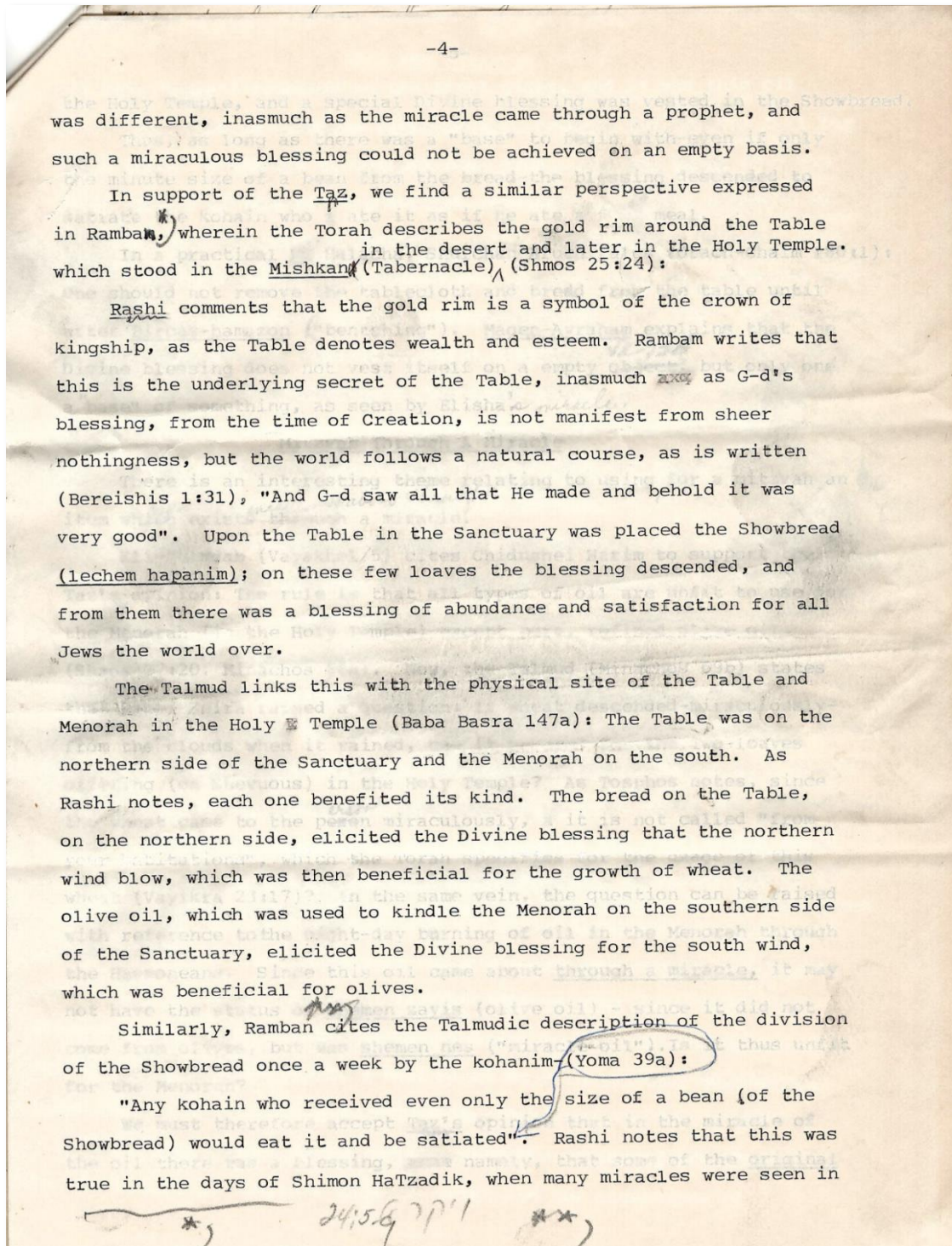
-3-

two sons as servants. Elisha asked her, "What do you have in the house"? She replied that all she had was only one pot of ~~oil~~ olive oil-and nothing else. He told her to go and borrow as many empty vessels as she could from all her friends and neighbors. She should then go home with her sons, lock the door, and begin pouring the oil into the vessels, putting the full ones aside. Her sons helped her, and one by one she continued filling up the empty vessels. Miraculously, all of the empty vessels were filled from the one pot of oil. But as soon as there were no more empty vessels, the oil stopped flowing.

The lesson-Zohar tells us-is that G-d does not perform a miracle and bestow His blessing unless there is some kind of "base" for it to stand and build on. No matter how small it is, G-d may then send His blessing and greatly increase and multiply the small amount. However, in an empty area, where there is nothing to begin with, there can be no blessing for creating a new entity.

The same applies to the Hasmoneans' oil. If all of the oil would have burned the first night, there would have been no base for the miracle to manifest itself. Certainly, then, even on the first night some oil had to remain in the Menorah, although it burned the whole night, and this small remaining part was the "base" for the Divine miracle to increase it and make it last for eight days. Thus, even on the first night, the miracle was evident, for it burned the whole night without using all of the oil.

Some Commentaries, however, question Taz's viewpoint (Afikei-Yehuda): How is it possible to say that in order for G-d to perform a miracle, there must previously be a "base"; actually, the whole Creation was ex nihilo, from sheer nothingness and in the same way, cannot G-d perform any and all miracles from nothing? Elisha's story

.. We find a similar perspective expressed in Ramban *) ..

.. Similarly, Ramban**) ..

*)

**)

-5-

the Holy Temple, and a special Divine blessing was vested in the Showbread.

Thus, as long as there was a "base" to begin with-even if only the minute size of a bean from the bread-the blessing descended to satiate the kohain who ~~ate~~ ate it as if he ate a ^{1/2} meal.

In a practical ~~Halacha~~ Halacha, Shulchan-Aruch rules (Orach-Chaim 180:1): One should not remove the tablecloth and bread from the table until after Bircas-hamazon ("bentching"). Magen-Avraham explains that the Divine blessing does not vest itself on a empty object, but only on a "base" of something, as seen by Elisha's *miracle*.

Mitzvah Through A Miracle

There is an interesting theme relating to using for a mitzvah, an item which ^{one} exists ^{once comes about through} through a miracle.

Kli-Chemdah (Vayakhel/5) cites Chidushei Harim to support the Taz's opinion: The rule is that all types of oil are unfit to use for the Menorah (in the Holy Temple) except pure, refined olive oil (Shmos 27:20. Minachos 86a). Now, the Talmud (Minachos 69b) states that Rabbi Zeira raised a question: If wheat descended-miraculously-from the clouds when it rained, can it be used for the Two-loaves offering (on Shevuos) in the Holy Temple? As Tosfos notes, since the wheat came to the ^{person} miraculously, it is not called "from your habitations", which the Torah specifies for the usage of this wheat (Vayikra 23:17)? In the same vein, the question can be raised with reference to the eight-day burning of oil in the Menorah through the Hasmoneans. Since this oil came about through a miracle, it may not have the status of shemen zayis (olive oil) - since it did not come from olives, but was shemen nes ("miracle oil"). Is it thus unfit for the Menorah?

We must therefore accept Taz's opinion that in the miracle of the oil there was a blessing, ~~namely~~ namely, that some of the original

.. Magen Avraham explains that the divine blessing does not vest itself on an empty object vessel, ..

-6-

oil (the "base") remained on the first night, and it was this oil which continued to increase miraculously, keeping the Menorah full for eight days. Since all of the oil came from - and was based on - the small amount of pure olive oil which remained, it is all regarded as olive oil and fit for the Menorah. (This is based on a Halachic rule *(פירוש רמב"ם)* that *in certain circumstances* whatever is added to a liquid in a bottle, cup, etc. acquires and retains the same status as the original liquid.) Thus Taz's explanation is most appropriate, that there was a blessing for some of the original oil to remain in the Menorah on the first night, and thus the Divine miracle did not descend on an "empty base". We therefore ~~we~~ celebrate the miracle of Chanukah by kindling the Menorah for eight days, (plus of course, reciting the prayers of Al Hanissim and Hallel).

In our days, too, when we pray and beseech G-d for His miraculous blessings and salvation-in our personal and communal lives-it behooves each one of us to begin, to set a base, to do something positive for G-d and Torah, even though what we do may seem so disproportionate to the miracle needed--to reach out to a fellow Jew and help him/her kindle the light of his/her Menorah, etc. Every mitzvah counts! May we merit to make the proper base and vessel-through assiduous Torah study and meticulous observance of mitzvos-which, in turn, will elicit G-d's unlimited miracles and blessings to fill our homes and communities with true joy and happiness, nachas and success and everlasting peace in the Holy Land (not by giving up our G-d-given territory but by keeping and strengthening its borders and settlements--) and throughout the world.

... and it would have taken eight days to secure new, pure oil. Without hesitation, they poured the contents of this cuse into the seven branched menorah in the Sanctuary, and lit each cup. Miraculously, the Menorah remained lit for a full eight days, until they replenished their stock with new oil (Talmud, Shabbos 21b).

Rabbi Yonah (Rabbi Joseph Caro) raises the following question (Shach-Orach Chaim 670): Why did the Sages establish the observance of

.. This is based on a Halachic rule that (במקרים מסוימים) whatever is added to a liquid in a bottle, cup, etc. acquires and retains the same status as the original liquid...

שער כתבי יד קודש

כו"כ דברים שונים בגוף כתי"ק כ"ק אדמו"ר
בקשר לעריכת והדפסת ספרי קה"ת

קונטרס ל"ג בעומר ה'תש"ח

לקראת ל"ג בעומר תש"ח הוציא לאור כ"ק אדמו"ר קונטרס ובו מאמר ד"ה אני לדודי מאדמו"ר (מהור"י צ"נ), עם הערות ומראי מקומות בשולי הגליון. בתור הוספה לקונטרס הדפיס כ"ק אדמו"ר את שיחת אדמו"ר מהור"י צ"נ בל"ג בעומר תש"ז, ושני מכתבים המדברים בענינים שבשיחה הנ"ל.

לפנינו עמוד שני של ההערות על המאמר (מצוינים בא"ב), וההערות על השיחה והמכתבים (מצוינים במספרים).

המשך ההערות

(א) ראה לקו"ת ס"פ עקב. ובארוכה באור התורה – להצ"צ – פ' וירא ד"ה ביאור למען הביא.
(ב) ש"ב יד, יד. וע"פ מ"ש בס' הליקוטים ר"פ וירא, עמה"מ ש' עולם התורה פל"א ועוד.
(ג) דיש התכללות (דעקודים) וכל א' יש לו שלימות בלא זולתו, אבל התכללות אמתית יותר היא התכללות (דתיקון) שאין לכל א' שלימות בלא זולתו כלל. ראה הביאור בתורת חיים סד"ה בראשית (השני) וד"ה ויאמר משה גו' מי שם פה.
(ד) אולי הכוונה למ"ש בש' הכללים פ"ב, ש"י רפ"א, שט"ל ד"ב. ועיין בלקו"ת שה"ש ד"ה להבין כו' שהאחדל"ע, ד"ה לרוקע תקס"ב (נדפס בסו"ס טעהמ"צ להצ"צ) ועוד.
(טו) ראה פתיחתא דרות רבה וש"נ.
(טז) בראשית רבה פל"ד, יוד. וראה תניא פי"ז.
(יז) ראה קונטרס פורים תש"ח פ"ח ואילך.
(יח) זח"ג קכט, א. וראה תו"א פ' יתרו סוף ביאור ד"ה זכור את יום השבת.
(*) רומז למרז"ל (תענית כ, ב) לעולם יהא אדם רך כקנה. ונתבאר בתו"ח ד"ה בראשית (השני) לקו"ת פ' מטות ביאור ד"ה החלצו, ד"ה לעולם יהא אדם תש"ג. ועוד.
(יט) זח"ב מב, ב.
(כ) ראה תו"א ס"פ תרומה. נתבאר בד"ה מצה זו תרע"ג.
(כא) בארוכה ראה לקו"ת פ' במדבר ד"ה מעט תוס' בי' על ענין וספרתם.
(כב) ע"ח שכ"ט פ"ח. טעמ"צ להרח"ו ס"פ שמיני ועוד. נתבאר ע"פ דא"ח בביאורי הזוהר פ' כי תשא ע"פ והדל לא ימעט.
(כג) ראה בסידור שער הל"ג בעומר סד"ה אתה הצבת וסד"ה להבין שרש הדברים.
(כד) עיי"ש בסידור בארוכה.

(1) כשיראה לו שנאה וידע שהוא שונאו אינו עובר ע"ז הלאו אמנם עובר על לא תקום ולא תטור (ס' החינוך מצוה רלח), בכ"ז תפס כאן ל"ת דלא תשנא. וי"ל מפני שהיא הקודמת והסיבה גם ללא תקום ולא תטור וכללית יותר מהם – כמובן.

(2) ראה לקמן הוספה א נוסחא אחרת. וראה ג"כ התמים ח"ה ע' נג. ואפשר שאירע כעין זה פעמים אחדות.

(3) בארוכה בשיחת שמח"ת תרצ"ו אות יג.

(4) מחלוקת בשבת () אבל כן הוא המסקנא בויקרא רבה ().

(5) מעלתה שאינה פוסקת ואין בה שינויים.

(6)

(1) בארוכה ביאור ענין כל הגבוה כו' – בשערי אורה ד"ה

(2)

(3)

על ההצטרפות
לארצה ארצות ס"ם עקד. ודארכה דאור התו"ה י"ט ו"א דפ' דיאלר
אע"פ הדיא.

[illegible]

אברהם בן יצחק רבנו
הרב ר' אברהם בן יצחק רבנו

(ח) חתם קפ"א, וראה ת"א ל יתרו סוף פ"א ד"ה שם את יוסף השני
 (כ) רוצה אר"ל (תענית כ"ד) אע"פ יהא אדם ר"ל כקנה ונתדאר דת"ח ד"ה דראשית (הפני)
 אקו"ת ל אבות דיאור ד"ה הא"ל, ד"ה אע"פ יהא אדם ת"ע. ועוד.
 י"ל חת"ד אק"ד.

כראת תיאור תרופה. נדאר דב"ה א"ה לא תר"ע

באל דאר וכה ראה אקול' ד' צדדד ב' צדדד ת' ס' ק' ע' ע' ו' ס' ו' ו' .

כ' תש"א ז"ל והיה ליל יצ"ט.

(כ) ראה ~~הנהגת~~ דסיבור שער האלף דעוואר ספ"ב אתה ה' צדק ~~וספ"ב~~ אהרן שר
הדדריס.

(3) ח"י ד' תרס"ז 7/17/1907.

1) פסידאה' או שפאה ויפע שהוא ~~הוא~~ שוואל און עוודר ע"ה האל אאנץ עוודר ע"ה אלא תרום ואלא תשור (ס' בתיון) צוה רוח, דפ"ב תפ"ס פאן ז"ה דאלא תפ"ס א"ה שיהא הקדושת (הפסידה) גם אלא תקוץ ואלא תשור ופ"ת יותר אהס-כאודן.

2) ראה ארץ הוסקה אן נוסחא אחרת ורואה
 3) בעין זה פועל אחרות
 4) בארץ דשית שחל תרצ"ו אלה י.

4) אלוהות (ב, א) אלהי פן הוא ~~הא~~ האסקנא דוקרא רדה (ב, ו, א). וליכא

אצתה שאלה חסות ואין זה שנוי - ת"י כ"א (נבד). תיקונים לפרק חצ"ל (א)

15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 8

(1) דארום דיאלקט צו פארשטיין אונזערע שפראכן
וואס וועלן זיך אנטפלעקן מיט אונזער שפראך אין פארשידענע
(2) און די אנדערע שפראכן

25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525
 526
 527
 528
 529
 530
 531
 532
 533
 534
 535
 536
 537
 538
 539
 540
 541
 542
 543
 544
 545

הערה ארוכה על המאמר, שבפועל לא נדפסה בקונטרס זה ובמקומה באה הערה קצרה יותר (הערה זו נדפסה בלקוטי שיחות ח"ט ע' 506 ואילך "מרשימת שנת ה'תש"ח").

בכדי להבין הרשימה דלקמן נעתיק תחילה לשון המאמר שעליו מסובב ה"הערה" (סה"מ תש"ח ע' 181): "התשוקה והחשק הוא רק ביחיד. ובזה יובן מה שפרש"י בקידושין דכ"ב ע"א ד"ה וחשקת, בחשקו תלה הכתוב, וזהו הקדמה להדרשה הבאה בתיבת בה, בה ולא בה ובחברתה. והיינו דלכאורה הרי הדיוק בה ולא בה ובחברתה אפשר לדייק בתיבת בה, וכתיבת וחשקת דרשו רז"ל מה שדרשו, א"כ מה בא להשמיענו דבחשקו תלה הכתוב. אלא שבא לפרש שהתשוקה והחשק שייך רק ביחיד".

לכאורה, כל הענין מפרש"י קידושין בקידושין אין מקומו במאמר זה, כי אין בסגנון מאמרי דא"ח דא"ח שקו"ט בכדי לתרץ יתור לשון רש"י בפירושו באיזה הלכה בגמרא, ובפרט שאין זה מוסיף הבנה בענין שמבואר במאמר. – וי"ל בדרך אפשר, בהקדם תמי' גדולה בדקות הענינים, והוא: קוטב סעיף זה הוא שתשוקה היא אהבה עצמיית, ולכן אינה שייכת אלא ליחיד, ולכן בישראל אין שייך תשוקה אלא לאביהם שבשמים. ומיד הוא מקשר זה ומבאר שזהו ג"כ מ"ש וחשקת ביפת תואר. והנה כל ענין יפ"ת מפורש בדרז"ל שכנגד יצר הרע דברה תורה. וא"כ הרי אדרבה ע"פ המבואר כאן אי אפשר שתהי' בזה אהבה עצמיית בדוגמת הנ"ל. וכמבואר בכ"מ שעצמיותן של בני"י הוא לעשות את כל המצות ולהתרחק מן העבירות, ומוכרח ברמב"ם הל' גירושין ספ"ב, והם הם דברי המדרש שבתחלת מאמר זה: אין תשוקתם של ישראל אלא באביהם שבשמים.

ויש לבאר כ"ז (על יסוד מ"ש בלקו"ת ד"ה כי תצא – השני) ע"פ מ"ש בכתהאריז"ל (בלקוטי תורה וטעמי מצות ר"פ תצא. בשער המצות ובס' הליקוטים שם) שביאור במצות יפ"ת. דכל היוצאים למלחמה היו צדיקים גמורים, כי האיש הירא ורך הלבב מעבירות שבידו חוזר לביתו (סוטה מד, א), וכאשר נתנו הא"י בידך שזה הוראה שהוא צד"ג, פוגע באיזו גוי' וחשק בה בתכלית החשק, אין זה אלא הוראה שיש בה ניצוץ קדושה השבוי' ביד הקליפות ונוגע לנשמת האיש ההוא, ולכן ולקחת לך כו', עיי"ש באריכות. – והנה, בכלל, שני סוגים בעבודה: בירור הניצוצות שנפלו בדברים המותרים, בקליפת נוגה, ואותן שנפלו בדברים האסורים, בגק"ט. והוא בירור סתם ובירור דנסיון. ומהחילוקים שביניהם, שבסוג השני יש סכנה יותר להמברר ועבודתו צ"ל בדרך מס"נ, בכח העצמי שבנפש (יעוין במאמר כי מנסה תש"ח, ובסוף ס' טעמי המצות להצ"צ). וא"כ מובן שביפ"ת, צ"ל אשר הניצוץ נפל בגק"ט, אף שאינו נסיון ממש כי התורה התירתו, בכל זה צ"ל העבודה ע"י וחשקת, עבודה עצמיית ובמס"נ וסכנה בדבר, והראי' שהרי נולד בן סורר ומורה. – ועיכ"ז מתורצת תמי' הנ"ל, ומובן ג"כ מה שמביא כאן פירש"י אשר ביפ"ת בחשקו תלה הכתוב, כי עי"ז שתשוקתן של ישראל לאביהם שבשמים, תש"א אהבה עצמיית, אינו משגיח על הסכנה, וזה גורם ומוליד חשקו. ובמילא ג"כ אין שייך שיהי' גם בחברתה, כי אין מקור חשקו אלא מצד ניצוץ הקדושה הנוגע אליו (וקצת צ"ע שם בכתהאריז"ל שכתב דאפ"ל שיתחלק הניצוץ בכמה גופות ולכן "על אויביך" הוא ל' רבים). – והנה כהנ"ל הוא ע"פ פנימיות פשט ההלכה הפשוטה. וגם בעבודה בנפש – יעוין בלקו"ת שם. שביפ"ת דפרשת יפ"ת מבארת העבודה דגילוי עצמות נקודת הלב ממש וצ"ל בקשו פני וענין המס"נ, נפילת אפים ובחי' נעילה. עיי"ש, שהן הן הדברים האמורים למעלה.

שדי חמד - כרך עשירי (תשי"ב)

הספר "שדי חמד", הוא סדרת ספרי ערכים לנושאים הלכתיים שנתחברו ע"י הרב חיים חזקיהו מדיני. הסדרה יצא לאור בראשונה בשנת תרנ"ו.

בשנת תש"ח, ע"פ הוראת כ"ק אדמו"ר (מוהריי"צ) נ"ע, החלה מערכת קה"ת להוציא לאור את הספר בהוצאה חדשה ומתוקנת, ובתוספת מפתחות שנערכו ע"י כ"ק אדמו"ר. לפנינו כתי"ק כ"ק אדמו"ר, ובו נוסח השער של הכרך העשירי שנדפס בשנת תשי"ב, ורשימת שינויים בנוסח ההקדמה לכרך זה לגבי הכרכים הקודמים (בהם נדפסה הקדמה מהתאריך "עשרים מנחם אב ה'תש"ט").

1

שער כללי

ספר

שדי חמד

כרך עשירי

מילואים – מפתחות

יוצא ...

נ.י.

2

הקדמת המו"ל

ב"ה

הקדמה

על פי ... אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע, נגשנו ...

מחיי המחבר.

(1) בכרך יו"ד בסופו המילואים הוספתי הקונטרס פתיחה וכללים בהוראה ופוסקים להרב חיים קארין – והוא לקוח מספרו תו חיים (ניו-יארק. תרפ"ח) – והוא, כשמו, ליקוט כללים בהוראה, ושקו"ט הרבה בדברי הרב המחבר השד"ח.

/חיי"ק/

עשרים במנחם אב ה'תשי"ב. ברוקלין נ.י.

RABBINICAL..

1953 by

Tel. HYacinth 3-9250-1

PResident 8-460

עקר פלי

שד"ר מאיר
כ"ג ע"י

אילואים - צלחות

קחת

יבוא...

הקצבה האו

אבצור צוקלה נבא זיע, געשלי...

אח"י האחד

א"מ דהוראס וקוסקוס (הור חיים קסאדן) - אקו חסדו

מא חיים (נו-יארק. תר"ח) - והוא לקוס א"מ דהוראס, וקוס האדא

דפדרי השפ"ח. הור האחד (פסא)

אנא שילאוסא

אנא אנא אור האש"ר. דרוקין...

RABINICAL... 1953 by

Tel. Hkint 3-92501
President 8-4600

תורה אור (תשט"ו)

בשנת תשט"ו, נדפס הספר תורה אור ע"י קה"ת, בהוצאה חדשה עם הוספות.

(א) בקשר עם הדפסת הספר, ערך כ"ק אדמו"ר חוברת "מפתחות והערות לספר תורה אור", שנדפס בקונטרס בפ"ע ובתור הוספה לספר "תורה אור" שנדפס ע"י קה"ת באותה שנה. בחוברת זו נדפס "לוח התיקון" לספר תורה אור.

לפנינו כתי"ק כ"ק אדמו"ר של כמה תיקונים להוסיף ל"לוח התיקון" זה (והם תיקונים לד"ה לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו, ע"פ כת"י דמאמר הצ"צ דלהלן).

להוסיף בלוח התיקון שלי והערות

שורה	נדפס	צ"ל
(1) לדף טז ע"ג שורה	כו' וכ"כ	פ"ו פ"ז
(2) " " "	על (תפלה)	לקליפות בקליפות
(3) כו'. כמו (מחי')	ברכה כו'	ברכה כאכילת העכום כו'

(1) כ"ה בפועל

(2) בב' כת"י ← (3)

③ ← ۱۲۳۴۵۶۷۸۹۱۰۱۱۱۲

(ב) בתור הוספה בסוף ה"מפתחות", הדפיס כ"ק אדמו"ר (לראשונה, מכת"י) מאמר מכ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" - והוא ביאור על "לשון אדמו"ר נ"ע בעצמו" אשר בתורה אור פ' חיי שרה, והואיל כ"ק אדמו"ר להוסיף גם איזה הערות בשוה"ג.

לפנינו כתי"ק כ"ק אדמו"ר של עלי ההגהה על המאמר, עם תיקונים בפנים המאמר ועם ההערות בשוה"ג.

היינו מ"ן עצמן דנוקבא שנפלו בקליפות בחטא אדה"ר ולא הנשמות שהיו כבר באדה"ר אלא אותן שלא נכללו בו

הא' מן מ"ן עצמן דנוק' הן נשמות שלא נכללו באדה"ר ונגפלו

כמו שהלחם מחי' גם כשאוכל בלא ברכה כאכילת העכו"ם * ע"ש.

(*) כאכילת העכו"ם: אינו בדפוס בתו"א הנדפס. וכנראה נשמט שם מפני הצענוזאר.

כשאוכל בלי ברכה שלא נתברר החיות ב' שבו וכן אכילת עכו"ם שהיא בלי ברכה גם הוא תיקון
היא תזון חלק הנפש שלו

והיינו המשכות* האור דלעילא (ר"ל גיגל מ"ש

(*) המשכות: בתו"א הנדפס: המשכת.

(א) וַיֵּשׁ אַחֵר סָפ־לָהּ בְּקֶשֶׁר הַחֲבֵרִים שֶׁכֵּל נִשְׁמַח בְּעֻלָּתָהּ מִן הַקִּדְּוֹת
צִל־לִפְחוֹת מ' יוֹם בְּמַלְכוּת וְהֵינּוּ שְׂעִירָה שֶׁם לַמֶּלֶךְ ע"י מִצֵּית
הַזִּיּוּג. וְאָף מִי שֶׁאֵינּוּ מְכוּוֹן לַמִּצְוָה יוֹכֵל לְהַמְשִׁיךְ חַיִּית מַלְמַלָּה כְּמִשֵּׁן
בְּלִקְטָה ע"פ כ' אֵל הַלֵּלִים לְבָדוֹ יוֹחִי כו' כְּמוֹ שֶׁהֵלָחֵם מַחֲוִי בִּלְי שֶׁמֶסֶל
בְּלֵא בִּרְכָה מִכְּאִילֹת הָאֶרֶץ כ"ו ע"ש וְהָיָה פ' עֲלֵם כְּשֶׁמֶסֶל בִּלְי בִּרְכָה
בְּלֵא בִּרְכָה הַחַיִּית ב' וְכֵן אֲכִילָת עֵץ שֶׁהָיָה בְּלֵי בִּרְכָה גַם הָיָה לְהִיָּת
חֵלֶק הַנֶּפֶשׁ אֲלֵא שֶׁלֹּא יִהְיֶה הַתּוֹעֵלָה שֶׁעָשָׂה אֶל הַנֶּפֶשׁ בְּלֵא בִּרְכָה כְּמוֹ
הַתּוֹעֵלָה שֶׁהָיָה לוֹ עַם הַבִּרְכָּה. וְכֵן הָעֵינִן בְּמִצְוַה עֲצֻמָּה שֶׁ אָף שֶׁהָיָה
לֵא כוֹנֵה הַשֵּׁלֶשׁ בְּעוֹלָם הַבָּא גַם כֵּן אֲלֵא שֶׁאֵינּוּ כְּשֶׁהָיָה בְּהַשְׂרָא
גְּמוּרָה אֲלֵא מִי שֶׁעָשָׂה כְּכוֹנֵה ע"ל. הַמְּכוּן מִזֶּה לְחַבְּבֵי רֹאי' דָּגָם
עַל יְדֵי מִצְוֹת יֵשׁ בִּירוּר נר"ג גַּם כֵּן וְאִפְּלוּ בְּמִצְוָה שֶׁלֹּא כְּכוֹנֵה כְּמוֹ
הַזִּיּוּג שֶׁאֵינּוּ מְכוּוֹן לְשִׁמְצוּת דְּמִ"מ מְבֹרָה וְנִמְלָה מִנִּי"ג רַק שְׂעִיבָר
הָעֵינִן הַמִּצְוֹת הֵאָדָּה תִּקְוֹן לְבוֹשִׁי לִנְר"ג שֶׁכֵּן כְּנִל. וְהֵנָּה תִּקְוֹן וּבִירוּר
הוּא עַל יְדֵי מִ"ד דּוֹקָא יֵשׁ בְּהַדְרָר לְבָדוֹ יֵשׁ כֵּן כֹּחַ לְבָרֵךְ כְּמִשֵּׁן בְּפִתֵּחַ
לְבָד לִפִּי שְׁחָל הַזֶּכֶר וְיֵשׁ כֵּן כֹּחַ לְבָרֵךְ הַנִּל"ל עַל יְדֵי זִיּוּגָם וְלִכְּנֹן
לְמַטָּה בִּשְׁשֶׁת יָמֵי הַמַּעֲשֶׂה יִמָּחֵשׁ הַזֶּה לְבָרֵךְ בִּירוּרֵי הַנִּל"ל ע"י זִיּוּגָם
שֶׁהֵם מְזוּדוּגִ' שֶׁם בְּהִיוֹתָם לְמַטָּה בְּמִקְוָמָן. וְהֵנָּה אֵין כַּח בּוֹה רַק בּוֹ"א
יָבֵד לִפִּי שְׁחָל הַזֶּכֶר וְיֵשׁ כֵּן כֹּחַ לְבָרֵךְ הַנִּל"ל עַל יְדֵי זִיּוּגָם וְלִכְּנֹן
לְבָד ע"ל. הָרִי שֶׁהַבִּירוּר עַל יְדֵי זִיּוּג וְעִיבָר הַבִּירוּר עַל יְדֵי הַזֶּכֶר
אֵם כֵּן הוּא עַל יְדֵי מִ"ד צִפִּי' שֶׁזֶּה הַבִּירוּר הוּא בִּכְחַת הוּא' הַמְתַּלְבֵּשׁ
לְבָר. כִּסּוּד וְתַתָּן טוֹפָה כו' צִפִּי' שֶׁזֶּה הַבִּירוּר הוּא בִּכְחַת הוּא' הַמְתַּלְבֵּשׁ
לְבָר. וְעֵינִן ע"פ אִשְׁתָּה יֵשׁ תּוֹרָה כו' וְעִפִּי' הַזֶּה הוּא' בִּכְחַת קִשְׁ'וֹ אֵךְ אֵל
הַפְּרִיכּוֹת כו'. וְכֵן בִּירוּר הַלְבוּשִׁי עַל יְדֵי הַמִּצְוֹת הוּא בְּמִ"ד דו"א. (צ"ע
א"כ אֵיךְ הַנֶּשִׁימִים מְקִימִים הַמִּצְוֹת וְהִלֵּל הֵינּוּ כְּמוֹ שֶׁהִמְלִי' וְתַתָּן טוֹפָה
כו' אוֹלֵי מַה'שׁ נִשְׁמִים פְּטוּרוֹת מִמֶּנּוּ שֶׁהוּא יֵשׁ כְּמוֹ שֶׁהָיָה בְּחָי' אֲחֵרֹנָיו
וְעִיבָר הוֹמֵן לְמַטָּה בְּעֵשֶׂי' וְצִרִיךְ בִּירוּר וְהֵם אֵין בֵּהֶם כַּח לְבָרָה אֵךְ
הָרִי כֵּן הַמִּצְוֹת גַּם כֵּן מִבְּחִי' יוֹמִין שֶׁהַלְבוּשִׁי נִעֲשֶׂי' מִהַמִּצְוָה בְּצִרְף
בִּירוּר הַיּוֹם. בְּמִקּוֹם אַחֵר נ' הַטַּעַם בְּעִ"א דְּבַח' נִזְק' הוּא זְמַן וּמִקּוֹם
וְהַמִּצְוָה תְּלוּי' בְּזִמְנֵי הַיּוֹמִין לְמַלְמַלָּה דְּהוֹמֵן בְּזִמְנֵי וּבְבַח' נִזְק'
אֵין כֹּחַ זֶה כֵּן כִּיּוֹן שְׂעִיבָרָה מִבְּחִי' זִמְנֵי. וְכֵן בְּטַעַמֵּן מִצְוֹת הַתִּירוּץ הַזֶּה
וְנָת' הוּא בַּח בֹּא תִקְעִי' וְהֵינּוּ מִמִּכְוִית הָאוֹר לְדַלְעִיל הַלְבוּשׁ מִשֵּׁן
בְּע"ה שִׁכְוִי פִ"א לְהַמְשִׁיךְ הָאוֹר לְתַקְנָם כְּמִשְׁלֵל אוֹת ב' וְהֵן הַ ה"ח
זו"א שֶׁכֵּל רַמ"ח מִיַּע תְּלוּיִם בֵּהֶם כְּמִשֵּׁן בְּטַעַמֵּי מִצְוֹת יֵשֶׁם (עֵינִן בּוֹה
בְּאִנְיָה ק' ד"ה מִשֵּׁן בְּעִפִּי' דְּהוֹמֵן הוּא דְּמִקּוֹר הַה"ח הוּא לְבוּנוֹת דִּא"א
כו'. וְהֵנָּה בּוֹה יֵשׁ יוֹשִׁיבָה כֵּן שֶׁהַקֶּשֶׁת לְעֵיל אוֹת א' בְּעֵינֵי מִשֵּׁן
שֶׁהַלְבוּשִׁי אוֹף פ' שֶׁנִּעְשֶׂי מַחֲדֵשׁ עַל יְדֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת רַק מִתְבָּרָר'
כו'. וּבִאֲנָה ק' א"ח עֲטַרְתָּ בְּעֵלָה מִשְׁמַע דְּנִבְרָא' עַל יְדֵי תּוֹרָה וּמִצְוֹת
הֵינּוּ שֶׁהַמִּצְוֹת שִׁדְּרָה כְּכַתֵּר מִשֵּׁם נִגְשֵׁי חֵלֶל לְבָרוֹת הַלְבוּשׁ כו'
וְסִתְרֵי אֲהֲדִי וּלְפִשֵּׁי כָאן א"ח שִׁפְרֵי דַעַם הַיּוֹם שֶׁהַלְבוּשִׁי כְּבֹר
יִשְׁנֵם רַק שְׂעִיבָרָה בִּירוּר מְקִי' מִ"מ בִּירוּר זֶה הוּא עַל יְדֵי אוֹר הַנִּמְשָׁךְ
עַל יְדֵי הַמִּצְוֹת הַנִּל"ל שֶׁשֶּׁסֶךְ מִהַכְתָּר יוֹמֵשׁךְ מִמֶּנּוּ חֵלֶל לְבָרֵךְ הַלְבוּשׁ
כו'. וְהַחֲוִיעַ פְּרִיָּאת הַלְבוּשׁ כו'. וְעֵינִן מִשֵּׁן ע"פ הַמְּלָכִים מִכְּתָר וְחֵל'
לְעוֹלָם. לְיֵשִׁיב הָא דְּבִמָּ"א אֲמַר שֶׁהַתּוֹרָ

ה'תש"ח: אפריל

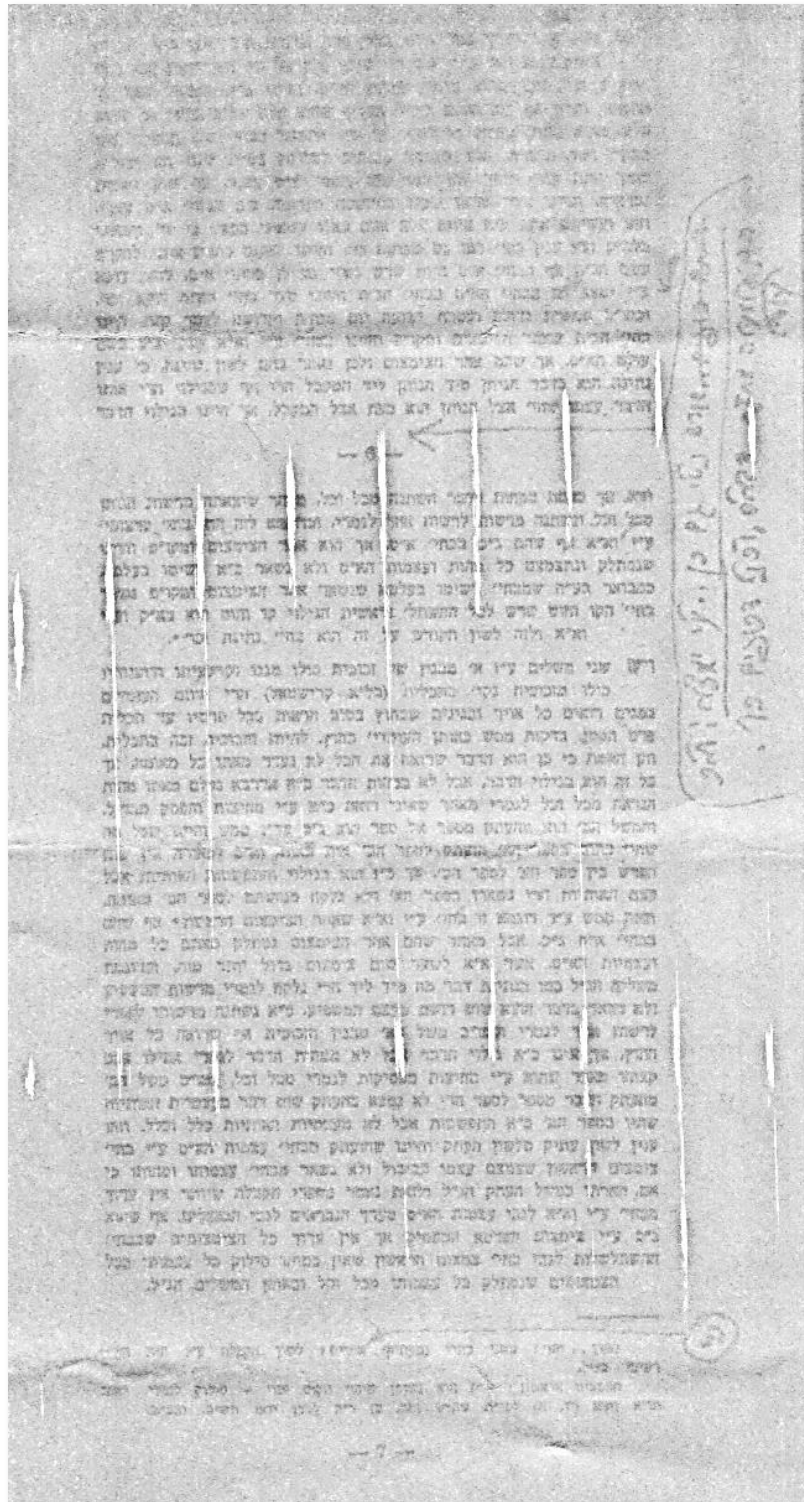
ד"ה אתה אחד תרל"ב (תשכ"ה)

בשנת תשכ"ה יצא לאור בקונטרס בפני עצמו, מאמר ד"ה אתה אחד מאדמו"ר האמצעי נ"ע. לפנינו כתי"ק כ"ק אדמו"ר של ההגהות על הפתח דבר למאמר ועל ההערות ומראי מקומות שנדפסו בשולי הגליון. המאמר נדפס בספר מאמרי אדמו"ר האמצעי - קונטרסים.

על פי הוראת כ"ק אדמו"ר שליט"א הננו מו"ל בזה – בפעם הראשונה מכת"י – מאמר ד"ה אתה אחד ושמן אחד אשר לכ"ק אדמו"ר האמצעי (*).

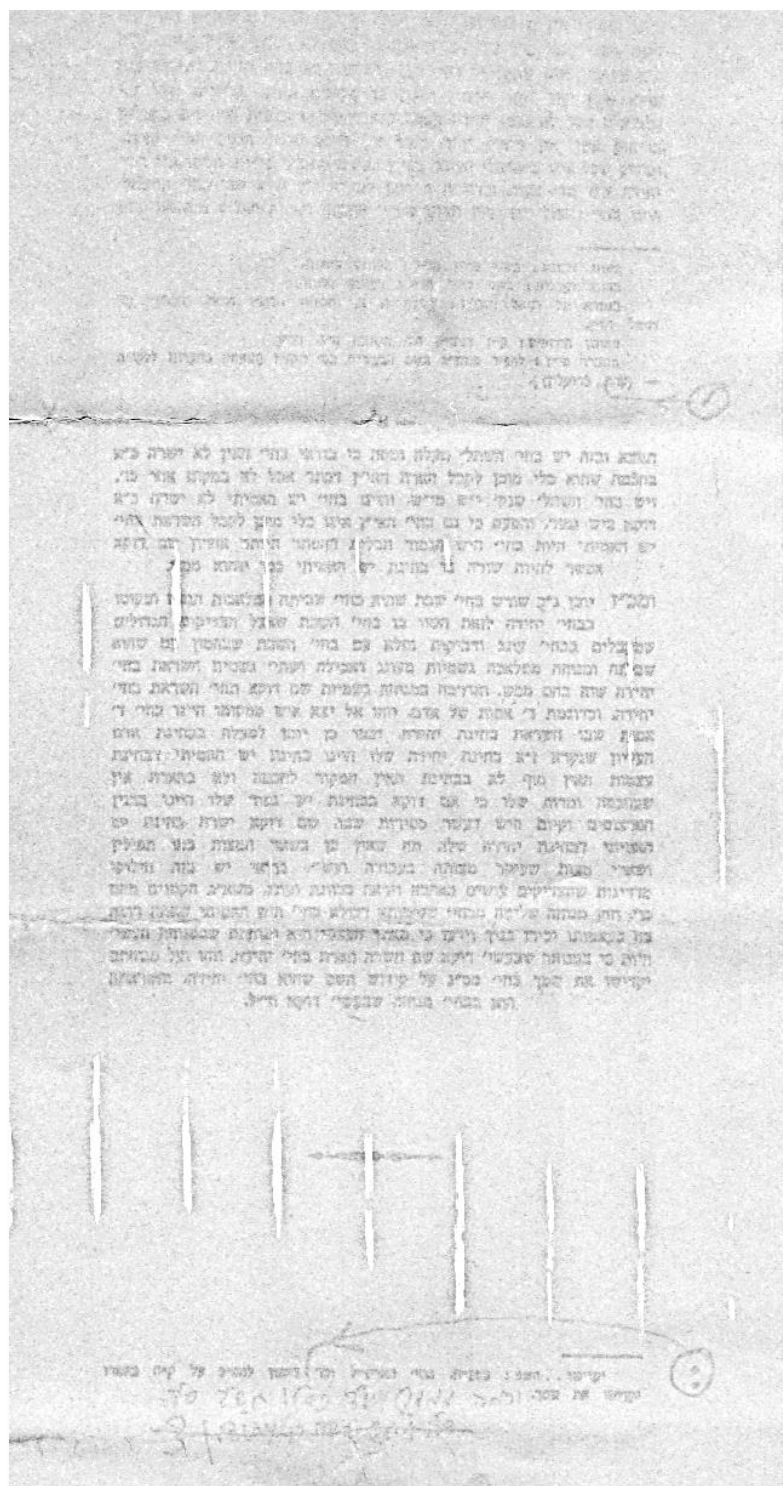
(* קרוב לודאי שזהו מאמר כ"ק אדהאמ"צ. ואף כי בפירוש לא מצאתי (לע"ע) רשום עליו שם בעל המאמר ולא זמן אמירתו, אין זה בכלל סגנונו של אדמו"ר הצ"צ זה [...]. אבל בשער בוך א) ובהשער שלו (שנכתב – השער – בשנת תקצ"ו): „כתבי קודש . . אשר יצא מפי כ"ק אדמו"ר . דוב בער". כן משמע גם מסגנונו (הקרוב לסגנון אדהאמ"צ, ובכל אופן – שאינו כלל של אדמו"ר הצ"צ). וכן מזה שלא מצאתיו (לע"ע) נזכר במאמרי חסידות, שמוכן יותר באם הוא מאמר אדהאמ"צ, משא"כ באת"ל שהוא {...}. מאדמה"ז. ובפרט שמאמרי חסידות בהתחלה זו נדירים הם ואלו שנמצאו (לע"ע) רובם ככולם מיום ט' (או יו"ד) כסלו. [והראשון – מש"ק האחרון לשבת כ"ק אדמו"ר האמצעי במאסר הוא ש"פ ויצא, ט' כסלו תקפ"ז*]. (מרשימת כ"ק אדמו"ר שליט"א).

(* התמים ח"ב ע' עז, פד.).

שאתם כופים: שורש נש"י גם כן. . ע"י ימצא: וא"כ הם עוד למעלה מחג"ת דבא"ס, וכנ"ל דכופים כו'.

לשון . . וכו': בשני כת"י (מעתיק) האחרים: לשון הקבלה על זה הוא בחי רשימו כנ"ל.

מתברר עי"ז: להעיר ממש"כ בשם הבעש"ט בסי' תקנ"ז (הועתק בהערות ללקו"ת – (קה"ת, ברוקלין)).

יקדישו . . השם: בפע"ח, בסי' האריז"ל וכו': דיכוון למס"נ על ק"ה באמרו יקדישו את שמך. וראה מאמר יו"ד כסלו תש"ב ס"ב. (ד"ה ואמר רבה כו' עתידין צ

ד"ה פדה בשלום תרל"ב (תשכ"ה)

בי"ט כסלו תשכ"ה אמר כ"ק אדמו"ר מאמר ד"ה פדה בשלום, המיוסד על מאמר ד"ה זה שאמר אדמו"ר מהר"ש נ"ע בי"ט כסלו תרל"ב.

אח"כ יצא לאור בקונטרס בפני עצמו המאמר של אדמו"ר מהר"ש נ"ע, עם הערות ומראי מקומות מכ"ק אדמו"ר בשולי הגליון.

לפנינו כתי"ק כ"ק אדמו"ר של ההערות ומ"מ למאמר.

פדה בשלום . . אמרו"ל: תהלים נה, יט. ברכות ח, רע"א (וראה שם הגהות הב"ח).

ותפלה עם הצבור: ברשימות הצ"צ עה"פ (ס"ב) כתוב לפני זה "עכ"ל רש"י".

הנה ארז"ל על ג': בצ"צ שם: וכ' מהרש"א הן הן (תורה גמ"ח ותפלה) ג' עמודי העולם ששנינו על ג'.

וחוט המשולש . . ובילקוט: קהלת ד, יב. יל"ש האזינו סוף רמז תתקמב.

אמרו במד"ר: בראשית פמ"ז, ו. פפ"ב, ו.

להבין ביאור ענין: תו"א יתרו (עב, ד).

בשם מרכבה בתו"א: בבחי' מרכבה. אך הענין בהקדים. [תחלה מתח קו תחת תיבת "בבחי"] כסימן להדגיש, ואח"כ מחקן]

להיכן ישאו . . לנשאות אך הענין יובן בהקדים:

וקו באמצע או עד"ז באמצע וכללות: בתו"א: וקו באמצע. וכללות.

ביטול אבל . . קוויין. והענין: בתו"א: ביטול. והענין.

והקו הוא: כן הוא גם בתו"א ולפאורה צ"ל: ואולי הוא טה"ד וצ"ל: והקו האמצעי הוא.

קוויין והתכללות: ע"כ בתו"א שם.

לעולם יהא: תענית כ, ב. וראה לקו"ת אמור (לז, ד) מטות (פז, ב). ובארוכה תו"ח ד"ה

בראשית (השני) פ"ז ואילך. ובכ"מ.

ביטול היש הפרש בין . . ראומה: ראה בכ"ז לקו"ת בהר (מב, ד ואילך).

יו"ט של ר"ה: תרל"ב (לא נדפס לע"ע).

ומעתה נבוא: תו"א שם יתרו שם (ער, א).

עלין יותר. ומכ"ז: בתו"א פאן: יותר. וכנודע שיש . . במקום החשך. ומכ"ז.

למטה. ולכך: בתו"א: למטה (וע' מש"כ ע"פ שימני כחותם בענין רצועות דתש"ר שע"ז נאמר

כחותם על לבך ע"ש) ולכך.

כאילו עשאוני: ע"כ בתו"א.

וכמו"כ במדות: במש"כ לקמן עייג"כ תו"א יתרו (עא, ב ואילך).

יובן ממשארז"ל: ר"ה יח, א. יבמות מט, ב. וראה רשימות הצ"צ בתהלים שם.

וּבְרַחֲמִים גְּדוּלִים: יִשְׁעֵי' נִד, ז.

וּפְדוּי ה' . . רֹאשִׁים: יִשְׁעִי לָהּ, יוֹ"ד. שֵׁם נָא, יֵא.

[illegible]

מאמר ומשה ניגש (תשכ"ה)

בש"פ יתרו תשכ"ה אמר כ"ק אדמו"ר מאמר ד"ה ומשה ניגש, המיוסד על מאמר ד"ה זה מאדמו"ר הזקן נ"ע.

אחרי שבת יצא לאור בקונטרס בפני עצמו המאמר של אדמו"ר הזקן, עם הגהות וקיצורים מאדמו"ר ה"צמח צדק" נ"ע, עם הערות ומראי מקומות מכ"ק אדמו"ר בשולי הגליון.

לפנינו הגהות כ"ק אדמו"ר בכת"ק על המאמר, ובדף בפ"ע ההערות ומ"מ למאמר.

ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים יתרו ב' כ' יח . .

. . ועולם היצי' נק' חושך עצמה עצמי . .

. . וזהו ומשה ניגש אל הערפל, שהוא עוה"ז אשר שם האלקים . .

. . שכל מה שברא הקב:ה למעלן ברא למטה . .

. . וכמ"ש במ"א בענין המולד [כתב חץ בכיוון למטה כציון למראה-מקומות] . .

. . ובמא"א שם סעי' נט' כ' . .

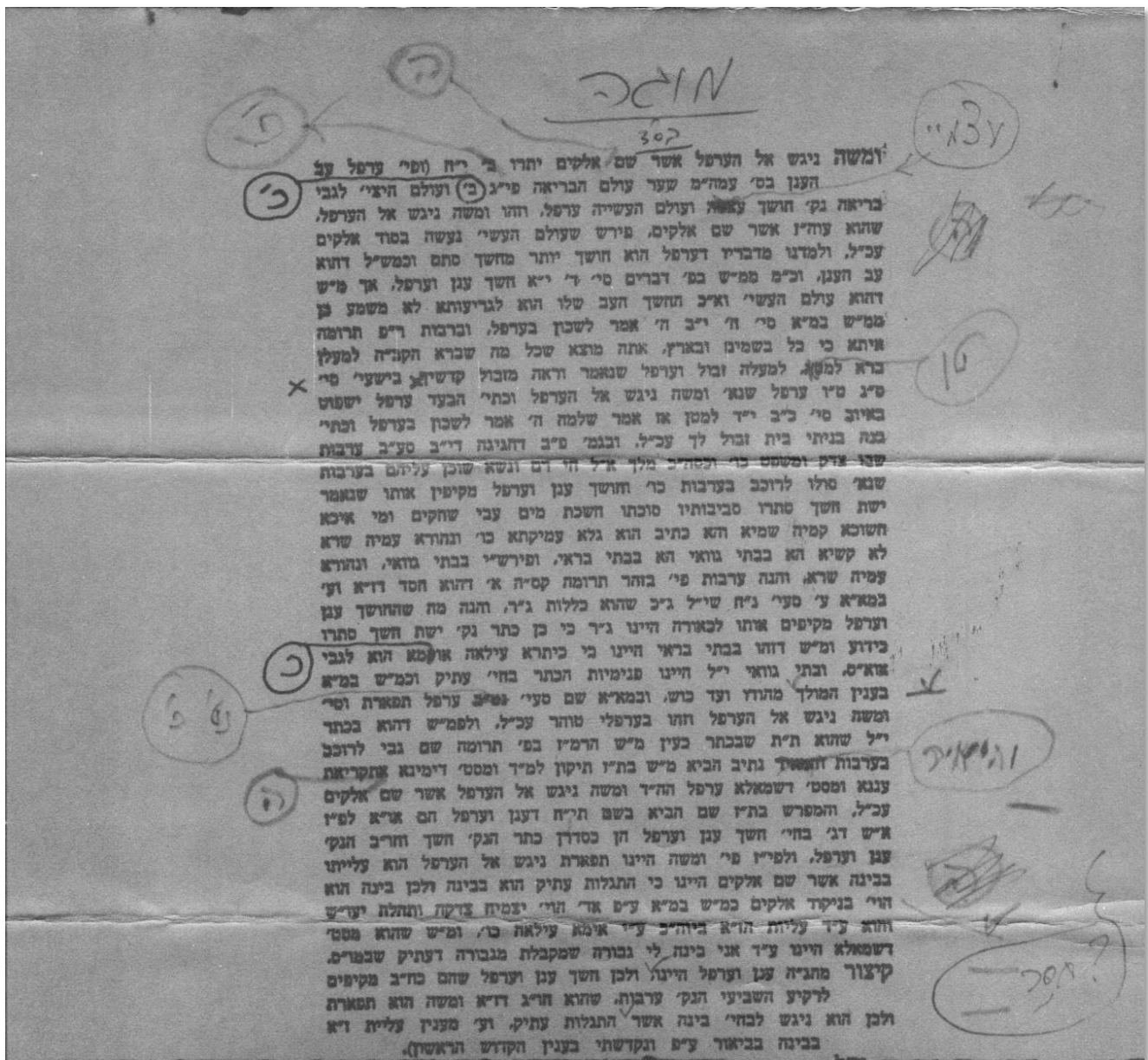
. . כענין מ"ש הרמ"ז בפ' תרומה שם גבי לרוכב בערבות והמאיר והיאיר נתיב הביא מ"ז בת"ז . .

. . הה"ד ומשה ניגש אל הערפל אשר שם האלקים . .

. . ולפי"ז פי' ומשה היינו תפארת ניגש אל הערפל הוא עלייתו בבינה אשר שם האלקים . .

[כתב סימון בצד התיבות "היינו" ו"אשר" שב'קיצור' וכתב בצידם בשולי הגליון:]

? חסר

הוא יתקן את המצב הזה למטה דייקא הלא אף וזה תגלית
אלקות גדולה על כל ישראל וגם מה שנזכר כאן שם אלקים
הלא בחיים ניתנה כזו מלא רחמים. אך תחלה צ"ל מה ענין מ"ת הלא
האבות קיימו כל התורה קודם שניתנה (ועמ"ש מה בריה וקבל היתורים.
הנה מעלת אברהם היתה גדולה מאד כי לכן נזכה ונתנה רמ"ח מ"ע
ושמ"ה ל"ת שהן הן בחי' ר"ש ונ"כ בדיה וכל העם רואים את הקלות
הוא שטה אחת שאברהם זכה לבחי' ר"ש מצד שורש נשמתו וכל אדם
יכול להגיע לבחי' ר"ש ע"י התורה ועמ"ש מה בריה זאת חזקת התורה.
שטה ב' מ"ש בדיה משה ידבר שהמשכות אברהם היו בעולמות עליונים
וכדי להיות המשכות אלוים גם למטה והו ע"י מ"ת ונ"כ בדיה לך לך
שנצטרך אל הנה שיהיה לנו כענין בריאת השלום בראשית ברא בשביל שיהיה
שניק ראשית חורצן מה הקדומה סוף מעשה במחיה. אך להבין מהו
בשביל ישראל היינו כי השמ"ת הוא א"ס כלי גבול ותכלית בודאי היה
יכול לברוא כמה דברים אחרים שלא היה צריך להשתלשלות כיצד מעלת
לעול ולא יהי האדם אך מפני שרצונו הפשוט היה שיחי' האדם ברמ"ח
אברים ושמ"ה גידים כמנין תרי"ג חוצרן להשתלשל כמו שהוא עתה, ויח
מה באנח"ק מ"י י' דיה אשרינו מה טוב חלקינו וז"ל אני מלא ב"י
קודש וטובל כ"י ולא היו יכולים לקבל כ"י רק (המשפחות החיות ב"י
כמו הארץ מארה משמו י"ח כ"י, והנה הארץ זו כ"י היא נחלקת ודרך
כלל למספר תרי"ג כ"י כנגד תרי"ג מצות כ"י, להאיר לעשרת אצבעות הכלולה
מרמ"ה אברים ושמ"ה גידים אשר בעבורה הוא עיקר תכלית ירידה זו
למטה לכל הגבראים והיצורים הנעשים שתכלית כולן הוא האדם עכ"ל.
ונלע"ד דמ"ש הוא נחלקת היינו בודא דאצי' הנק' אדם שכולל מתרי"ג
בחי' היינו תרי"ג מצות והוא הארץ המאיר מא"ס ב"ה להיות מקור לברי'ע
ונקרא הקביה שהוא בחי' קודש בודא שגמ"ש מבחי' קודש העליון, וחורצן
שיעור קומה בחי' ע"ס וכמ"ש מה בריה צאינה וראינה, וי"ש בא"ד
קכ"ס א' והוא ארתא ארמ"ש לתרי"ג ארצות כ"י, והארץ זו נמשך משמו
י"ח היינו בחי' חתר שהוא מ"ל דא"ס בחי' שמו כ"י, ושם הוא בבחי'
א"ס ונק' כ"י לא אדם הוא כמ"ש בביאור דבור ושמ"ד, ולמטה נחלקת
לתרי"ג בחי' ונק' אדם כנ"ל ועמ"ש בביאור ע"ס היו מספר בניי כ"י
אשר לא יספר שלמטה בודא הוא בחי' מספר, משא"כ למעלה הוא ולתבונתו
אין מספר, נמצא מה שנמשך הארץ להיות בבחי' מספר הוא נק' מספר
בניי שהוא בשביל בריאת האדם, וי' בזה ר"פ ויבש דריה ע"ב גבי
הוא דכתיב אנכי עשיתי ארץ ואדם עליה בראתי דאיון קיומא דעלמא
ונת' שם הענין שכדי שיחי' התקשרות והמשכות אצי' בבי'ע זהו ע"י
האדם והוא ע"י התורה, וכמ"ש הרמ"ז שם בראתי בגימ' תרי"ג מלכא
איהו ז"ס מ"ה זהו בחי' אדם ועמ"ש ע"ס המאמר פ' תוריע דמ"ה ע"ב
גבי או"ש כי ימרט מענין בחי' אדם, והנה באדם יש כמה בחי' בחי'
דיבור ומחשבה מדות ושכל ורצון וכל שלמטה במדרגה לוקח חיות
משלמטה ממנו עדי"מ תדבור בלא מוח הוא מת ואין לו שום חיות
השכל מקבל מהמשכיל היינו כח ומקור השכל הגלוי המשכיל מקבל
מהרצון (וכמ"ש במ"א ע"ס מאמר ר"פ שמות ר"ג תשורי מראש אמנה
שהיו אנו רואים שבאשר יש לאדם רצון ולעשות ולהתייגע בעין באיות
הכמה או יפעול בכלי מוח החכ' וישיכל החכ' ואם אין לו רצון חס"פ
לעין ולהתייגע בחכמות ומרשכות אעפ"י שהוא חכם בעצם לא ישיכל
כיכ איכ תלוי אור כח השכל ג"כ ברצון דוקא שכ"י הרצון כן יומשך
כח השכל לאורך ולרחב ולכן אר"ל ע"ס כ"א בתורת ה' חפצו שאין
אדם לומר תורה אלא במקום שלב חפץ כי המשכת השכל תלוי לפי
הרצון שהרצון הוא למעלה גם מוח השכל והוא המחבר וממשיך מעצמיות
הנפש לכל כחות הנפש ולמעלה הרצון הוא חתר שכולל בעצמו ע"ס והם
ע"ס שברצון והם מקוריים דאצי', ועכ"פ מה מובן מש"כ, שהמשכיל מקבל
מהרצון וענין הרצון הוא בחי' רצון משום היינו אעפ"י שאין השכל מחייב
לעשות מ"ס הוא רצון כן הוא בחי' עם קשה עורף דהיינו הרצון לה
למעלה מהשכל, וענין בחי' זו הוא ע"ד משא"ל אצל רע"ק שתוק כן
עלה במחשבה כמ"ש במ"א בריה ענין קי"ש שאעפ"י שבודאי יש טעם
דכ"י, אך הטעם הנה נעלם מאד ולא ניתן להשגת המלאכים לכן אמר
לחם שתוק כ"י עכ"ל, ואין חס"י שהטעם והוא ע"ד טעם שכלי ממש
הרצון הוא למעלה גם מבחי' משכיל כנ"ל, כי הרי כח השכל הנק'
שכיל הוא מקור ושורש לשכל תגלוי ומאחר שענין רע"ק וכי זו תורת
כ"י הוא היסוד והשכל איכ גם בכח השכל אין טעם לזה אלא שטעם זה
חורצן שאינו מושג כלל בשכל תגלוי ולא בכח השכל והוא אלא חורצן
שכל מופלא וכמו שאין בכח השכל שבאדם להשיג מוחות הרוחניות כי זה
אינו מושג אלא בכח השכל הרוחני ולא בכח השכל שבמחשבה שאין בכחו
כלל להשיג זה כן עדין חורצן שתוק כן עלת שהטעם הוא בבחי' שלמעלה
גם מבח השכל של הגבראים, ועדין ג"כ ענין בחי' קשה עורף ולשגת
למטה הוא ההתקשרות לח' שלמעלה גם מבח השכל וחורצן הרצון שלמעלה
מהשכל דהיינו למעלה גם מבח השכל, וזה תבחי' יש אפי' בכל שבטלים
אך שהוא בגלות ועדין אני ישינה ולבי ער פ"י אני ישינה היינו שאינו
מאיר בחי' זו בכחות הנפש שכל ומדות מוח דוד"מ, אבל עכ"ל ולבי ער

[ההגהות לסעי' ב (בעמוד הקודם):]

.. ושס"ה ל"ת שהן הן בחי' רוי"ש. ..

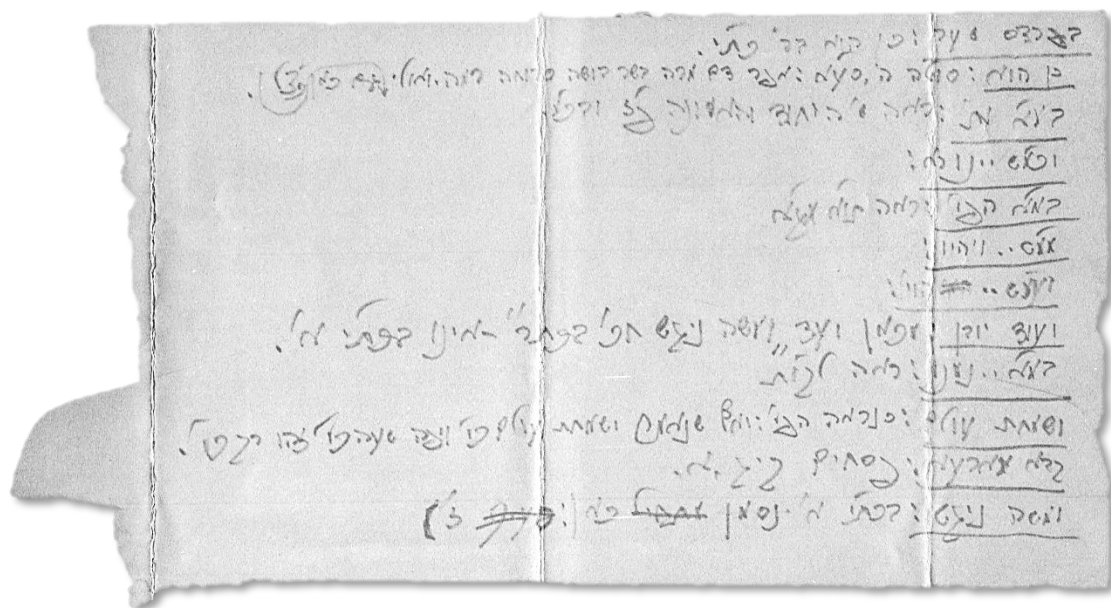
.. ושס"ה גידים כמנין תרי"ג הוצרך להשתלשל' כמו שהוא עתה. ..

.. להאיר לנשמות אדש לנשמת האדם הכלולה מרמ"ח אברים ושס"ה גידים. ..

.. כמ"ש בביאור דזכור ושמור. ..

.. משא"כ למעלה הוא ולתבונתו אין מספר. ..

כמ"ש במ"א בד"ה ענין ק"ש [סימן חץ לכיוון מטה, כציון לדף בו רשם את המראה-מקומות]

בפרדס שער: כן הוא בב' כת"י.

כן הוא: סוטה ה, סע"א: אפר דם מרה בשר בושה סרוחה רמה. ואולי כצ"ל גם כאן.

במ"א נת': ראה ש' היחוד והאמונה פ"ז ובכ"מ.

וכמ"ש. . . נורא:

במ"א הפי': ראה תו"א מג"א

ממ"ש. . . ויהיו:

ועמ"ש. . . הוי':

ועוד יובן: מכאן ועד "ומשה ניגש חכ' בכתר" - אינו בכת"י א'.

במ"מ. . . נמנו: ראה לקו"ת

ושמחת עולם: כנראה הפי': ואף שנאמר ושמחת עולם כו' ויפה שעה כו' זהו רק כו'.

קרא מארעא: פסחים קיג, א.

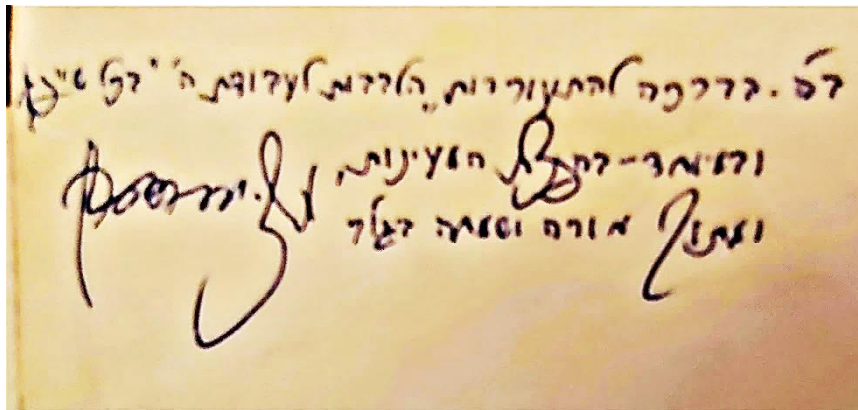
ומשה ניגש: בכת"י א' נסמן מתחיל כאן: (סעיף ז')

לקוטי תורה (תשכ"ה)

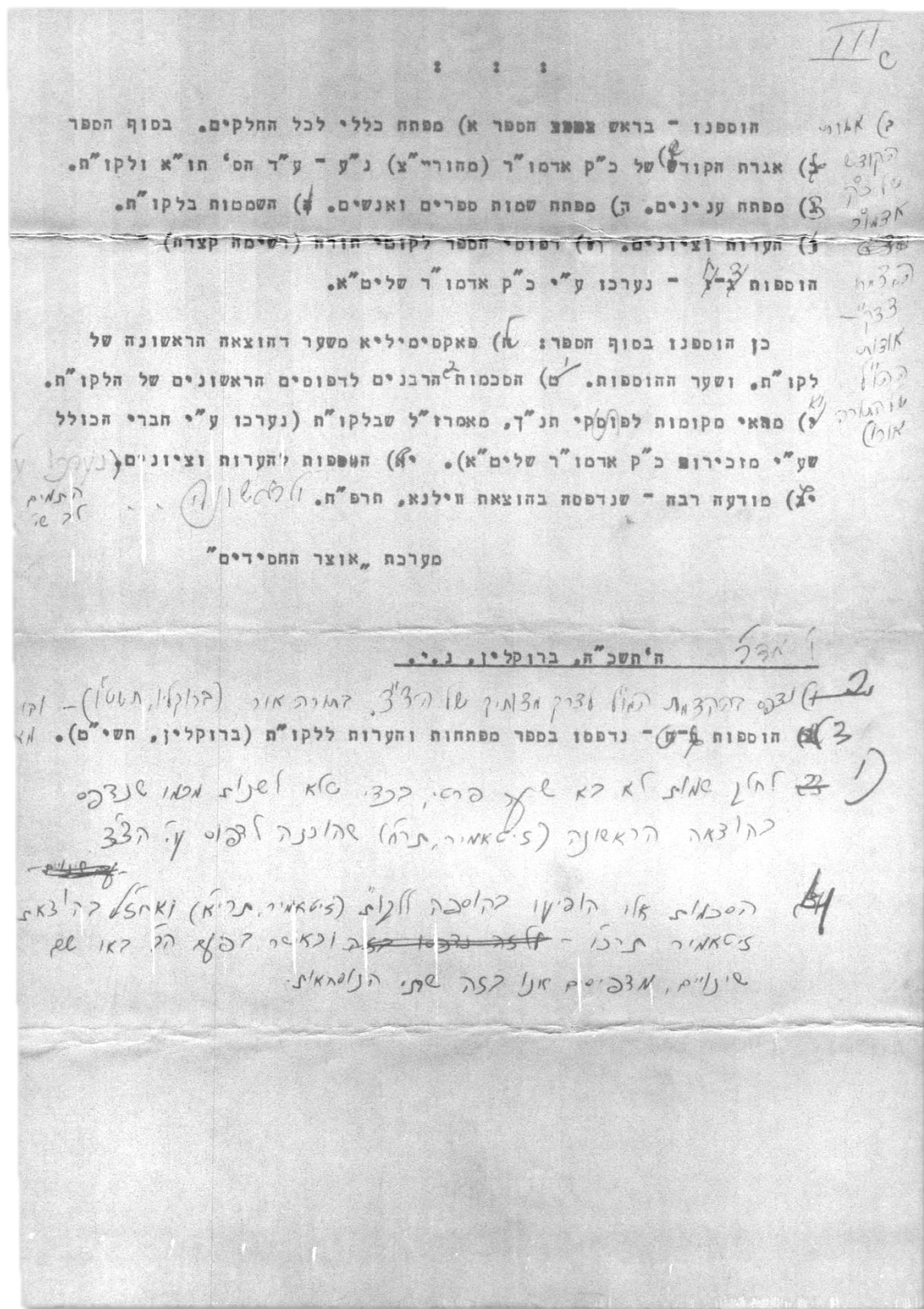
בשנת תשכ"ה י"ל ע"י קה"ת מהדורה חדשה של הספר לקוטי תורה, עם הוספות רבות. לפנינו כמה כתבי יד קודש בקשר לעריכת והדפסת הספר.

מן הראוי לציין, שכידוע היו כמה חסידים אשר זכו ונבחרו להשתתף בממונם בהדפסת הספר, וביניהם נמנו ר' מרדכי הכהן ע"ה ריבקיין, אבי-זקנו של החתן, וכן ר' בנציון הלוי ע"ה שגלוב, אבי זקנה של הכלה.

כל אחד שזכה להשתתף קיבל ספר אחד עם כתובת (הקדשה) בכת"ק, יחד עם עוד עשר ספרים. צילום מה"הקדשה" שנכתבה בתוך ספר הלקו"ת שקיבל ר' מרדכי הכהן ע"ה ריבקיין:

ב"ה. בברכה להתעוררות,,הלבבות לעבודת ה' "בכל שייפין,
ובמיוחד – בהפצת המעינות,
ומתוך אורה ושמחה בגו"ר /חי"ק/

הגהות כ"ק אדמו"ר על הפתח דבר לספר לקוטי תורה:

(ב) הוספות להערות וציונים (נערכו ע"י [התמים ליב שי גראנער]

(ג) מודעה רבה – שנדפסה בהוצאת ווילנא, תרפ"ח. **ולראשונה** . . [ווילנא, תרס"ד].

[תאריך ה"פתח דבר"] : ו' אדר"ר ה'תשכ"ה

ר' משה (בנו של אדה"ז), ר' פנחס רייצס **ועוד** - כמובא בשיחות ומכתבי כ"ק אדמו"ר (מהוריי"צ) ני"ע.

כאשר מצויין "עמ"ש בד"ה" - ברוב הפעמים הכוונה לד"ה זה שנדפס בתורה אור, אך לקוטי תורה או הסידור עם דא"ח.

(2) מהם הביכלאך: אגרת - אראקי

(קרבן לומר ואולי חלק ש(רובם) של המאמרים הם כתי"ק של אדמו"ר האמצעי וקצת אלא שצ"ע שלא ציין הצ"צ - כדרכו בכ"מ - כ"י מו"ח.); מאמרים אחדים שבבוך זה הובאו במקומות אחרים

(5) ...

הוראות לעורכים בקשר לסדר של הספר:

שער כללי מעל"ד הקדמת המו"ל

מפתח כללי (לכל החלקים)

שער לס' ויקרא

מפתח לחלק זה (מעל"ד

עד"ז בשאר החלקים

(שמות)	ח
ויקרא	נד ד
במדבר	צו ד
דברים	ק, ד
שהש	נא ד

ההוספות

בפנים שער א' ([:]) גם בחלק

דברים) לכל חלק מעל"ד - המפתח

מודעה רבה (מעל"ד ש ויקרא,

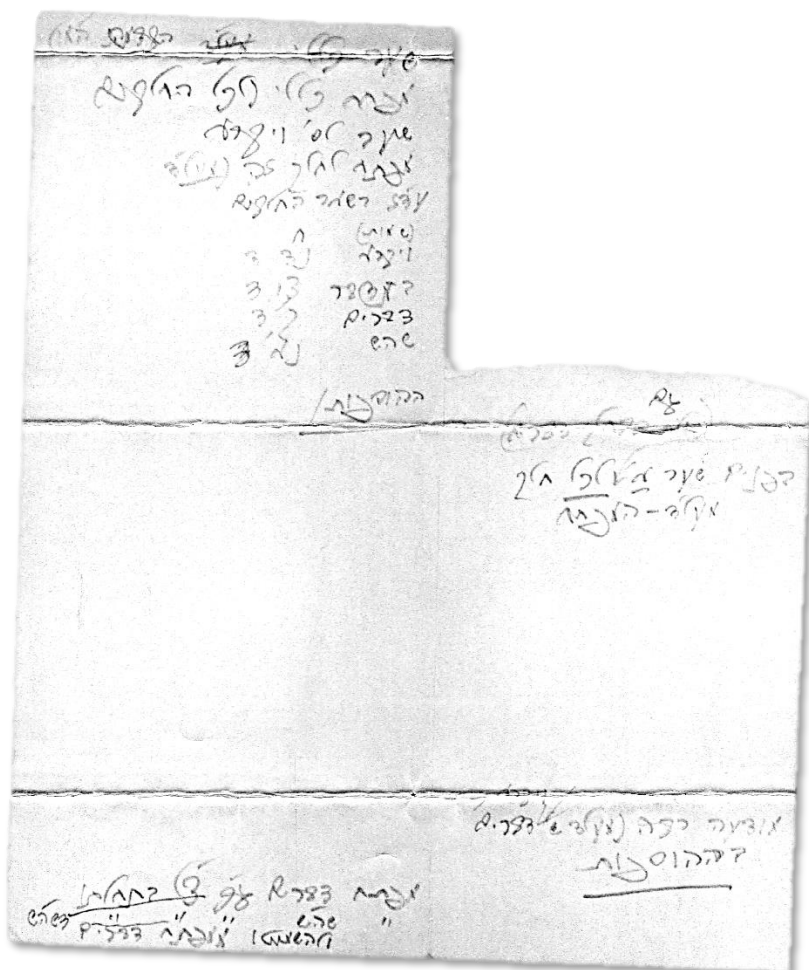
דברים

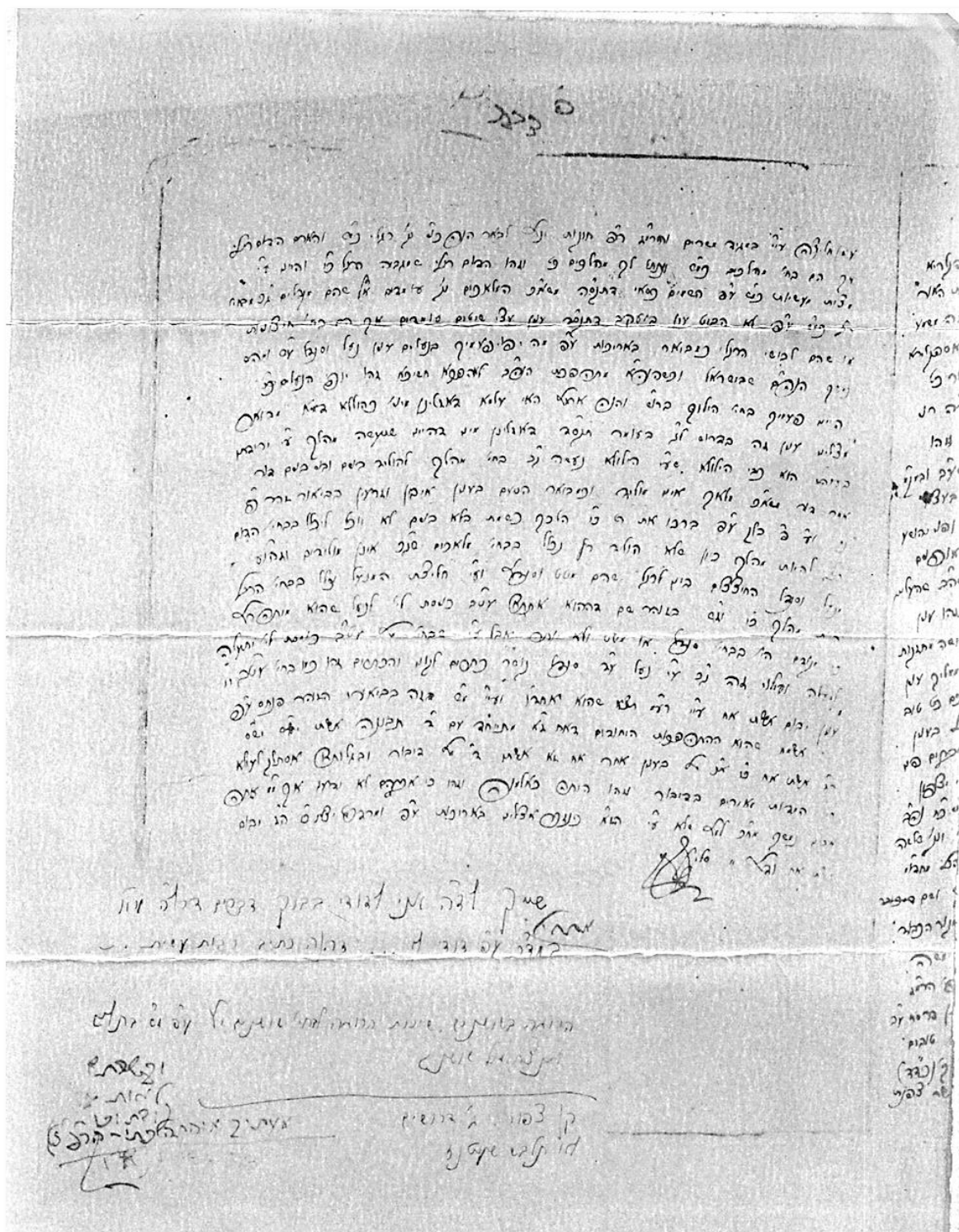
בההוספות

מפתח דברים ג"כ צ"ל בתחלתו

" שה"ש " " " דשה"ש

ולהשמיטו ממפתח דברים

ס' דברים

מתחיל במד"ר ע"פ דודי לי...

וקשרתם לאות גוי' (ובתוכו מעתיק מוהההלכתי - הר"פ ז"ל)

ד"ה פדה בשלום תרע"ה (תשל"א)

בשנת תשל"א יצא לאור בקונטרס בפני עצמו, מאמר ד"ה פדה בשלום שאמר אדמו"ר (מהורש"ב) נ"ע ב"ט כסלו תרע"ה, עם הערות וציונים בשולי הגליון מכ"ק אדמו"ר. בתור הוספה לקונטרס נדפסו קטעים משיחות כ"ק אדמו"ר בש"פ וישב ומקץ שנת תשכ"ו, בהם נתבארו כמה ענינים שבמאמר.

לפנינו כמה כתבי יד קודש בקשר לקונטרס זה.

ב' עמודים הראשונים של המאמר, עם הגהות וציוני ההערות בכת"ק כ"ק אדמו"ר:

... דותקם את דברך [סימן להכניס כאן הערה (1)] הוא בקימה בבחינת מלכות

שעג) [סימן להכניס כאן הערה (2)] וביאור הענין . .

... ופי' יברוכה ברכו כ"ה [סימן להכניס כאן הערה (3)] דכ"ה הוא בחינת מלכות . .

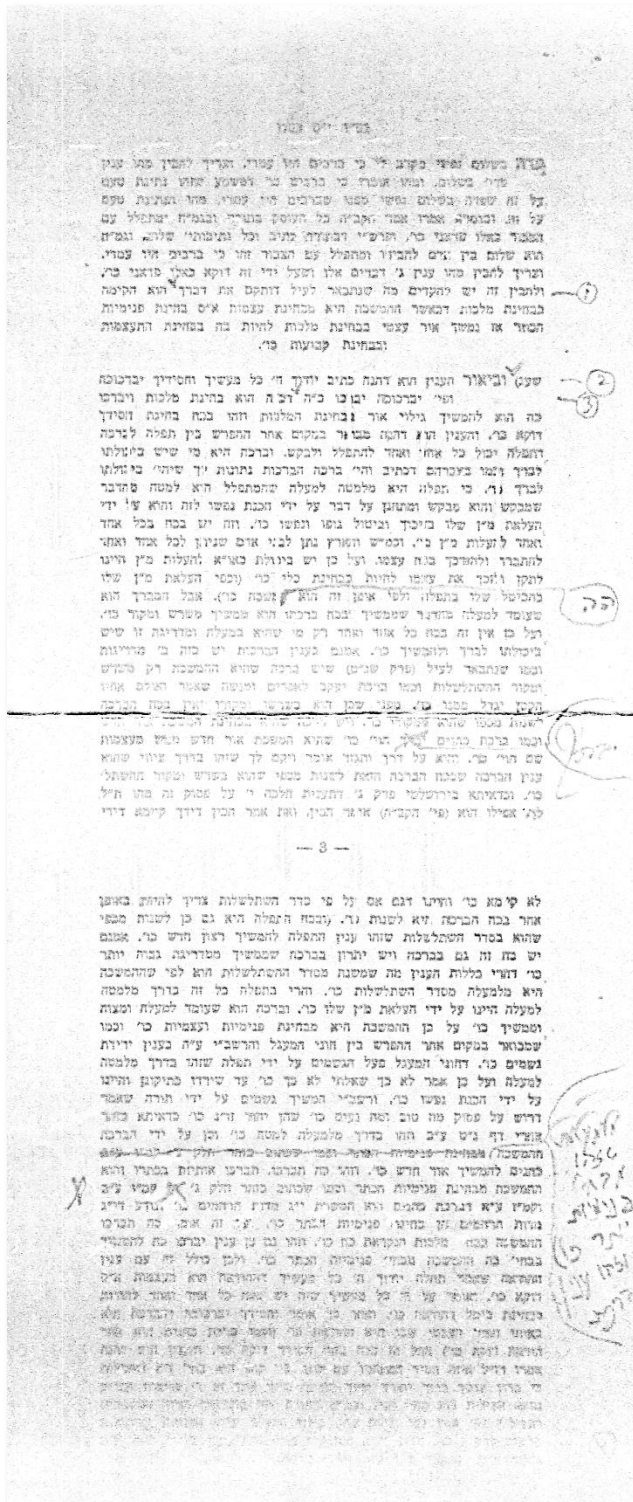
... ולפי אופן זה הוא ההמשכה כו' . .

... וכמו ברכת כהנים יברך הוי' כו' . .

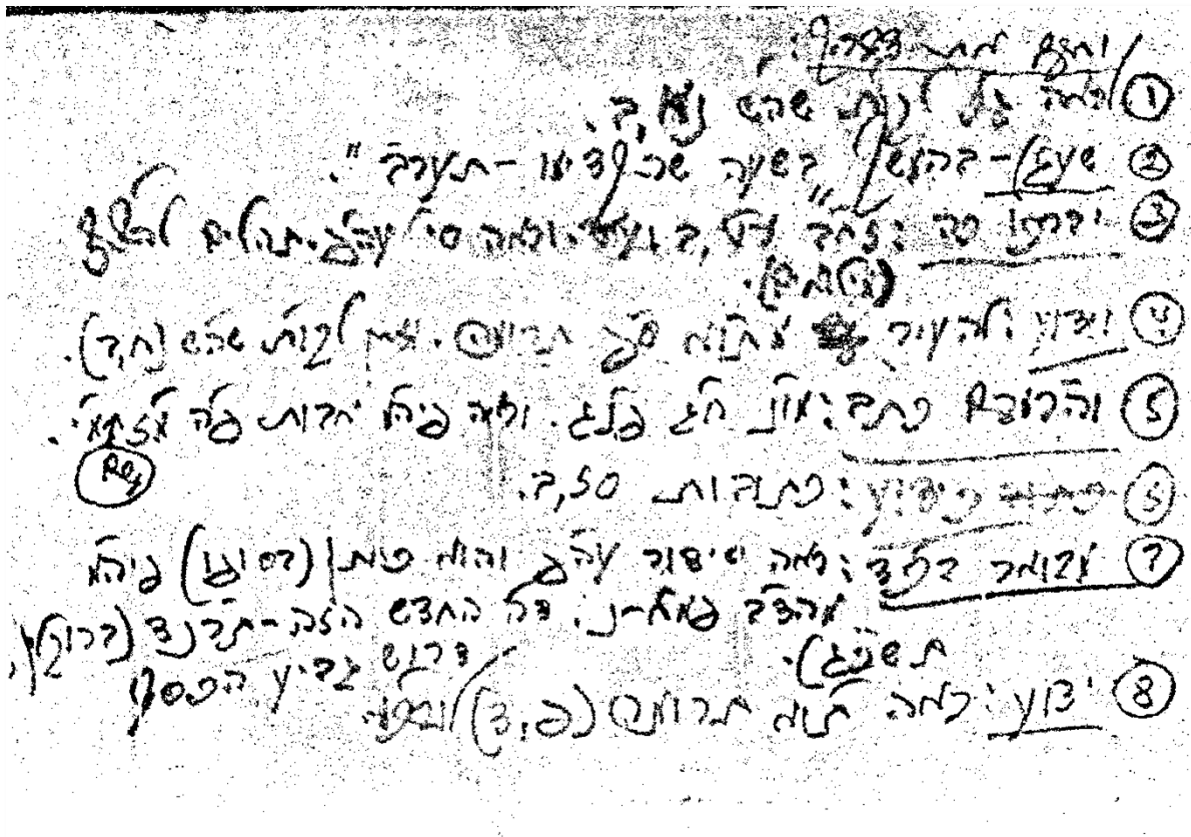
[קרוב לסיום העמוד סימן להכניס הערה (4)]

... וכן על ידי הברכה ההמשכה מבחינת פנימיות הכתר וכמו שכתוב בזהר חלק ג' קמ"ז ע"ב מלמעלמ"ט שזהו מבחי' פנימיות יותר כו') וזהו ענין ברכת כהנים להמשיך אור חדש כו' . .

... וכמו שכתוב בזהר חלק ג' ע"ב שמ"ז ע"ב . .

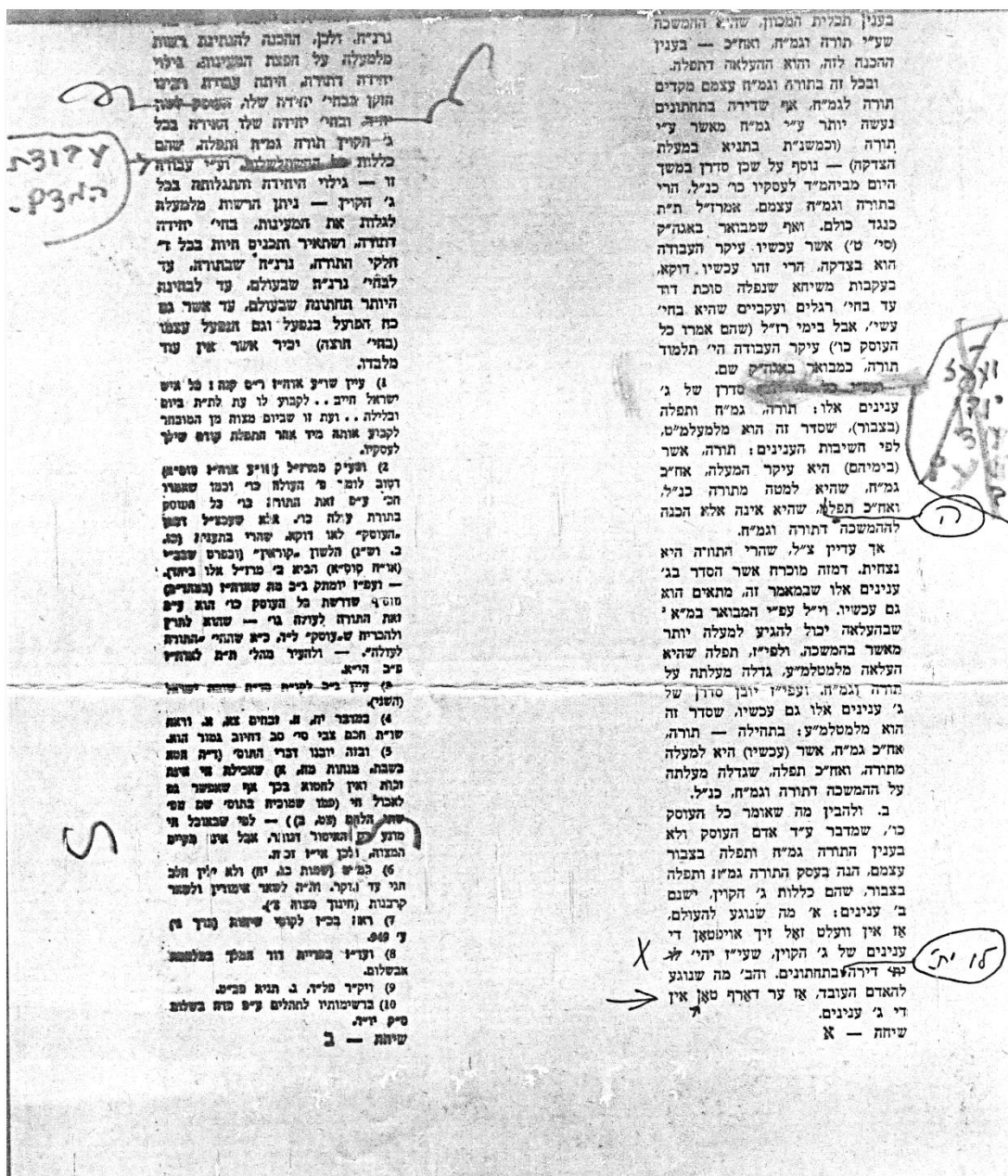

כתי"ק כ"ק אדמו"ר של ציוני ההערות שנדפסו בשוה"ג.

- (1) ותקם את דבריד: ראה ג"כ לקו"ת שה"ש נא, ב.
- (2) שעג) - בהמשך, בשעה שהקדימו - תער"ב".
- (3) וברכו כה: זח"ב עט, ב. ועוד. וראה סי' עה"פ. תהלים להצ"צ (מילואים).
- (4) וידוע: להעיר גם מתו"א ס"פ תרומה. ועיין לקו"ת שה"ש (ח, ב).
- (5) והרמב"ם כתב: מו"נ ח"ג פנ"ג. וראה פיה"מ אבות פ"ה מ"ז ושם מ"י.
- (6) כתוב כידוע: כתובות סז, ב.
- (7) מבואר בכ"ד: ראה סידור עה"פ והוא כחתן (בסופו) פיה"מ מהד"ב פמאנ. ד"ה החדש הזה - תרנ"ד (ברוקלין, תשכ"ג).
- (8) ידוע: ראה תו"א תרומה (פ, ד) דרוש גביע הכסף ובכ"מ.

עלי הגהה על התחלת השיחה שנדפסה בתור הוספה לקונטרס:

.. ועפ"י כל זה מובן [תחילה מחק תיבות אלו ואח"כ (כנראה) ביטל את המחיקה] ועפ"י יובן עוד

טעם ב ..

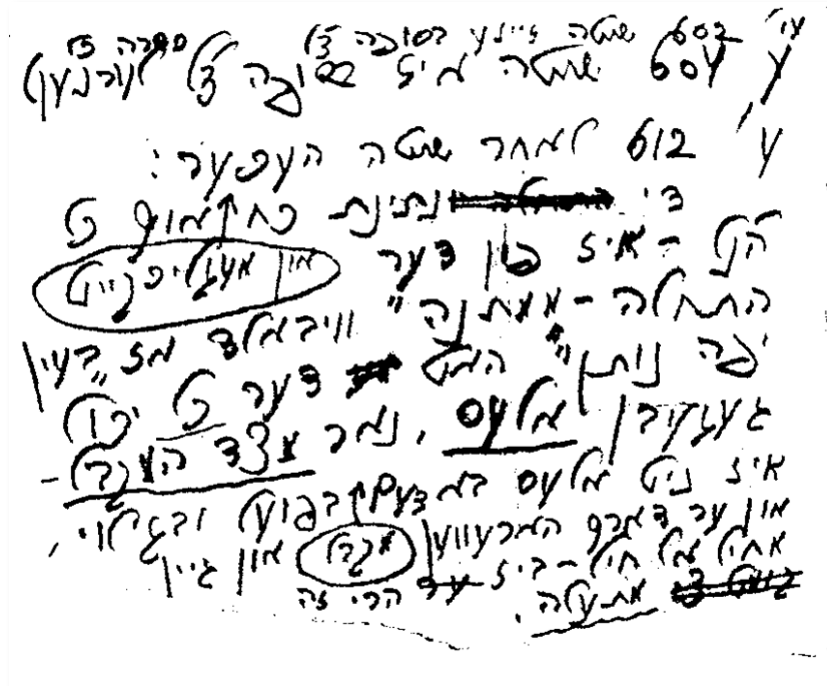
.. בבחי' יחידה שלו, העוסק לשון יחיד ובחי' יחידה שלו ..

.. שהם כללות כל ההשתלשלות עבודת האדם. וע"י עבודה זו ..

.. לפי שבאוכל חי גם מונע [בתחילה נכתב "מונע גם" ותיקן כנ"ל] האיסור דנותר ..

הגהות ללקו"ש ח"ד - פרקי אבות פ"ו

פתק בכת"ק כ"ק אדמו"ר עם תיקונים על שיחת י"ג תמוז תשכ"ב, נדפס בלקו"ש עמוד 1234.

עי' 602 שיטה זיינע בסופה צ"ל כשרה כל

ע' 604 שיטה איז בסופה צ"ל לערנען)

ע' 612 לאחר שיטה העכער:

די התחלה ונתנית כח און מעגליכקייט אויף כל הנ"ל - איז פון דער התחלה - "ממתנה" וויבאלד אז "בעין יפה נותן" האט מע דער כל יכול געגעבן אלעס, נאר מצד המקבל - איז ניט אלעס בא דעם מקבל בפועל ובגילוי, און ער דארף הארעווען און גיין מחיל אל חיל - ביז ער קומט צו הרי זה מתעלה

לדברי אדה"ז שפרש"י יינה של תורה הערה בשולי הגליון: להעיר מלבוש האורה לפ' בראשית: כל הדברים שבפרש"י יש בהם נגלה ונסתר ושניהם אמת.

. . איז ער דאך געווען אן אויסנאם (כנ"ל היפך הטבע) . .

. . און דער של"ה (מס' שבועות) (און אויך פריערדיקע פון של"ה) בריינגט, אויף-ווייפל אז "בכל דבור ודבור של רש"י" האט געהארעוועט אויף יעדער אות פרט בפירושו על כל ענין וענין. איז איז דא "ענינים נפלאים" ומובא (שה"ג לחיד"א בערכו) אשר רש"י התענה תרי"ג תעניות קודם שכתב פי' התורה. אז רש"י האט [תיקן הסדר שיהי' כתוב:] אזוי פיל געהארעוועט אויף זיין פירוש . .

פאטש אז רש"י קומט דאך ניט דערציילן דעם אפשטאמונג און פי' פון אלע די נעמען פון די אומות, ווארום אויב אזוי האט ער דאך געדארפט מפרש זיין אויך בא די אנדערע אומות - וועלכע ווערן ערקלערט בדברי אגדה

. . ואם נאמר שהקושיא היא גם ממש"כ טמא בכלל גם בהלכות, אינו מובן כלל - שהרי תומ"י הו"ל להקשות מזה כיון שמלא זה מאה פעמים ויותר בתושב"כ, ורק לאח"ז צ"ל הקושיא שנצא פעם מרכב וכו'. . .

. . למה לא אשתמיט בשום מקום ל' ארוך נקי בענין דהלכה?

ב"ה. שאלות בהשיחה דש"פ נח תשכ"ה.

הקשה על הפירוש ש"בדרתיו" הוא לגנאי, והרי "עקס הכתוב שמונה אותיות לא הוציא דבר מגונה מפיו שנאמר מן הבהמה הטהורה ומן הבהמה אשר איננה טהורה", הרי שלא דברה החורה גם בגנות בהמה טמאה ואיך דברה החורה בגנותו של נתן. וחירץ בהקדים עוד קושיא והוא, מה שבפ' שמיני ובפ' ראה כתיב טמאים הם לכם. דמזה מוכרח שהכלל ד"עקס הכתוב כו'" הוא רק בסיפורים שבתורה ולא בהלכות, כי הלכות צריכות להיות ברורות. (ואף שגם בסיפורי התורה ישנם הוראות, הרי ההוראות שבהסיפורים אינן בגילוי, וכמו שההוראות עצמם אינם גלויים לא איכפת שגם הלשון אינו גלוי). ועפ"י יתורץ מ"ש בדרתיו (לגנאי), כי אצא ישנה הוראה בזה (שלא נאמר שאין אפשר ללמוד מנה אצא שהי' צדיק חמים כו'), ובשביל ההוראה שבזה נכתב גם גנאי (בדוגמת שבשביל ההוראה שבהלכות נכתב גנאי גם בפירוש).

שאלות :

א) מהו הקושיא מלכתחילה על מ"ש בדרתיו לגנאי ממה שעיקם הכתוב כו', והרי גם שם כתיב "אשר איננה טהורה" ורק שעיקם הכתוב שלא לכתוב בפירוש דבר מגונה, אבל זה פשוט, לכאורה, אשר התורה לא תדלג לגמרי ענין שנצרך (בשביל איזה טעם שיהי' - והרי זה מובן מעצמו) שישנו איזה הוראה במ"ש בדרתיו לגנאי) בשביל שהוא דבר מגונה, למה צריך להביא על זה הדוגמא ממ"ש דבר מגונה (בפירוש) בהלכות?

(ב) בגמרא (פסחים ג, ב) מקשה "ובאורייתא מי לא כתיב טמא" ומתוך "כל היכא דכי הדדי נינהו משמע בלשון כבוד וכל היכא דנפשין מילי משמע בלשון קצרה", ומירש"י וחוס' שם, דמה שעיקר הכתוב הוא ללמדנו שצריך לחזר אחר לשון נקי ולא לא ה' עיקר א"כ מהיכי חיתי אפילו דכי הדדי נינהו... הרי שמספיק שעיקר הכתוב פס אחת (ובחדא"ג שם, מבאר הטעם למה הוצרך לעקם גם בהכתוב "ומן הבהמה אשר לא טהורה היא" כדי ללמוד מהם שני דרשות - ולפי"ז צ"ל, לכאורה, שכל הפסוקים שמביא בגמרא (שם ע' א') (מן הבהמה גו', כי יהי' בך גו', כי אמר גו') הם בשביל דרשות מיוחדות), ומהו הקושיא בהשיחה ממ"ש שפמשפמשפמטמט טמא בפ' שמיני ובפ' ראה?

[illegible]

A hand-drawn diagram of a brain, viewed from above, with various regions labeled in Hebrew. The labels include:

- מח (Forebrain)
- מח (Midbrain)
- מח (Hindbrain)
- מח (Cerebellum)
- מח (Brainstem)
- מח (Cerebrum)
- מח (Cerebral cortex)
- מח (Cerebral hemispheres)
- מח (Cerebral sulci and gyri)
- מח (Cerebral ventricles)
- מח (Cerebral blood vessels)
- מח (Cerebral nerves)
- מח (Cerebral meninges)
- מח (Cerebral pia mater)
- מח (Cerebral arachnoid)
- מח (Cerebral dura mater)
- מח (Cerebral ependyma)
- מח (Cerebral astrocytes)
- מח (Cerebral microglia)
- מח (Cerebral neurons)
- מח (Cerebral synapses)
- מח (Cerebral neurotransmitters)
- מח (Cerebral receptors)
- מח (Cerebral ion channels)
- מח (Cerebral pumps)
- מח (Cerebral transporters)
- מח (Cerebral enzymes)
- מח (Cerebral hormones)
- מח (Cerebral growth factors)
- מח (Cerebral cytokines)
- מח (Cerebral chemokines)
- מח (Cerebral adhesion molecules)
- מח (Cerebral signaling molecules)
- מח (Cerebral structural proteins)
- מח (Cerebral functional proteins)
- מח (Cerebral membrane proteins)
- מח (Cerebral cytoskeletal proteins)
- מח (Cerebral nuclear proteins)
- מח (Cerebral mitochondrial proteins)
- מח (Cerebral lysosomal proteins)
- מח (Cerebral Golgi apparatus proteins)
- מח (Cerebral endoplasmic reticulum proteins)
- מח (Cerebral nucleus proteins)
- מח (Cerebral nucleolus proteins)
- מח (Cerebral ribosomal proteins)
- מח (Cerebral cytosolic proteins)
- מח (Cerebral extracellular matrix proteins)
- מח (Cerebral basement membrane proteins)
- מח (Cerebral tight junction proteins)
- מח (Cerebral gap junction proteins)
- מח (Cerebral hemichannel proteins)
- מח (Cerebral connexin proteins)
- מח (Cerebral desmosome proteins)
- מח (Cerebral hemidesmosome proteins)
- מח (Cerebral integrin proteins)
- מח (Cerebral cadherin proteins)
- מח (Cerebral selectin proteins)
- מח (Cerebral lectin proteins)
- מח (Cerebral antibody proteins)
- מח (Cerebral complement proteins)
- מח (Cerebral cytokine receptors)
- מח (Cerebral chemokine receptors)
- מח (Cerebral adhesion receptors)
- מח (Cerebral signaling receptors)
- מח (Cerebral structural receptors)
- מח (Cerebral functional receptors)
- מח (Cerebral membrane receptors)
- מח (Cerebral cytoskeletal receptors)
- מח (Cerebral nuclear receptors)
- מח (Cerebral mitochondrial receptors)
- מח (Cerebral lysosomal receptors)
- מח (Cerebral Golgi apparatus receptors)
- מח (Cerebral endoplasmic reticulum receptors)
- מח (Cerebral nucleus receptors)
- מח (Cerebral nucleolus receptors)
- מח (Cerebral ribosomal receptors)
- מח (Cerebral cytosolic receptors)
- מח (Cerebral extracellular matrix receptors)
- מח (Cerebral basement membrane receptors)
- מח (Cerebral tight junction receptors)
- מח (Cerebral gap junction receptors)
- מח (Cerebral hemichannel receptors)
- מח (Cerebral connexin receptors)
- מח (Cerebral desmosome receptors)
- מח (Cerebral hemidesmosome receptors)
- מח (Cerebral integrin receptors)
- מח (Cerebral cadherin receptors)
- מח (Cerebral selectin receptors)
- מח (Cerebral lectin receptors)
- מח (Cerebral antibody receptors)
- מח (Cerebral complement receptors)

ד'תש"ח
ד'תש"ח

מענה על שאלות המניחים בשיחה הנ"ל :

הקיף תיבות "מובן מעצמו" בעיגול וכתב בשולי הגליון לצידם :

את זה באה להכריח הקושיא ולבאר - התירוץ

על התיבות (בשאלה ב') "בגמרא (פסחים ג, ב) מקשה "ובאורייתא מי לא כתיב טמא" כתב :

לבסוף כל השקו"ט!

שאינו מובן כלל - שהרי תומ"י הו"ל להקשות מזה שמלא, מאה פעמים ויותר בתושב"כ, ורק לאח"ז הקושיא שנמצא פעם מרכב וכו'.

ועכצ"ל דזה לא קשיא לי'. אלא מזה דמי לא כתיב - בשום מקום (שאינו מוכרח להיות)

על התיבות (שם) "הרי שמספיק שעיקם הכתוב פעם אחת" כתב :

בשביל ללמדנו בנוגע להנהגתנו

על התיבות בסוף פיסקא הנ"ל "ומהו הקושיא בהשיחה ממ"ש טמא בפ' שמיני ובפ' ראה" כתב :

נוסף על הנ"ל:

לפי' המהרש"א דשווין קצר מגונה וארוך נקי - למה לא אשתמיט ארוך נקי בענין דהלכה? ויש לראות בצל"ח

ואינו תח"י.

הגהות על מענה למניחים בקשר לשיחת ש"פ תולדות תשכ"ז

בשיחת ש"פ תולדות תשכ"ז (הוגה ונדפס בלקו"ש ח"ה ע' 112 ואילך) ביאר כ"ק אד"ש באריכות פירש"י הא' שבפ': "ואלה תולדות: יעקב ועשו האמורים בפרשה". ובין שאר הקושיות שאל מדוע מקדים רש"י את יעקב לעשו?

והמניחים שאלו ממ"ש רש"י (בראשית ה', לב) עה"פ "את שם את חם ואה יפת": בתחלה אתח דורש את שהוא צדיק וכו', והלא כן י"ל בנדוד"ד? וע"ז השיב כ"ק אד"ש באריכות, שוב שאלו המניחים כמה שאלות על מענה זו, ואח"כ כתבו עוה"פ (נדפס בשערי ישיבה גדולה - מיאמי - ע' 96 ואילך), לאחר כ"ז הכניסו המסקנא מכל המענות והואיל כ"ק אדמו"ר להגיה אותה (תוכן הדברים נדפסו בלקו"ש שם ע' 115-116):

ב"ה ואלה"ק ממ"ש רש"י (בראשית ה', לב) עה"פ "את שם את חם ואה יפת":
 בתחלה אתח דורש את שהוא צדיק וכו', כי אין הפי' שם שמונה אותם כסדר
 חשיבותם, כי רק במקרים הכי מועטים נמנים בהיפך סדר לידתם וצ"ל הוכחה
 (חזקה) בכל פעם ופעם שאל"פ בפשוטו (ואפילו בפשט שבש"ס) (ראה סנה'
 סס, ב) (תדע) ואכמ"ל בכ"ז [ויש להעיר מהמדובר מאז בפרש"י דבנות צלפחד]
 וסדר מנין השבטים אפספס יוכיח (ראה רש"י ויגש מז, ב) כן בפרש"י בראשית
 (ב' יד) החשוב - ונמנה רביעי! ופשוט.
 ובפרש"י כאן - דא"כ הול"ל יפת קודם לחם, דפשוט בקרא דחשיב
 מהם (בפשוטו דקרא, ועיין חוד"ה אלא (סנה' סס, ב) *) ועכצ"ל שאפילו בפסוק
 זה עצמו מונה כסדר שהי' "ויולד נח" (- וראה רמב"ן (נח ו, י) ומה"ש ס"פ
 בראשית - ציין לפרד"ל חלוקים בזה) - דלרש"י בחומש חם הוא הקטן -
 מפורש נח (ס, כה) במירש"י: "של אלו הגדולים" (ומה שפרש"י (סס כד) "בנו
 הקטן": "הפסול והבזוי" אין כוונתו לתרץ דהלא שם הוא הקטן, כ"א שהוקשה
 לו דאע"פ שחם הוא הקטן, ס"מ אין זה נוגע בפסוק זה דוקא) (ופשוט
 זה עד כדי כך - שלא הוצרך רש"י לתרץ (ואפי' ברמז) קדימת חם ליפת,
 - אף שנמצאו במפרשי רש"י כאן ובפ' נח וכן במפרשי הש"ס, ואכ"מ -)
 ורק בא לתרץ זה ~~הפסול והבזוי~~ ש"בתחלה" שם. ~~סס~~ (1) ללמדך
 שינשם מעלות בשם (2) ועיקר - דכשינשם כמה מעלות אז נמנה ראשון כי
 אינו דומה כמה מעלות למעלה אחת (ולהעיר מפרש"י: הקטן, הפסול והבזוי)
 *) הוספה מבין בראשית - 200. ~~אחרי~~ ~~33~~
 בראשית ה' ל"ב
 ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואה יפת פ"ח דסנהדרין
 דף סס, ע"ב, דרך חכמתן ~~לפי~~ קחשיב להו דיפת הגדול שבאחים
 הוה. וכ' החוספות תימא א"כ ליחשוב חם לבסוף וקרא קא חשיב שם חם
 ויפת עכ"ל, ונראה לתרץ עפמ"ש דשם חם ויפת חם חג"ה ונולדו מנח שהוא יסוד
 אבא ע"כ חשיב המדות כסדרן שם חסד צדקא חם גבורה ויפת תפארה ולכן
 נאמר גבי יפת ואה יפת בחוספות ו' ע"ד אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי
 יעקב. ומ"ש הגמרא דרך חכמתן היינו כסדר השתלשלות המדות מהחכמה..

ב"ה. ואלה"ק ממ"ש רש"י (בראשית ה', לב) עה"פ "את שם את חם ואה יפת": בתחלה אתה דורש את שהוא צדיק וכו', כי אין הפי' שם שמונה אותם (רק) כסדר חשיבותם, כי בכלל רק במקרים הכי מועטים נמנים בהיפך סדר לידתם וצ"ל הוכחה (חזקה) בכל פעם ופעם שאאל"פ כפשוטו (ואפילו בדרך הפשט פשט שבש"ס ג"כ כן הוא (ראה סנה' סט, ב: {תדע}) ואכמ"ל בכ"ז (ויש להעיר מהמדובר מאז ברש"י דבנות צלפחד) וסדר מנין השבטים יוכיח (ראה רש"י ויגש מז, ב) כן בפרש"י בראשית (בי יד) החשוב - ונמנה רביעי! ופשוט).

ובפרט כאן: ברש"י הנ"ל באם אין הפי' כנ"ל דא"כ הול"ל יפת קודם לחם, דכמפורש בקרא דיפת חשיב מחם (בפשוטו דקרא, ועיין תוד"ה אלא (סנה' סט, ב)*) ועכצ"ל שאפילו בפסוק זה עצמו מונה כסדר שהי' "ויולד נח" (- וראה רמב"ן (נח ו, י) ~~ותישש"ס פ-בראשית - ציין למדרש"ל חלוקים בזה~~) - דלרש"י בחומש חם הוא הקטן - כמפורש {בפירש"י (נח ט, כה): "של אלו הגדולים" (ומה שפרש"י (שם כד) "בנו הקטן": "הפסול והבזוי" אין כוונתו לחרץ דהלא שם הוא הקטן, כ"א שהוקשה לו דאע"פ שחם הוא הקטן, מ"מ אין זה נוגע בפסוק זה דקרא) (ופשוט זה עד כדי כך - שלא הוצרך רש"י לתרץ (ואפי' ברמז) קדימת חם ליפת, - אף שנמצאו שקו"ט בכ"ז במפרשי רש"י כאן ובפי' נח וכן במפרשי הש"ס, ואכ"מ -)

ורק בא לתרץ (בפרש"י בראשית) זה ש"בתחלה" מנה שם. ומפרש: (1) ללמדך שישנם מעלות (בשם 2) ועיקר - דכשישנם כמה מעלות אז נמנה ראשון כי אינו דומה כמה מעלות למעלה אחת (ולא העיר מפרש"י: הקטן, הפסול והבזוי)

(* הוספה מבוך בראשית - 200. מאדמו"ר הצ"צ

בראשית ה' לב.

ויהי נח בן חמש מאות שנה ויולד נח את שם את חם ואת יפת פ"ח דסנהדרין דף סט, ע"ב, דרך חכמתן קחשיב להו דיפח הגדול שבאחים הוה. וכי התוספות תימא א"כ ליחשוב חם לבסוף וקרא קא חשיב שם חם ויפת עכ"ל, ונראה לתרץ עפמ"ש דשם חם ויפת הם חגי"ת ונולדו מנח שהוא יסוד אבא, ע"כ חשיב המדות כסדרן שם חסד חם גבורה ויפת תפארת, ולכן נאמר גבי יפת ואת ימה בתוספות ו' ע"ד אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, ומ"ש הגמרא דרך חכמתן, היינו כסדר השתלשלות המדות מהחכמה..

- 2 -

ושאר המקומות שכתוב "שם חס ויפת": אינם ~~שם דפנין לעניננו~~ ^{P. 113}
 (בנוגע ליעקב ועשו), כי (אפילו) בדרך הפשט מיותר להזכיר חס ויפת
 (לאחרי שהזכירם פעם א) כיון שעיקר הסיפור להודיע השתל"ה הדורות מאדה"ר
 עד אברהם, ולכן בכאו"א נזכר בפי' רק שם ד' ממשיך השתל"ה, ופשיטא
 דכשמיזה טעם מפרשים כולם - ~~(בפי' בניו של נח) גם אז הוא העיקר.~~
 (וי"ל שזהו ג"כ כוונת "ושאברהם יצא ממנו" (רש"י בראשית שם)),
 משא"כ בפעם הראשון שמזכירם (בראשית ה, לב) שאז אינו אז מיותר
 הוא ~~דמיין~~ לכאן (בענין דחק בהסדר), ולכן ע"ז פירש"י - בתחלה אתה דורש
 כו' כנ"ל. ^{P. 112}
 גם א"ל"מ"ש רש"י "יעקב ועשו" עפ"י מ"ש בב"ר (פס"ה, ד) שהדבר
 תלוי בה, דעשו נולד מצד רבקה, ולכן צ"ל רש"י - ואלה תולדות יצחק:
 יעקב, כי: (1) איש נרמז זה בפרש"י (2) מהי שייכות ביאור זה לפשט
 כתוב זה? (3) סותר עצמו תומ"י, באמרו "האמורים בפרשה" שדרם ^{הכונה} בפוך.
 (4) בפשטות הכתובים לא הי' כן בנדו"ד, כי "רבקה אוהבת את יעקב" דוקא.
 וכ"ש הפסוק דאין לומר: כי עשו נולד מצד רבקה אחות לבן, כי זה אז
 חידש רש"י בוארא (ו, כג). ומדגיש - מכאן.

מה שנתבאר בהשיחה שבדה"י נאמר יצחק וישמעאל, כי יצחק הוא
 בן הגבירה וישמעאל בן פלגש, ^{הכונה} אינו כלל הגדר של חשיבות דצדיק על רשע, כ"א
 נוגע בהשייכות שלו לאברהם - בתור בן, ופשוט בענין ילד קטן אפי', שכן
 האמה ושפחה פחות בדרגתו כו'. ולהעיר מפירש"י וירא (כב, כ), וכפשטות
 הכתוב "לא ירש בן האמה" הזאת עם בני (כא, יוד) א' וכמפורש בפרש"י שם:
 בני אפילו אינו הגון כיצחק. פשוט
 ואעפ"י שזה אמרה שרה ^{הכונה} אין לה ~~אין לה~~ ההנחה שצ"ל שמה ^{הכונה} שמה
~~בית לאברהם, א': (א) שמה"ש האמה (דהול"ל בן הזה) - מוכח דזהו גדר~~
 מיוחד בענין דבן, ב) הרי מדובר כאן לענין ירושת אברהם, א"כ מוכח
~~שכן המעשה הוא יותר מן של אברהם.~~

ושאר המקומות שכתוב "שם חם ויפת": אינם ~~שם דמיין דומים~~ לענינו, (בנוגע ליעקב ועשו), כי (אפילו) בדרך הפשט מיותר להזכיר חם ויפת (לאחרי שהזכיר פעם אחת) כיון שעיקר הסיפור להודיע השתל' הדורות מאדה"ר עד אברהם, ולכן בכאו"א נזכר בפי' רק השם דהממשיך ההשתל' הדורות, ופשיטא דכשמאיזה טעם מפרשים כולם - ~~(גם לפני בניו של נח)~~ גם אז הוא העיקר. (וי"ל שזהו ג"כ כוונת "ושאברהם יצא ממנו" (רש"י בראשית שם)),

משא"כ בפעם הראשון שמזכירים (בראשית ה, לב) שאז אינו מיותר הוא דמיין בדומה לכאן (בענין דיוק בהסדר), ולכן ע"ז פירש"י - בתחלה אתה דורש כו' כנ"ל.

גם אא"ל ד - אין לתרץ דמ"ש רש"י "יעקב ועשו" הוא עפ"י מ"ש בב"ר (פס"ה, ד) שהדבר תלוי בה, דעשו נולד מצד רבקה, ולכן מפרש רש"י - ואלה תולדות יצחק: יעקב, כי: 1) איפוא לא נרמז זה (דב"ר) בפרש"י כלל. 2) מהי שייכות ביאור זה לפשט כתוב זה? 3) סותר עצמו תומ"י, באמרו "האמורים בפרשה" - בפרשה וסדרם הפוך. 4) בפשטות הכתובים לא הי' כן בנדו"ד, כי "רבקה אוהבת את יעקב" דוקא. וכ"ש דאין לומר: כי עשו נולד מצד רבקה אחות לבן, כי זה חידש רש"י בוארא (ו, כג). ומרגיש שם - מכאן.

- מה שנתבאר בהשיחה שבדה"י נאמר יצחק וישמעאל, כי יצחק הוא בן הגבירה וישמעאל בן פלגש, הכוונה שאינו כלל הגדר של חשיבות דצדיק על רשע, כ"א נוגע בהשייכות שלו לאברהם - בתור בן, ופשוט בעיני ילד קטן אפי', שבן האמה ושפחה פחות בדרגתו כו'. ולהעיר מפירש"י וירא (כב, כ), וכפשטות הכתוב "לא ירש בן האמה הזאת עם בני (כא, יוד)" וכמפורש בפרש"י שם: בני אפילו אינו הגון כיצחק. ופשוט

ואעפ"י שזה אמרה שרה שהוא בנה - אבל מהו ההוכחה שמתייחס יותר לאברהם, מ"מ ולא אברהם הרי (א) שמדגיש מודגש בן האמה (דהול"ל בן הזה) - מוכח וזהו גדר מיוחד בהענין דבן, (ב) הרי - מדובר כאן לענין ירושת אברהם, אי"כ מוכח שבן הגבירה הוא יותר בנו של אברהם.

מענה לשאלות המניחים בקשר לשיחת ש"פ נח תשכ"ז

ב"ה. שאלות בהשיחה ביאור פירש"י הראשון דפ' נח.

א. תקשה על פירוש הראשון "הואיל והזכירו סיפר בשבחו", הרי הזכיר את נח גם בפ' בראשית. וכן למה לא סיפר בשבחם של חנוך ומתושלח בפ' בראשית. וכן למה לא סיפר בשבחם של אברהם ויצחק ויעקב, מיד כשמזכירם? ותירץ לענין נח חנוך ומתושלח - עפ"י פירש"י (בראשית ה, א) "זו היא ספירת

חולדות אדם", והיינו שבפרשה בראשית מזכירים רק בחור חולדותיו של אדה"ר, ולכן א"צ לספר בשבחם. שאלה: מהו החירוף בנוגע אברהם יצחק ויעקב-כ"ט | 1957
 1957, 1958, 1959, 1960, 1961, 1962, 1963, 1964, 1965, 1966, 1967, 1968, 1969, 1970, 1971, 1972, 1973, 1974, 1975, 1976, 1977, 1978, 1979, 1980, 1981, 1982, 1983, 1984, 1985, 1986, 1987, 1988, 1989, 1990, 1991, 1992, 1993, 1994, 1995, 1996, 1997, 1998, 1999, 2000, 2001, 2002, 2003, 2004, 2005, 2006, 2007, 2008, 2009, 2010, 2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022, 2023, 2024, 2025, 2026, 2027, 2028, 2029, 2030, 2031, 2032, 2033, 2034, 2035, 2036, 2037, 2038, 2039, 2040, 2041, 2042, 2043, 2044, 2045, 2046, 2047, 2048, 2049, 2050, 2051, 2052, 2053, 2054, 2055, 2056, 2057, 2058, 2059, 2060, 2061, 2062, 2063, 2064, 2065, 2066, 2067, 2068, 2069, 2070, 2071, 2072, 2073, 2074, 2075, 2076, 2077, 2078, 2079, 2080, 2081, 2082, 2083, 2084, 2085, 2086, 2087, 2088, 2089, 2090, 2091, 2092, 2093, 2094, 2095, 2096, 2097, 2098, 2099, 2100, 2101, 2102, 2103, 2104, 2105, 2106, 2107, 2108, 2109, 2110, 2111, 2112, 2113, 2114, 2115, 2116, 2117, 2118, 2119, 2120, 2121, 2122, 2123, 2124, 2125, 2126, 2127, 2128, 2129, 2130, 2131, 2132, 2133, 2134, 2135, 2136, 2137, 2138, 2139, 2140, 2141, 2142, 2143, 2144, 2145, 2146, 2147, 2148, 2149, 2150, 2151, 2152, 2153, 2154, 2155, 2156, 2157, 2158, 2159, 2160, 2161, 2162, 2163, 2164, 2165, 2166, 2167, 2168, 2169, 2170, 2171, 2172, 2173, 2174, 2175, 2176, 2177, 2178, 2179, 2180, 2181, 2182, 2183, 2184, 2185, 2186, 2187, 2188, 2189, 2190, 2191, 2192, 2193, 2194, 2195, 2196, 2197, 2198, 2199, 2200, 2201, 2202, 2203, 2204, 2205, 2206, 2207, 2208, 2209, 2210, 2211, 2212, 2213, 2214, 2215, 2216, 2217, 2218, 2219, 2220, 2221, 2222, 2223, 2224, 2225, 2226, 2227, 2228, 2229, 2230, 2231, 2232, 2233, 2234, 2235, 2236, 2237, 2238, 2239, 2240, 2241, 2242, 2243, 2244, 2245, 2246, 2247, 2248, 2249, 2250, 2251, 2252, 2253, 2254, 2255, 2256, 2257, 2258, 2259, 2260, 2261, 2262, 2263, 2264, 2265, 2266, 2267, 2268, 2269, 2270, 2271, 2272, 2273, 2274, 2275, 2276, 2277, 2278, 2279, 2280, 2281, 2282, 2283, 2284, 2285, 2286, 2287, 2288, 2289, 2290, 2291, 2292, 2293, 2294, 2295, 2296, 2297, 2298, 2299, 2300, 2301, 2302, 2303, 2304, 2305, 2306, 2307, 2308, 2309, 2310, 2311, 2312, 2313, 2314, 2315, 2316, 2317, 2318, 2319, 2320, 2321, 2322, 2323, 2324, 2325, 2326, 2327, 2328, 2329, 2330, 2331, 2332, 2333, 2334, 2335, 2336, 2337, 2338, 2339, 2340, 2341, 2342, 2343, 2344, 2345, 2346, 2347, 2348, 2349, 2350, 2351, 2352, 2353, 2354, 2355, 2356, 2357, 2358, 2359, 2360, 2361, 2362, 2363, 2364, 2365, 2366, 2367, 2368, 2369, 2370, 2371, 2372, 2373, 2374, 2375, 2376, 2377, 2378, 2379, 2380, 2381, 2382, 2383, 2384, 2385, 2386, 2387, 2388, 2389, 2390, 2391, 2392, 2393, 2394, 2395, 2396, 2397, 2398, 2399, 2400, 2401, 2402, 2403, 2404, 2405, 2406, 2407, 2408, 2409, 2410, 2411, 2412, 2413, 2414, 2415, 2416, 2417, 2418, 2419, 2420, 2421, 2422, 2423, 2424, 2425, 2426, 2427, 2428, 2429, 2430, 2431, 2432, 2433, 2434, 2435, 2436, 2437, 2438, 2439, 2440, 2441, 2442, 2443, 2444, 2445, 2446, 2447, 2448, 2449, 2450, 2451, 2452, 2453, 2454, 2455, 2456, 2457, 2458, 2459, 2460, 2461, 2462, 2463, 2464, 2465, 2466, 2467, 2468, 2469, 2470, 2471, 2472, 2473, 2474, 2475, 2476, 2477, 2478, 2479, 2480, 2481, 2482, 2483, 2484, 2485, 2486, 2487, 2488, 2489, 2490, 2491, 2492, 2493, 2494, 2495, 2496, 2497, 2498, 2499, 2500, 2501, 2502, 2503, 2504, 2505, 2506, 2507, 2508, 2509, 2510, 2511, 2512, 2513, 2514, 2515, 2516, 2517, 2518, 2519, 2520, 2521, 2522, 2523, 2524, 2525, 2526, 2527, 2528, 2529, 2530, 2531, 2532, 2533, 2534, 2535, 2536, 2537, 2538, 2539, 2540, 2541, 2542, 2543, 2544, 2545, 2546, 2547, 2548, 2549, 2550, 2551, 2552, 2553, 2554, 2555, 2556, 2557, 2558, 2559, 2560, 2561, 2562, 2563, 2564, 2565, 2566, 2567, 2568, 2569, 2570, 2571, 2572, 2573, 2574, 2575, 2576, 2577, 2578, 2579, 2580, 2581, 2582, 2583, 2584, 2585, 2586, 2587, 2588, 2589, 2590, 2591, 2592, 2593, 2594, 2595, 2596, 2597, 2598, 2599, 2600, 2601, 2602, 2603, 2604, 2605, 2606, 2607, 2608, 2609, 2610, 2611, 2612, 2613, 2614, 2615, 2616, 2617, 2618, 2619, 2620, 2621, 2622, 2623, 2624, 2625, 2

(א) ש"תולדות" פירוש קורות ומאורעות (כפירוש הראב"ע, רד"ק וספורנו). (ב)

ש"נח איש צדיק" בא בהמשך למ"ש קודם "ונח מצא חן בעיני ה'", ונוחן טעם

לזה - ב'י"נח איש צדיק וגו'". וחירץ: בנוגע לפירוש הראשון - כי רש"י ס"ל

אשר פירוש "חולדות" הוא כשמות חולדות בגשמיות, או עכ"פ חולדות רוחניים

מה שהאדם מוליד, מעשים טובים). וכדמוכח מפירושו בר"פ חולדות (יעקב ועסו

האמורים (בפרשה) ומט' וישב (לז, ב) (שכותב "ואלה של חולדות יעקב"). בנוגע

לפירוש השני - כי לשון הכתוב הוא אלה חולדות נח, וכל מקום שנאמר אלה

פסל את הראשונים, ובמילא א"א לומר, שבא בהמשך לפרשה הקודמת. ועפי"ז הירך

~~במשיחה~~ מה שרש"י מעתיק חיבה "אלה" - דלכאורה, הוצרך להעתיק רק "תולדות

נח נח איש צדיק" - כי מבלעדי חובת "אלה" הי' אפשר לפרש שזה בא בהמשך

"וּנָחַ מִצָּא חֵן בְּגוֹ", וְחִיבָה "אלה" מְכַרֵּחַ לרש"י לפרש כמו שפירש.

שאלה: איך אפשר לפרש אשר "נח איש צדיק" בא בהמשך והוא נחנך טעם

ל "ונח מצא חן", דלכאורה, לפי"ז מה מפסיק באמצע בהתיבות "אלה תולדות נח"

פירוש זה, נמצא ב"לבוש האורה" (ומפרש כן בפירש"י), אצאצא ומפרש אשר

אלה חולדות נח" הכוונה הוא קורותיו, או שפירוש "חולדות" הוא סיבות. אשר

ז דוקא מובן המשך הכתוב. אמנם, לפי משנ"ח בהשיחה, שרש"י ס"ל ש"תולדותיו"

וא כפשוטו, המצמלמאמצממצם שלכן אינו מפרש כפירוש הראב"ע, הרי פירושו של

לבוש נשלל במילא, וגם מבלעדי חיבת "אלה" א"א לפרש שזה בא בהמשך למ"ש

בנה מצא חן, וא"כ למה הוצרך רש"י להעתיק חיבת "אלה"?

נחמך ב"ח ב"ח: "לחמך"

ב"ה. שאלות בהשיחה ביאור פירש"י הראשון דפי' נח.

א. הקשה על פירוש הראשון "הואיל והזכירו סיפר בשבחו", הרי הזכיר את נח גם בפי' בראשית. וכן למה סיפר בשבחים של חנוך ומתושלח בפי' בראשית. וכן למה לא סיפר בשבחים של אברהם יצחק ויעקב, מיד כשמזכירם? ותירץ – לענין נח חנוך ומתושלח – עפ"י פירש"י (בראשית ה, א) "זו היא ספירת תולדות אדם", והיינו שבפרשת בראשית מזכירם רק בתור תולדותיו של אדה"ר, ולכן א"צ לספר בשבחים. שאלה: מהו התירוץ בנוגע אברהם יצחק ויעקב? - **שכן מזכיר בשבחים, ואדרבה - לא רק מזכיר, כ"א מספר באריכות בפי' לך ועד סוף ויחי.**

ב. הקשה, דלכאורה הי' אפשר לו לרש"י לפרש גלאטיקערע פירושים. והם: (א) ש"תולדות" פירושו קורות ומאורעות (כפירוש הראב"ע, רד"ק וספורנו). (ב) ש"נח איש צדיק" בא בהמשך למ"ש קודם "ונח מצא חן בעיני ה'", ונותן טעם לזה – כי "נח איש צדיק וגו'". ותירץ: בנוגע לפירוש הראשון – כי רש"י ס"ל **אשר בדרך הפשט - פירוש "תולדות" הוא פשוט – אך ורק תולדות בגשמיות או עכ"פ תולדות רוחניים מה שהאדם מוליד, מעשים טובים). וכדמוכח מפירושו בר"פ תולדות (יעדב ועשו האמורים בפרשה) ומפי' וישב (לו, ב) (שכותב "ואלה של תולדות יעקב"). בנוגע לפירוש השני – כי לשון הכתוב הוא אלה תולדות נח, וכל מקום שנאמר אלה פסל את הראשונים בלי ואו המוסיף - מתחיל ענין חדש, ובמילא א"א לומר, שבא בהמשך לפרשה הקודמת. ועפ"י תירץ **יומתק בהשיחה** מה שרש"י מעתיק תיבת "אלה" – דלכאורה, הוצרך להעתיק רק "תולדות נח נח איש צדיק" – כי מבלעדי תיבת "אלה" הי' אפשר לפרש שזה בא בהמשך ל"ונח מצא חן גו'" **(להצילו מן המבול) ואלה בניו (שנגררין אחריו) - (למה - כי) נח איש צדיק****

[מחק את כל הפיסקא "שאלה:"]

נתבאר במ"ש רש"י "ללמדך") - "ולא אמר ללמדך בפי' הא'. ועוד דלכאורה, כוונת הכתוב הוא לספר תולדותיו

- ב -

של נח, אשר תולדותיו הוא זה מה ש"נח איש צדיק", ולא שכוונת הכתוב הוא
 "ללמדך" בנוגע תולדותיהם של צדיקים בכלל, ומהו פירוש "ללמדך" שבהיבט
 זו מחרץ רש"י קושיא. והוא: מכיון שצדק תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים,
 הרי בכל צדיק וצדיק שפסוק בחורה תולדותיו, הוצרך לכתוב תחילה את מעשיו
 הטובים ואח"כ את תולדותיו הגשמיים, ולמה רק בנח כתיב "נח איש צדיק"?
 וקושיא זו מחרץ רש"י בהיבט "ללמדך". שפסוק זה לומדים אנו בנוגע כל
 הצדיקים, אשר עיקר תולדותיהם הוא מעשים טובים, ולכן לא הוצרכה החורה
 לספר עוד פעם, בכל צדיק וצדיק, תולדות אלו, כי זה אנו יודעים כבר מפסוק זה.
 שאלה: עדיין א"מ לכאורה, כי חיבת ללמדך * (בשני למ"ד"ן) פירושה
 לכאורה (אינו), אשר מפסוק זה לומדים אנו, כי אז הוצרך לכתוב למדך (בלמ"ד
 אחד), כי אם) אשר כוונת הכתוב הוא בכדי ללמדך. ולכאורה, הרי כוונת כתוב
 זה הוא לספר תולדותיו של נח, אלא שמזה לומדים אנו במילא בנוגע אצל
 לתולדותיהם של כל הצדיקים (לכן לא הוצרך הכתוב לספר זאת בכל צדיק וצדיק,
 כי יודעים אנו כבר זאת מנח). ומהו פירוש "ללמדך"?

של נח, אשר תולדותיו הוא זה מה ש"נח איש צדיק", ולא שכוונת הכתוב הוא "ללמדך" בנוגע תולדותיהם של צדיקים בכלל ומהו פירוש "ללמדך" ומהו פירוש "ללמדך"–] שבתובה זו מתרץ רש"י קושיא. והוא: מכיון שעיקר תולדותיהם של צדיקים מעשים טובים, הרי בכל צדיק וצדיק שמשפך שנאמר עליו בתורה ~~תולדותיו~~ **ואלה תולדות (וכיו"ב)**, הוצרך לכתוב תחילה את מעשיו הטובים ואח"כ את תולדותיו הגשניים, ולמה רק בנח כתיב "נח איש צדיק"? וקושיא זו מתרץ רש"י בתיבת "ללמדך". שמפסוק זה לומדים אנו בנוגע כל הצדיקים, אשר עיקר תולדותיהם הוא מעשים טובים, ולכן לא הוצרכה התורה לספר ~~עוד~~ **בכל** פעם, בכל צדיק וצדיק, תולדות אלו, כי זה אנו יודעים כבר מפסוק זה.

שאלה: עדיין א"מ, לכאורה, כי תיבת ללמדך (בשני למ"ד'ין) פירושה לכאורה (אינו, אשר מפסוק זה לומדים אנו, כי אז הוצרך לכתוב לימדך (בלמ"ד אחד), כי אם) אשר כוונת הכתוב הוא בכדי ללמדך. ולכאורה, הרי **דאם** כוונת כתוב זה הוא **רק** לספר תולדותיו של נח, **הול"ל ולהתחיל: נח איש צדיק (ולהשמיט "א"ת נח")** אלא שמזה לומדים אנו במילא בנוגע לתולדותיהם של כל הצדיקים (שלכן לא הוצרך הכתוב לספר זאת בכל צדיק וצדיק, כי יודעים אנו כבר זאת מנח). ומהו פירוש "ללמדך"?

שער שיחות קודש

הנחה משיחת כ"ק אדמו"ר שנאמרה בי"ט סיון תשי"ז
לתלמידי ישיבת אהל משה בניהול הרב אליהו ע"ה מאכלים

יחידות עם כיתה מ"ישיבת אוהל משה" - בנסנהורסט, בניהול הרב אליהו ע"ה מאכלים, אבי-זקנתו של החתן.

בס"ד. שיחה לכתה א' דישיבת אוהל משה, יום ג' פרשת קרח, י"ט סיון, ה'תשי"ז

בלתי מוגה

הנה פרשיות השבוע נחלקת לשבעה חלקים: פרשה ליום. מכיוון שהתורה היא נצחית ו"תורה" מלשון הוראה², הרי הפרשה של היום הזה, יום ג' פרשת קרח, שלישי עד רביעי, בוודאי יש בה למוד והוראה אקטואלי לענינא דיומא³, זאת אומרת הוראה אקטואלית בשבילכם בני הנוער המאספים פה היום.

בפרשה של היום נאמר שהשי"ת צו את משה שיאמר אל אלעזר בן אהרן הכהן שיעשו את המחנות הר"ן⁴ איש מקריבי הקטרת החטאים בנפשותם, רקועי פחים צפוי למזבח "כי הקריבו לפני ה' ויקדשו"⁵. הנה אנחנו רואים מזה, שאפילו דבר ועצם שמוצאו אינו ממקור הקדושה – כמו מחנות הנחשת האלה, – נעשה ונתקשר (ונתערב?) והשתייך אל הקדושה רק לשעה קלה – הקרבת המחנות לפני ה' ואפילו כל עיקר השייכות והתקרבות זאת באה בעבירה – ע"י חטאים בנפשותם – מ"מ אעפ"כ הנה כתוצאת ההשתייכות וההתקשרות הזמנית הזאת אל הקדושה כבר א"א להם לעצם זה להפרד מן הקדושה והקדושה היא נחלתו לעולם.

עאכ"כ נשמת האדם מישראל שמקור מחצבתה היא מקדושה⁶ ונתקשרה בקדושה למוד התורה וקיום המצוות, בוודאי שאין בידי שום דבר בעולם ולא מעשה של חולין ורשות שיוכל לנתק אותה מהקדושה וסופה לשוב אל חיק אמה צור מחצבתה.

אמנם מגמתנו צריכה להיות לקדש כל פעולתנו – גם דברי הרשות שישמשו רק כאמצעים וסיוע לקדושה, ואז ממילא הם פוסקים להיות "חולין" והופכים להיות מרכבה לקדושה ואז אין פירוד מהקדושה כלל בשום זמן ובשום מקום.

(* באדיבות ארכיון ליובאוויטש. HasidicArchives.com

(1) הנחה אחרת משיחה זו נדפסה מכבר (בתשורה ב' סיון תשע"ט), אך בסדר שונה ועם שינויים, ולשלימות הענין הובאה כאן הנחה זו.

(2) ראה רד"ק לתהלים יט, ח. ס' השרשים שלו ערך ירה. גו"א ר"פ בראשית (בשם הרד"ק). וראה זח"ג ג, ב.

(3) היום יום ב' חשון.

(4) במדבר, טז, לה.

(5) שם יז, ג.

(6) ראה זהר ח"ג כט, ב. קכג, ב.

והנה ידוע שמכל דבר וחכמה בעולם אפשר ללמוד ענין בתורה ובעבודת ה' מכלל אחד ידוע בחכמת ההנדסה תראו לדעת מה גדול נזקה והפסדה של סטי' קטנה כל שהי מדרך התורה השלמה,

כלל גדול בגיאומטרי שאם נמתח קו ישר בשטח ואחרי כן נמשך דרך נקודה שמחוץ לקו הראשון קו שני מקביל בהחלט לקו הראשון הרי הקו השני הזה הוא הקו המקביל היחידי שיתואר דרך הנקודה הזאת ואם ננסה למשך דרך הנקודה הזאת עוד קו שלישי מקביל לקו הראשון כל עמלנו יעלה בתהו, כח אפילו אם למראית עין ההבדל לא יהיה אלא משהו והסטי בין מן הקו (לכל האי?) השני לא תהיה אלא דקה מן הדקה, מ"מ סופו של הקו שלישי הזה לפגע בקו הראשון ולהפסיקו (אמנם ככל שתהי הסטי יותר קטנה המרחק עד מקום פגישת) ומכיוון שכך אין זה נקרא קו מקביל כי שני קוים מקבילים לא יגעו איש בחברו לעולם.

(והפסקת הקוים יהי' יותר רחוקה, אבל סוף כל סוף הקו השלישי הזה יכנס בגבולו של הראשון ויפסיקו).

והנמשל הוא: הקו הראשון הוא קו התורה, הנקודה הוא נקודת הנשמה של כל אחד מישראל הקו השני העובר דרך הנקודה הוא דרך החיים המתאים לכל נקודה ונקודה פנימית של כל נפש מישראל, אבל אם ננסה ח"ו לסטות אפילו משהו מדרך החיים הזה המקביל לקו התורה ולסלל לנו קו שלישי הנה הקו הזה א"א שיהי קו מקביל, כי סופו לפגוע ולהפסיק את הקו הראשון קו התורה, ולו במרחק זמן רב.

רק חיים אחד ויחיד מתאים ומקביל לקו התורה אחד ואין שני.

* * *

שאלה: הנה ידוע שמשנה רבינו קבל כל התורה כולה בהר סיני⁷ ואפילו מה שתלמיד ותיק עתיד לחדש וא"כ יקשה איך נתעלמו כמה דברים ממשנה רבנו אחרי מתן תורה כמו הכאת הסלע במקום דבר והעונש הכרוך בזה וכדומה, הלא משה הי' יכול לדעת מראשית אחרית כי הכל נאמר בסיני.

תשובה: אמנם⁸ משה רבנו ע"ה למד כל חכמת וכללי התורה בסיני וסיפורי העובדות שקודם מתן תורה אולם שהשי"ת הי' הרב ואדון כל הנביאים הי' התלמיד להיותו ילוד אשה ומחסר זמן לא הספיק להסיק כל המסקנות והלימודים הכלולים בכח הכללים האלה אל הפועל באופן שעוד לפני שהגיע לידי המסקנה והלמוד שעל הכאת הסלע במקום דבור מגיע עונש מיתה ר"ל יצא הדבר מתחת ידו,

(7) אבות א, א.

(8) ראה לקוטי שיחות ח"ט ע' 252 ואילך.

משל למה הדבר דומה להבדיל החכם היוני הגדול אוקלידוס תכן כללים יסודיים בחכמת ההנדסה ובכל דור ודור מסיקים ומחדשים כללים נוספים בנויים על יסוד כללי אוקלידוס ואם יצויר כי בחכמי דורו של אוקלידוס או הוא בעצמו היו מאריכים ימים ומשתדלים בהשתדלות יתירה אז היו ביכולתם לחדש אותם הכללים שחדשו בדורות שבאו אחריהם עד דורנו.

שאלה: האם הנביאים קבלו נבואתם מלה במלה ונוסח הלשון ממש או קבלו רק חזיונות וכל אחד הביע את חזונו בסגנון שלו ולכן אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד.

תשובה: מכיוון שכתוב ומלתו על לשונו הרי משמע כי הדבור ממש כהויתו בא לו מהשי"ת אולם הענין דאין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד יתבאר כי השי"ת משפיע לכל אחד שפע הנבואה כפי טבעו, ומכיון⁹ שכשם שאין פרצופיהן שווים כך אין דעותיהם שוות והיות שאין שני סגנונים אינם שווים והנה למשל ישעי' הנביא שהי' בטעו מבריאיתו בעל שמחה (בחר בו לצנור) השי"ת השפיע לו שפע ועדוד ודברי נחמה, וירמי' ששמו מורה עליו שהי' בטבעו מר נפש נעשה הצנור לדברי תוכחה וקנינה.

כיוצא בו שמאי והלל¹⁰. שמאי הי' קפדן ומחמיר בטבעו והלל הי' נוח לבריות ומקיל בטבעו ואם יתואר כי פסקי שמאי והלל מקורם בטבע נפשם מדוע נחשבים דבריהם לתורה, הם ילידי תכונות נפש, אלא ודאי השי"ת בחר צנור לצד החומרא שבתורה ואת הלל לפי טבע יצירתו להיות למליץ לצד המקיל ואלו דברי אלקים חיים.

שאלה: מהי הדרך שיבחר לו מורה ביחס לתלמידים, זריקת מרה¹¹ או דרכי נועם.

תשובה: ידוע הכלל¹² שמאל דוחה וימין מקרבת אולם כאן באמריקה העצה היעוצה לקרב בשתי ידיים להחדיר בלב הילד ההכרה שנשמת כל אדם מישראל¹³ חלק אלוה ממעל ממש,

וכענין המשל של איש שעשר רב וכסף תועפות שמור לו באוצרתיו והוא מתגולל בבון לפני רגלי כל עובר ופושט יד, ועל ידי הגבהת לב הילדים נוכל לקרב לתורה

(9) ברכות נח, א. סנהדרין לח, א.

(10) ראה זח"ג רמה, א. אגה"ק סי"ג (קיט, א). לקו"ת שה"ש מח, ג. ובכ"מ.

(11) כתובות קג, א.

(12) סנהדרין קז, ב.

(13) תניא רפ"ב.

שער אוצרות קודש

מענות וכו' לאנשים שונים

מרשימותיו של הרב אברהם ארי' שי' סטאון

[י"ג אלול תשכ"א]

מענה לר' מ. שי' פ. על פתקא – במכונת כתיבה (על המעטפה – Aug. 25, 1961):

היצה"ר ולא המח' שכותבן (שאין בהן ממש) – והראי' שהרי התוצאות מזה – עצבות, והמעטה בשקידה וכו'). ובמילא ככל עניני יצה"ר – צא תאמר לו.

סדרי הלימודים כו' – ישאל לזקני אנ"ש, המשפיעים וכו'. ענין התשובה – עפמס"כ באגה"ת. בענין הסמיכה – יתייעץ עם הר"מ דמונטרעאל ודכאן. חשש ישנו – שבאם לא יהי' לימוד מסוים (וכמו לסמיכה) – יתבזבז הזמן.

אזכיר עה"צ.

[לפני ו' אב תשכ"ג]

תשובת כ"ק אד"ש להשו"בים ש. וב., ע"י דואר – נתקבל מוצש"ק ו' אב תשכ"ג:

- (1) **שאלה לרב**
- (2) **אבל הרי הם – השואלים – יש להם ברירה**
- (3) **וכיון שיתחילו בקולות ובידיעת הרבנים מובן שלא יוכלו לשנות אח"כ**
- (4) **אין מקום כלל להיות פארצווייפלט**
- (5) **פשוט שאין זה טעם – שלכן ינהיגו קולות בשו"ב**
- (6) **אינו ענין להתחיל מלאכת שמים כשו"ב (שצ"ל יר"ש ביותר כפס"ד אדה"ז והצ"צ) בקולות וכו' וכו'**

[ז' אב תשכ"ג]

תשובת כ"ק אד"ש שקבל הווי"ח שו"ב ל. ו. בעיר מ. בטלפון:

ע"פ הנ"ל בסעי' א' וכיון שמוכן שאין ענינו – ושל חביריו שי' – להתחיל כניסתם לאומנות דשו"ב, שצ"ל יר"ש ביותר באופן דהתירים כהנ"ל (פתיחה ע"י זעג וכיו"ב) – הרי באם לא יבטלו הפתיחה ע"י זעג (וכיו"ב באם ישנו עוד קולות כאלו) הרי אי"ז ענין בשבילם, והשי"ת ימציא להם פרנסתם במקום אחר.

אזכיר עה"צ. וזכות עמידתם בנסיון זה תעמוד להם.

[כ"ז אדר שני, ה' פ' תזריע, תשכ"ה]

מענה כ"ק אד"ש על שאלות בפרשת צו :

על השאלה דב"צו את אהרן" מדובר בקרבנות, ובהשיחה נתבאר שצו הוא בקו התפארת (וקרבנות הם עבודה, גבורה) – ענה, וזלה"ק :

הרי כאן מדובר לא במדרי' העבודה בכלל כ"א בקרבן מסוים, וכמו דפשיטא ששלמים – ת"ת, פסח – מל' וכו'.

על השאלה שכשיש ב' לשונות, כמו כאן צו וגם ואמרת גו' באיזה קו הוא – ענה, וזלה"ק :

הרי בקו האמצעי (וכן בת"ת וכיו"ב) יש ע"ס וכו'.

[ט' ניסן, תשכ"ה]

מענה כ"ק אד"ש על שאלות בפרשת שמיני :

שאלה א) בפי' פקודי אומר איתמר בן אהרן הכהן הרי הוקם ע"י משה?

שגם הקמת המשכן – הי' בזה ענין דחינוך (אלא דלויים ע"י איתמר) ולא הקמה לכל פרטיו

(ב) שמאחר ששמיני למילואים הי' בר"ח ואז הוקם ע"י משה.

שהוא הי' המחנך כל ז' הימים

(ג) מהו החילוק בין קנה לושט בענין משהו?

היינו שבהושט, תיכף שהתחיל, במשהו הראשון הי' כבר טמא

(ד) הרי יש חזקת איסור שבחי', ומה ראוי יש שספיקא לחומרא?

הספק בקנה – הנשחט באופן המתירה ומוציאתה מחזקת איסור. בסימני טריפה שנולדו – הספק: האם הסימן באופן שהאבר מקולקל כו' – ובזה החזקה להיפך – דסתם בהמה אינה טרפה [כ"ז מפורש חולין ט, א. ובכ"מ]

[כ"ו טבת תשכ"ו]

מענה לשאלת מראה מקום על מה שנתבאר בשיחת ש"פ שמות, בנוגע השם "שניאור" (מאיר ואורי) :

ענין ביש"ש גיטין פ"ד (השואל: כב', ב)

ושה"ג מע' גדולים ע'

[כ"ח סיון, תשכ"ח]

מענה להתי' ש. ב. על מכתבו שרוצה לנסוע לישיבת תו"ת במאנטרעאל, ואביו מסכים ע"ז, ושואל עצת כ"ק אד"ש וכן ברכתו בזה:

נכון מאד, ויהא בשעה טובה ומוצלחת

[הבחור הנ"ל נכנס ליחידות כ"ק אד"ש איזה חדשים לפני כתיבת מכתב זה, ושאל מאד"ש, שהיות שגומר לימודיו בישיבת ב.ש. (היינו לימודי חול, היי-סקול) בסוף שנה זו, לכן שואל מכ"ק אד"ש איפה ילמוד על להבא. וענה לו כ"ק אד"ש ע"פ מרז"ל לעולם ילמוד אדם במקום שלבו חפץ, שילך בקיץ לאיזה ישיבה שיבחר ויראה טיב השיעורים, ויחליט עפ"י מקום לימודו על להבא]

[ג' אלול, תשכ"ח]

מענה כ"ק אד"ש בנוגע להמדובר בהתועדות דש"פ ראה, תשכ"ח.

הל' ברש"י "עניים וסופרים ומלמדי תינוקות" (שהם ב' עניים עניים סופרים ומלמדי תינוקות – נגד "אחלקם" הם הסופרים ונגד "אפיצם" המה המלמדים, שהמה מופצים ביותר כו'), כ"ק אד"ש הזכיר בעת ההתועדות: עניים סופרים (בלא וא"ו).

וע"ז רשם כ"ק אד"ש אח"כ:

גם בוא"ו – הפי' שהוא עני וסופר ביחד. וק"ל.

אח"כ בנוגע לכללות הענין רשם כ"ק אד"ש להיות "סופר ומלמד" זהו "כמו המעשרוהתרומה" (שזהו "ברכה") והעונש הוא – "העניות".

וההכרח שיש מציאות כזו – אף שרק האב צריך ללמד לבנו (לכאורה)

[מענה - חסר תאריך]

האם יכול מי שהוא מבנ"י לברך חילול שבת בפרהסיא, ר"ל?

והמחללים הם לא הקונים את הכרטיסים (והרי אין שליח לדבר עבירה. ובפרט בכהנ"ל ענין שבגופו) כי אם הנוסעים.

ואם יכנסו אלי – מוכרח אני מה"ת לאמר להם כל חומר הענין ועד מאה פעמים (חותם התניא, עיי"ש)

[מענה - חסר תאריך]

בטח יעוררו על השיעור עם צאגו"ח שם

ביקור בכ' חב"ד

קב"ע בחסידות והוא העיקר וכמובן שיביא למעשה והרי נמצא בארץ שאפילו אומות העולם קוראים לה Holy Land.

רשימות דברים שנשמעו

רשימת ענינים וסיפורים

תש"כ.

חברי א.ש. במקסיקו פגש באחד שכ"ק אד"ש נתן לה סידור פורמט כיס, וכתב כ"ק בו "לזחור"ק".

ב' דר"ח תמוז - ה' פ' קרח, תשכ"א.

ר' אורנשטיין נכנס ליחידות עם כ"ק אד"ש 10:45 ויצא 11:25.

שמעתי ממנו שכ"ק אד"ש אמר (אין זה הלשון בדיוק) שחודש זה, תמוז, הוא חודש של גאולה, און אזוי שטייט ערגעץ, וממילא יהי מלא בשמחות.

ב' פ' ויקרא.

אברך משיבת מיר (נכנס 12:55 עד 1:20) - שלומד דא"ח (דכאן) אצל שיעור מא' הת' דכאן - התחיל לשאול את כ"ק אד"ש, שהיות שלהבעש"ט נאמר שע"י יפוצו מעינותיך כו' קאתי מר, א"כ זה שייך גם לשאר החסידות, ולא רק לחסידות חב"ד, והאם זה נכון, וא"כ מדוע אנו לומדים רק חב"ד חסידות, ולא משתמשים בס' אחרים? ואד"ש הסביר לו, שזהו ע"ד החילוק בין המשנה לגמ', שבמשנה נכלל כל מה שנשנה אח"כ בגמ', אבל אם א' יתעסק רק בלימוד המשנה, וירצה להוציא ממנו כל פרטי דינים, יהיה קשה מאד, ואפשר שלא יעלה לו כלל. משא"כ הגמ' מבארת ומסברת בטוב טעם את כל הפרטים וכו'. וכמו"כ בלימוד דא"ח, שכל החסידות האחרים - שבאים ג"כ מהבעש"ט ומיוסדים על הבעש"ט - אבל זהו רק נקודות, ובקצרה, וע"ד המשנה. משא"כ חב"ד חסידות, ה"ז מבאר את כל הדברים לפרטיו וכו' וע"ד הגמ', וא"כ מזה יש הרבה תועלת יותר וכו'.

והבחור ג"כ אמר שבאים כ-12 תלמידים להשיעור וכ"ק אד"ש נתן לו ברכה, ואמר "יהי כפליים לתושי", ויתוסף כהנה י"ב פעמים י"ב וכו'".

ליל א' כ"ג חשון תשכ"ד.

איזה דיבורים מיחידות א' מאנ"ש אצל כ"ק אד"ש :

(א) שאל אותו אד"ש, מדוע אינו מתעסק בהענינים שעסק בהם בהיותו עוד בחור (היינו להתדבר עם סטודנטין כו' לקרב אותם)

(ב) אמר לו אד"ש, הנה כל פעם שהנני רואה אותך, אתה לא שרוי בשמחה? וענה, הנה כשהנני מסתכל וחושב שאני עובד ופועל ואיני רואה הצלחה, לכן אינני בשמחה. אמר לו אד"ש : הנה אם הפעולות וההצלחה יכולים למנות על האצבעות, מזה יכול לבוא לידי ישות.

שאל - א"כ מדוע הרבי לא נמצא בשמחה?

אמר אד"ש : אני לא בשמחה? הנה שמחתי ורקדתי כל חדש תשרי!,

(ג) אד"ש אמר לו, כנראה בשייכות לענין ביהכנ"ס דשם ומינוי לרב :

פארוואס קריגט מען אויפן קאפ? ואמר לו שלא צ"ל בזה ענין של השגת גבול.

אדר ראשון תשכ"ה.

בנוגע למעמד חודשי מבני הכולל, הנה כ"ק אד"ש כתב להם, שאינו מקבל את המעמד עד שיעשו קביעות ללמוד דא"ח כל ש"ק בבוקר. ומא' שמעתי, שהמענה היה, שיעסקו בלימוד דא"ח בכלל ובהפצת המעיינות, ויתבונן ויחשוב בזה אם לקבל את כסף המעמד.

שער מכתבים מלוד

קטעי מכתבים שנכתבו במשך שנת תשכ"ב ע"י סב החתן
הרב אברהם ארי' שי' סטאון בעת היותו בישיבת תורת"ל - לוד

קטעי מכתבים שנכתבו במשך שנת תשכ"ב ע"י סב החתן, הרב אברהם ארלי' שי' סטאון, אשר שהה באותו עת בישיבת תות"ל – לוד, כחלק מקבוצת ה"תלמידים השלוחים" שנשלחו באותה שנה מ-770. המכתבים נשלחו אל חברו, הרב אשר שי' ציילינגולד, שבאותה תקופה היה ב-770, ולאחר מכן בישיבת תות"ל - ברינווא, צרפת.

המכתבים הובאו כאן באדיבות מערכת ספרו של הרב אשר ציילינגולד ClearVisionBook.com, ותודותינו נתונה להם.

מכתבים אלו נותנים תיעוד חי ונדיר על פעלותיהם של התלמידים השלוחים, וכן על הלהט וקאץ שהיה אז לתלמידי 770, בכל הקשור להרבי והקורות ב-770.

מן הראוי לציין, שבאותו עת למד הרב ישראל יואל הכהן ע"ה סוסיבר, סב הכלה, בהשיבה בלוד.

ר"ח כסלו יום ה' פ' תולדות תשכ"ב

אחד"ש...

. . תודה לי על שיחת כ"ק ששלחת לי ליצחק מאיר שי', נהניתי מאד לשמוע אודות ענינים דהפצת המעיינות שכתבת לי, והכל הי' ברור ומבואר. מה ששאלת אודות ההתוועדות אצל ר' שלמה חיים, הסדר שלו בשבת מברכים הוא שקודם מנחה יושבים להתוועד, כשעה ארבע

אחה"צ, ואחר ב' שיחות הפסקנו לתפלת מנחה, ואח"ז ישבנו עמו עד שעה תשע וחצי בלילה, עיקר דיבורו הי' על ענין עבודת התפלה ומחשבת חסידות קודם התפילה, ואמר שמה שטוענים לו שהוא מדריך בחורים צעירים בדרך זה, והיתכן

התלמידים השלוחים בלוד. כותב השורות, הרב אברהם סטאון, בצד שמאל.

כו', אמר שאין יכול להתקיים בדרך אחרת, ואם יתחילו בזה כאשר יהי' בני עשרים ויותר לא יתקיים בהם.

. . אני מחכה על מכתבך מההתועדות דכ"ק, שעדיין לא הגיעני.

הת' ש. ש. שלמד בקרית צאנו כבר יצא משם ולומד פה בהישיבה קטנה.

בליל ה' קודם שבת מברכים נסענו לראשון לציון להתוועד עם ר' שואל ברוק. סיפר מעשיות והנהגות חסידים הזקנים של דורות הקודמים, וצ"ל לימוד החסידות וכו'.

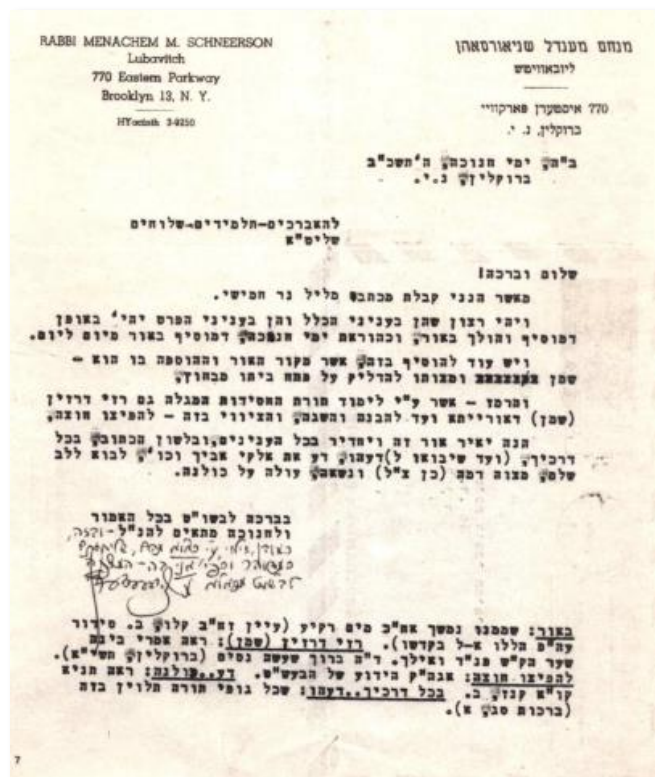
הישיבה בראשון לציון הוא בנין יפה, והכל – לינה, אכילה, ולימוד הוא בבנין א'.

בליל ב' הי' כינוס ארצי דצא"ח, בתל אביב, וכולנו הלכנו. הי' שם כמעט אלף אנשים. קראו שם טעלעגראם של כ"ק, ויצחק גאנזבורג, זוין, ואחרים מאנ"ש דברו. הת' שלום בער ליפסקער חזר המאמר ד"ה טוב טעם.

כבר נסדר פה ענין הקנים, וגם אני וחבירי שמואל בוטמאן בתוכם, בלימוד החסידות.¹⁴

. . תצליח בלימודך ותהא בריא ושלם,

מחבירך אברהם ארי'

א' המכתבים שקיבלו הקבוצה

14 יש לציין שמסופר מפי חברי הרב ישראל יואל ע"ה סוסיבר, שגם הבחורים הצעירים נשפעו מהשלוחים והתחילו להתעסק בענין ה"קנים", והוא בתוכם. ובהיות שהיה לו ענין מיוחד בלמסור קן בענייני דרוש, חיכו כל התלמידים לתור שלו במיוחד.

ב' פ' פקודי תשכ"ב. לוד, ישראל

שלום וברכה !

קבלתי מכתבך הראשון מפאריז . . ב"ה שזכית להיות נשלח מכ"ק ונזכה כולנו להוציא לפועל כל הוראותיו הק' ובזה נחי' בחיים האמיתיים.

... אני שלחתי לך אתמול מאמרי תשי"א שיצאו עכשיו מחנוך שי'. פה הכל הוא בסדר, ב"ה, ואין חדשות לע"ע. מסתמא שמואל לו שולח לך השיחות ומאמרים ק', והאם קבלת השיחות של שבת מברכים אדר שני, וההוראה מכ"ק לפרסם ענין המשלוח מנות כו'. בשבוע העברה הי' החתונה של משה סלאנים, וכמעט כולנו נסענו שם בחיפה, והי' שמח מאד. חצקל גאנזבורג הביא אתו משקה מכ"ק אד"ש, הוא בא לא"י יום ב' לפני שבוע, וכ"ק נתן לו משקה ליתן למשה סלאנים. וכ"ק שלח למשה מכתב על החתונה עם איזה מילים בכי"ק. כשחזרו הבחורים מ770 סדרו הענין של סדר עש"ק כמו שיש שם. (שעד עכשיו לא הי' פה סדר חסידות עש"ק בבקר). והפלפולים אומרים ג"כ בעש"ק.

. . ונזכה להתראות יחד בשעה טובה אצך כ"ק שליט"א בקרוב ממש.

והעיקר לעשות ופרצת בפו"מ בכל הענינים.

חברך . . אברהם

כ' אד"ש תשכ"ב. לוד, ישראל

שלום וברכה !

. . מה שאמרת שקבלתם מכתב מכ"ק שליט"א, האם זה הי' מכ"ק עצמו אליכם לבד, או מכתב כללי ? אנחנו לא קבלנו מכתב כזה.

כמו ששמעתי עכשיו בשבוע זאת, נלמד בזמן הבאה היינו אחר חדש ניסן מסכת קידושין, וזה פלא, ומסתמא זה הי' מכ"ק, ותגיד לי מה לומדים וילמדו אצלכם, ג"כ עם מי אתה לומד בדא"ח, ונגלה כו'.

עכשיו הותחלה ענין הגדול בכפר חב"ד, אצל אפיית המצות, שמביאים הילדים כמעט מכל הבתי - ספר שבארץ, להראותם אפיית מצות שמורה, ולכל ילד נותנים מצה ובקבוק יין זהו ופרצת כפשוטו.

פ. שי' פ. ואשתו נסעו אתמול לכ"ק שליט"א.

פורים הי' פה שמח מאד, בלילה הראשון התוועדנו כמעט עד הבקר, בלי ר' שלמה חיים, ובליל ב' התוועד ר' שלמה חיים.

אני שולח לך אי"ה המאמרים (עשרה מהם לערך) שיצאו פה עכשיו. ג"כ אני שולח לך קטע מהעתון "חירות", מיחידות שהי' עם עתונאי א' עם כ"ק שליט"א.

איני יודע אם כתב כל הדברים בדיוק כמו שנאמרו, אבל תראה דברים מעניינים מאז.

המאמרים דשנת תשי"ב לא יצא עדיין, ומתשי"ח יצא קונטרסים אחדים, ובל"נ אשלח לך.

תכתוב לי כל החדשות שיש שמה, האם יש סדר לימוד בחודש ניסן, פה אין, וכמה זמן אתם חושבים להיות שמה, האם יש לכם זמן מכ"ק שליט"א.

ופה הוא המברק שקבל הישיבה מכ"ק שליט"א ערב פורים, השתא:

"בטח ינצלו השעות שנשארו לתגבורת התעמולות למשלוח מנות ומתנות ויעוררו אחרים. פורים שמח והתועדות פעילה." (חי"ק),

בכלל אין חדשות לע"ע, אנחנו לומדים כל היום, ויש סדר ופרצת בלילה, וקנים.

לפני איזה חודש או בערך זה, הייתי עם עוד אחדים אצל ר' חנוך שי' גליצנשטיין ושמענו הטייפ של י' שבט, גם ראיתי ספרי המכתבים שלו, ויש לו עולם מלא כפשוטו. יש לו פוטוסטעטס מפ"נ של כ"ק שליט"א, ותמונה מכ"ק כשהי' ילד, ועוד הרבה דברים.

תהא בריא ותלמוד בהתמדה, ונזכה להתראות יחד בקרוב ממש אצל כ"ק שליט"א . .

חברך הדו"ש, אברהם

מוצש"ק פ' תזריע תשכ"ב. לוד, ישראל

אחד"ש, שמחתי לשמוע ממך בפרט מהענינים שנעשו בבית חיינו אצל כ"ק שליט"א, ואני קבלתי מכתב מברוקליין וכתבו לי על המעשה בפורים מה שנתן כ"ק היין והמזונות, אבל לא שמעתי אודות מה שכתבת עוד עם כ"ק והר"ש לויטין.

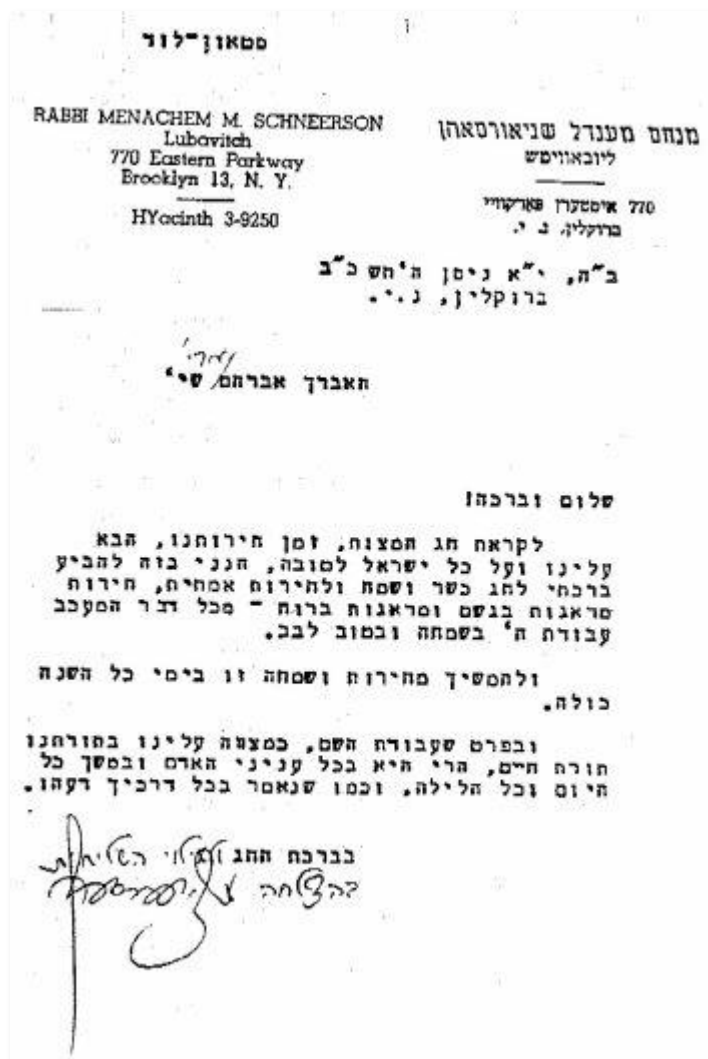
פה כבר בא זמן החופש כפשוטו, וכמעט כל הבחורים נסעו לביתם, ונשארו רק אחדים מהקבוצה שלנו וקצת מן הספרדים. בשבת התפללנו בזאל, והי' כמו מנין וחצי. קודם מנחה בשבת עשינו אסיפה מה לעשות בנוגע ללימוד בזמן החופש, והחלטנו שבכל יום נלמוד (כל

הבחורים שנמצאים בלוד), ב' שעות, משעה חמש בערב עד שעה שבע, שעה נגלה (שו"ע אדה"ז הל' פסח), ושעה בדא"ח (שער האמונה בס' נר מצוה ותורה אור).

לפני שבוע הביא ר' פנחס אלטהויז טייפ מההתוועדות דפורים לחנוך שי' גליצנשטיין, ושמענו אותו בזאל, חלק א' ביום ראשון בלילה, וחלק האחרון בליל ג'. הקול הי' צלול, וכל הבחורים ישבו ונהנו מדברי כ"ק – דברי התעוררות וחיזוק.

מוסג"פ קטע מעיתון שמדבר על מכתב כ"ק באנגלית על זמן בריאת העולם. ג"כ מוסג"פ שיחה ק' מאדמו"ר נ"ע מל"ג בעומר תרצ"ט, שיחה מעניינת מאד. ההעתקה אינה ברורה כל כך, אבל כך קבלתי ולא יכולתי לקבל העתקה יותר טובה.

כבר סדרתי ובל"נ אשלח לך מחר עשרה מאמרים שנדפסו פה זה עתה . .

ולזכות יום הבהיר והגדול – י"א ניסן הבעל"ט . . עשינו פה התעוררות שכל מי שרוצה יכול להשתתף לחזור מאמר ד"ה יסובבנהו דהשתא, או חלק ממנה - בע"פ (לעצמו), עד י"א ניסן, ורשימה מהשמות ושם האם, (כמו ששים שמות) נשלח לכ"ק שליט"א.

ונזכה להתראות אצל כ"ק שליט"א בקרוב ממש ונחסה בצל ק'.

נ.ב. ותצליח במילוי שליחותך בתכלית, באופן ופרצת.

י"ג ניסן תשכ"ב. לוד, ישראל

אחד"ש . .

. . אנחנו עושים פה הכנות להמועד, ולכן אני עסוק הרבה זמן. אני מחכה על המכתב שקבלתם מכ"ק שליט"א, ולכן תמהר לשלח לי. פה יש הרבה ענינים טובים שקרו במשך הזמן, ואכתבם עכשיו

כפי מה שאני זוכר, ואם אשכח דבר מה, תסלח לי. קודם כל, אנחנו נעשה אי"ה פה ב' סדרים כפי הוראת כ"ק, שקבלנו מברק ממנו לפני יומיים, ואמר לנו לעשות כהוראת הרב דכפר חב"ד. (המברק הי' מענה על מכתב מאנחנו). והרב פסק ע"ד המשנה ברורה שנעשה ב' סדרים. — בליל יום ראשון י"א ניסן נסענו לכפר חב"ד לקבל מצות מכ"ק שליט"א ששלח ע"י רב א' מקאנאדא. כ"ק שלח ב' boxes, וחלקו את המצות לכל תושבי הכפר, וגם להבחורים שהיו שם. הוא הביא עמו מאמר אחרי מות — תרמ"ט, שיצא לאור עכשיו, עם הגהות כ"ק. התאריך הי' ב' ניסן. ושיחת השוחטים מכ"ק הריי"צ. ואמר לנו שכ"ק אמר שיתוועד בליל יום ראשון, ושמעתי שכבר בעש"ק ידעו שיתוועד. ואמר לכ"ק כשנכנס אליו קודם שנסע שמצטער על שלא יכול להיות אצלו בהתוועדות, ואמר כ"ק, שאין דבר, מפני שפה יתוועדו, וגם שמה (הלשון אינו מדויק אם אמר בכפר חב"ד או בארץ ישראל) בטח (או מסתמא) יתוועדו, וזה יהי' המשך ... ולכן מיד אחר לקיחת המצות, התוועדו בביהכנ"ס החדש, ואנחנו כמו ט"ז בחורים הלכנו לבנין ישיבת החדש, וישבנו עד שבע בבקר. אני כבר שמעתי שיצא המאמרים דווארשא, ויצא מפתח ענינים מכ"ק הריי"צ ע"י כ"ק שליט"א. הזוכה בגורל מאיר שמחה חן כבר נסע לכ"ק והי' שם כבר בשבת. . .

וקבלתי העתקה מהמארגען דזשארנאל מלימא שי', ששמה כותב על ההתפעלות של בן—גוריון כשראה במכתב מתאריך בריאת העולם מכ"ק.

לפני שבוע נסעתי עם יצחק אדרעס לאילת. . . ושמה פגשנו ביהודי א' ממורוקא, עולה חדש, שעלה לפני ב' חדשים, איש חב"די, ושמו יהודא עמאר, ולמד לפני איזה שנים בצרפת, אצל ר' ניסן. והראה לנו מכתב מכ"ק שכתב לו שיחזק זמן לימודו, ובפרט שהי' חלש בבריאות.

תכתוב לי כל החדשות דשם, ובפרט מה שאתה שומע מכ"ק שליט"א, ויהי' לך חג הפסח כשר ושמח (זה הי' נוסח כ"ק בהמברק אלינו), ונזכה להתראות יחדיו אצל כ"ק בקרוב ממש.

א' פ' אמור תשכ"ב. לוד, ישראל

שלום וברכה !

. . . מה שכתבת לי ממה שקרה אצל אד"ש בחג הפסח, נהניתי מאד. . .

החג אצלינו עבר בטוב, אנחנו עשינו ב' סדרים כהוראת אד"ש, ובשביעי של פסח עשינו תהלוכה פה בלוד בהשיכונים, והי' יפה מאד. הת' נחום קפלן דיבר, ורקדנו ריקודים וכו'. בחוה"מ קבלתי מצות ממה שנתן אד"ש ערב פסח, ע"י לימא, ובשעת הנתינה שאלו כ"ק: איפה הוא נמצא? ולימא ענה בלוד. ושאל כ"ק: וועסט אים שיקען מיטן פאסט? ואמר כן. והמצה באה שלם (ב' חתיכות) ממש כמו שנתן אד"ש.

והבחורים האחרים פה, כמו אברהמס, ושלום בער, קבלו ג"כ, אבל נשבר לחתיכות הרבה. והיום קבלתי כוס של ברכה ע"י לימא, ועוד לא קבלתי מכתב ממנו מהפרטים בזה. בטח תכתוב לי מהנעשה שמה אצלך, כל החדשות ובפרט כל מה מה שאתה שומע מהנעשה אצל אד"ש, כי זהו העיקר...

מסתמא תשלח לי העתקה (כמו שכתבת) מהמכתב ששלח לכם אד"ש, ובאמת אני מחכה ע"ז.

מוסג"פ העיתון פנים אל פנים, וכמו שתראה, כל המכתב של אד"ש על המדע מתורגם לעברית. כתוב שם, שאד"ש כתב הערות והוספות ע"ז, בחוברת לחוד, וכשאני אראה את זה בל"נ אשלח לך. גם מוסג"פ מכתב (קטע) כ"ק מאדמו"ר הריי"צ נ"ע לאלי' אבר ז"ל הסבא של הת' אלי שי' אבר הלומד פה בלוד. זהו מכתב לא"א ז"ל (הנ"ל) ולב"ב.

אתמול בלילה (מוצש"ק) נסענו (שבעה בחורים) לר' שואל שי' ברוק, להתוועד ב' אייר כו' ולא רצה באמרו שצריכים לקום השכם להתחיל ללמוד כו' ולכן לא לקחנו משקה. אבל דיבר עמנו וסיפר לנו מעשיות מזקני החסידים, ואיך הי' הלימודים אצלו, מר' גרונס ז"ל והחברים שלו, ואמר לנו שצריכים לעסוק הרבה בדא"ח, ולהתנהג כמו"ש שם, וכו'. ישבנו אצלו לערך ב' שעות.

המאמרים דתשי"ח לא יצאו הכל, ובל"נ אשלח לך מה שיצא, ומתש"כ עוד לא יצאו. קבלנו – אני ויצחק מאיר – מאמרים ושיחות – ששלח לנו שמואל לו.

מידידך המחכה לראות אותך ונזכה להתראות אצל כ"ק אד"ש, בקרוב ממש.

ה' פ' בחוקותי, תשכ"ב. לוד, ישראל

אחד"ש הטוב, קבלתי מכתבך היום, ושמחתי לשמוע ממך. כמו שקבלתם אתם מכתב מכ"ק אד"ש, כמו"כ אנחנו קבלנו, והתאריך הי' י"א ניסן, ובכ"ק נוסף על הברכה הי' כתוב – ולמילוי השליחות בהצלחה –.

שמעתי על האוירון שיסע (נסע) לכ"ק מאנגלי' על ל"ג בעומר, ושמעתי שעוד א' יסע ממאנשעסטער על י"ב תמוז.

בל"ג בעומר הי' פה שמח מאד. בלילה אחרי מעריב הי' הדלקת המדורה מחוץ לשיבה. הרבה אנשים באו לראות. בשעה 11 בלילה נסענו למירון. . והדרך שעולה עד לקבר הי' בלי גוזמא מלא וגדוש עם אנשים. . וצא"ח הי' להם מקום מיוחד שם, איפה שהי' להם רם-קול, ודברו אודות ל"ג בעומר, וקראו שיחות מכ"ק, ושרו ניגוני חב"ד. הבחורים שלנו (של הישיבה) הניחו תפילין על האנשים, וזה הי' תעמולה גדולה.

ב' סיון תשכ"ב. לוד, ישראל

שלום וברכה !

. . אנחנו חושבים לנסוע בעז"ה לחצרות כ"ק אד"ש על ר"ה, עם המטוס שיסע מכאן. אפרים וולף קיבל הוראה להשאיר מקומות ריקים על האוירון בשבילנו.

תודה מאד על מה שכתבת מההתועדות, ומל"ג בעומר כבר שמעתי, וגם שמענו במוצש"ק הסרט (tape) של ההתועדות.

מהישיבה פה יסעו אי"ה ו' (או יותר) בחורים לכ"ק אד"ש ללמוד שנה. הם עוד לא נסעו אף פעם.

הנני שולח לך המאמרים דשנת תשי"ב – שיצאו לאור עכשיו.

אל תפרסם עדיין נסיעתנו לכ"ק, היות שעדיין לא קבלנו הוראה מפורשת.

עש"ק פ' נשא, תשכ"ב, לוד

שלום וברכה !

אחד"ש הטוב . .

אנחנו כבר שמענו מה שנעשה שם בשבועות אצל כ"ק אד"ש, וקצת מהשיחות קודש, מה שדיבר על הבנינים, שצריך לעשות וזהו העיקר, וכמו שדיבר במעלת זעליג סלאנים וכו' וכמו שתקבל הכל מסתמא. היום קבלתי כוס של ברכה מה שלימא שלח לי. אני כבר שמעתי מהילדים דבאסטאן ומה שדיבר להם כ"ק.

מסתמא שמעת המעשה, שאחדים מאנשי סאטמאר בברוקלין נכנס לכ"ק ליחידות, ובקשו אותו שיהי' נוכח אצל demonstration שלהם אודות מה שקורה פה בא"י. ושאל אותם כ"ק, מדוע הם לא לומדים חסידות? ולא ידעו מה לענות על זה.

אודות נסיעתנו עוד לא שמענו דבר נוסף, ושבוע זאת קבלנו ג' מכתבים עם חי"ק מכ"ק אד"ש, ב' הי' עם מראה מקומות (ומסתמא אתם קבלתם ג"כ מכתבים אלו, ותענה לי ע"ז).

כבר כתבתי לך שיסעו מפה כ-8-9 בחורים לכ"ק ללמוד שם.

אברהם מס מלמד שיעור בדא"ח בישיבה קטנה בכל לילה, ומיכל שי' מלמד ג"כ שיעור בדא"ח בזאל להספרדים, וג"כ יש לו שיעור בגמרא לבחורים אחדים. אנחנו חושבים ליסע לכפר חב"ד ללמוד שם לערך י"ב תמוז, אבל דבר ברור עוד לא יודעים.

שמעתי שצריך לבוא פה עוד בחור מאנגלי', שכבר כתב הרבה פעמים במשך שנה זו לכ"ק שרוצה ללמוד בישיבה (19 yrs). היות שעתה הוא עובד. ואד"ש לא הסכים ע"ז שילמוד בישיבה. עד כי בזמן האחרון קיבל מכתב ונחמן סודאק ביאר כוונת המכתב שכ"ק כבר מסכים שילך לישיבה. ולכן יבוא פה בעוד מעט אי"ה.

נ.ב. פה לומדים במשך כל הקיץ.

א' דר"ח תמוז תשכ"ב. לוד, ישראל

שלום וברכה!

קבלתי מכתבך ונהניתי לשמוע שקבלת את המאמרים דתשי"ב. ..

. . בשבוע העבר, קיבל את"ה מכתב מכ"ק אד"ש (שלא קבלו מכתב זה כבר שנה (ויותר), ולכן שמחים מאד. אח"ז קבלו מכ' [(שתים) בנוסחא א'] אודות ההתועדות די"ט כסלו. מכ' א' הי' למוסד עלי' בפתח תקוה איפה שאני הייתי עם עוד בחור א' (ישראלי) לפני י"ט כסלו, ודברנו שם אודות החג ואודות כ"ק אד"ש. אח"כ לקחנו נייר וכל א' חתם שמו, ולמעלה כתבנו שאנו המשתתפים בהועידה רוצים את ברכת כ"ק. וע"ז הי' המענה. ומכ' ב' הי' לישיבה פה. ומוסג"פ מכ' א' בשבילך.

בשבוע העבר קבלנו המענה לפ"נ (שתים) די' שבט, עם חתימת סימפסון. כמעט כל א' קיבל מענה.

מסתמא שמעת שמשנה שרת הי' אצל כ"ק אד"ש, לערך ב' שעות, וכבר חזר לאה"ק, ודיבר בכפר חב"ד (לא הייתי) אבל שמעתי שהי' מעוניין.

ראיתי בעיתון מאנגלי' שכ"ק אד"ש שלח מכתב לAgudat Executive Convention בלונדון לפני חדשים, אודות העתון Jewish Press, שהופיע באנגלי' ועכשיו נפסק, ואד"ש כתב שעתון כזה צריכים עכשיו ביותר בשביל היהודים וכו' ולכן ישתדלו להחזיר הופעתו.

נפתח פה באה"ק עוד ישיבת חב"ד בנגב בעיר שדרות, ומנהל הישיבה הוא ידידינו הת' בנימין שי' מזרחי. יש שם לערך 40 תלמידים, - ישיבה קטנה, כולם ממאראקא.

אי"ה יהי' לערך 10 או יותר בחורים שיסעו מפה לחצרות כ"ק אד"ש על ר"ה. זה עוד לא ברור 100%, מפני שעוד לא נסתדר עם הצבא, אבל אי"ה יהי' הכל בסדר. וג"כ אודות נסיעתנו חזרה, אין חדשות לע"ע.

האם שמעת מהיחידות של האנשים שנסעו לכ"ק מאנגלי' ? אם לא, תאמר לי, ואכתוב לך בל"נ, כי אני שמעתי קצת מזה מהבחור של אנגלי' שלומד פה.

ועכשיו אספר לך מעשה נפלא מכ"ק אד"ש שקרה זה עתה עם ב' בחורים שהי' פה בשבת זו. הי' בחור א' (ממאראקא) שלמד פה בישיבה. לפני שנה יצא לצבא. לפני איזה שבועות כתב מכ' לכ"ק אד"ש, שאמו - לע"ע - עוור blind, ממקרה א' (לא מלידה) והלכה לכמה רופאים, ואמרו שכבר אי אפשר לעשות מאומה, וישאר כמו שהוא. ענה לו כ"ק, שיבדוק את התפילין והמזוזות שלו, וכמו"כ של חבירו (יש לו חבר א' שג"כ למד פה, ועכשיו יצא, הרבה פעמים הוא בא פה לשבת). נו, מיד יצא לקיים ציווי אד"ש. והנה התפילין של הבחור עצמו הם דקות, ובדק אותם והי' בסדר, וכמו"כ המזוזות שלו. והתפילין של חברו, הם גסות, וכשבא להסופר, אמר לו, מדוע לך לבדוק אותם, הם כמו חדשים, און א שאד על הכסף. אבל אמר, שרוצה שיבדוק אותם. והסופר מצא בתיבת ימים (לפני ימימה) שהמ"ם סופית חסר. ונתפלא ע"ז מאד, ושאל אותו, איך ידעת מזה ? ואמר הבחור שזהו ע"י הרבי. ומיד תיקן את זה וסיפר לחבירו. מיד חברו אמר לאמו, שתלך עוד הפעם לרופא. היא הלכה, והרופא אמר שעייני' כבר הוטבו קצת, ויוכלו לעשות אפאראטציע. ועשו זה, ועכשיו היא יכולה לראות.

ז' תמוז תשכ"ב. לוד, ישראל

שלום וברכה !

אחד"ש הטוב . . אין פה חדשות לע"ע ואכתוב לך דברים אחדים מעניינים : מה שאתה שואל אם קבלנו מכ' ממוצש"ק בהעלותך, הנה אנחנו לא קבלנו, אבל הת' מיכל שי' שטיינמיץ קיבל מכ' כזה, מעש"ק בהעלותך, ואיני יודע אם זהו אותו המכ' שנשלח לכם. בהמכ' שלו כתוב אודות העבודה דבהעלותך, ואהבת ישראל וכו'. קודם חי"ק הי' כתוב בכי"ק : ובפרט - להצלחה במושפעיו שי' ומתוך שמחה. ויש שם מראה מקומות.

ראיתי קטע מעיתון א' שהופיע בארץ, שאד"ש שלח מברק למדינה פה, בנוגע למה שהירדנים רוצים לעשות כביש בהר הזיתים. ואד"ש אמר שהמדינה דפה ישתדלו למנוע זה, בשביל חסידי חב"ד שמונחים שם.

אני שמעתי שמחנה גן ישראל בדעטרויט יש להם מקום חדש, בFenton, ומרדכי קלמנסון יהי' שמה.

שמעתי שקפל בחור יבוא פה (אפשר עם שמואל פסח בוגומלסקי) ומפה ילך לאפריקא (כנראה על שליחות המל"ח).

ועכשיו אעתיק לך קצת מהני מילי מעלייתא - יחידות של אחדים מהאנגליים אצל כ"ק: (ותכתוב לי אם שמעת מזה): מר. פ. נשלח מאד"ש בתור ב"כ מאנגלי' למאנטריעל להיות נוכח בפתיחת ישיבה החדשה. הטעם שנשלח הי' שאצל היחידות שלו, אד"ש אמר לו שזהו הבנין שהוא רוצה לראות בלונדון, לא מחר אלא היום. – קודם שמר ט. הי' לו יחידות קיבל מכתב מהוריו שאמו נחלה. כשנכנס לאד"ש, שאלה הראשונה הי' מה שלום אמך? ואז נמשך ביתר היחידות. וכאשר ראה שכתב הקוויטל קטן מאד, אד"ש שם המשקפיים לקרוא. ואמר לו שילמוד שעה א' בבקר ושעה בלילה, ולהוסיף פי שנים הצדקה שלו, ובשום אופן לא לשאול בשביל הכסף שנתן בשביל הדברים להclub (בבית ליובאוויטש)... כשגמר היחידות, אד"ש עמד והלך לשמאלו חצי הדרך סביב לשלחן, ואד"ש ראה רשימת שמות על נייר ביחד עם club badges, membership cards, אד"ש שאל אם זהו בשבילו? וט. אמר כן. ואז אד"ש רצה לדעת אם יכול להשאיר אותם אצלו, ואמר כן. ואז אד"ש לקח עוד פסיעה, ואז הי' מר ט. כבר אצל הדלת. אז אמר לו אד"ש כשתשמע מאמך או אודותה תודיע לי מיד.

ב' פ' מטו"מ תשכ"ב. לוד, ישראל

אחד"ש הטוב . .

מיי"ב תמוז לא קבלתי עדיין מכתב, אבל הר' זעליג סלאנים חזר בשבוע העבר לפה, ואד"ש נתן לו טייפ מההתועדות דיי"ב תמוז. במוצ"ק העבר השמיע את זה בירושלים. אני לא הייתי שם, אבל אברהם וי.מ.ג. הי'. שמעתי שאד"ש שאל אותו ביחידות אם שמע (והבין) את ההתועדות, ואמר כן וכך. ואז נתן לו הטייפ ואמר שישמיע את זה בכל הארץ. לפני המאמר הי' ג' שיחות, שיחה א' דיבר אודות פרשת המאסר (ודיבר אודות יהודי רוסיא, והתחיל לבכות קצת), ושיחה א' אודות ענין שחסידי הוא lamppost, וצריך להאיר כו'. המאמר הי' כ 35 מינוט. – שמעתי שאד"ש אמר (אינני יודע מתי אמר זה) שמעכשיו לא יהי' עוד יחידות ארוך כמו עד עכשיו.

פה יש סדר קבוע כל ימי הקיץ, ויש רק אחדים מישיבות אחרים שבאים פה ללמוד. יש עכשיו הרבה בחורים ממארקו, (בחורים טובים - בלימוד ובהנהגה) שבאו לא מזמן ארוך. כמדומה שכבר כתבתי לך שאני לומד עם עוד מי שהוא – בין בנגלה ובין בדא"ח.

אנחנו מקוים לידע דבר ברור אודות חזירתנו לחצרות אד"ש, בעוד זמן קרוב אי"ה. – אודות הבחורים שרוצים לנסוע מפה לכ"ק אד"ש, לע"ע אין הצבא נותן להם היתר יציאה, ונראה שיש

הרבה קישויים בדבר. לע"ע יש 2 בחורים שיסעו אי"ה ודאי, בחור א' מאנגלי' (י. מ. קגן) שאביו הי' מזכיר אצל אדמו"ר מהוריי"צ נ"ע, ובחור א' מהולנד, שאביו הוא רב שמה. הם יסעו אי"ה בי"ז אב.

ההנהלה דישיבת חב"ד בראשון לציון היום התפטרו (היינו שני האחים) ובמקומם הלכו (לכל הפחות בשביל ימים אלו) אברהם, אלימלך צויבל, ונחום שטרנברג.

עכשיו התחילו לעשות פה השיחות של כ"ק אד"ש משנת תש"י, ואי"ה יופיעו בקרוב, ובל"נ אשלח לך כשיצאו.

נ. ב. מוסג"פ הדיבור שיבר ר' קזרנפסקי בכפר חב"ד, מה שמסר לו כ"ק אד"ש.

ב' פ' ואתחנן תשכ"ב. לוד

שלום וברכה !

. . היום שלחתי לך ביאור בתניא (ל"ה דפים) מהרה"ח ר' שואל שי' ברוק.

אודות נסיעתנו חזרה לחצרות כ"ק, אין לנו דבר ברור 100%, אבל בעז"ה נחזור על הימים הנוראים, עם האוירון של אפרים. הבחור מאנגלי' ועוד בחור מהולנד, כבר קבלו הכרטיסים בשביל האני', ואי"ה יסעו מפה שבועיים מעכשיו למדינותיהם, ומשם יסעו לחצרות כבוד קדשו.

בעוד מועד יוגמר פה שיחות שנת תש"י, ואי"ה אשלח לך.

כבר ג' בחורים (דפה) קבלו מענה מכ"ק אד"ש אודות נסיעתם, ואמר להם שישאלו את ההנהלה דפה.

יש קישויים עם הצבא, ואפרים משתדל לקבל רשות בשביל הבחורים בשביל חודש לבד.

כ' אב תשכ"ב. לוד

שלום וברכה !

. . אי"ה אנו נחזור לחצרות כ"ק עם המטוס של הישיבה, והכסף ישולם בשבילנו. האוירון נוסע בכ"ו אלול, היינו יום ג'. ב' בחורים דפה נוסעים ג"כ בודאי, שיש להם הכל מסודר. יש עוד בחורים שחושבים לנסוע, אבל לע"ע יש קצת קישויים עם הצבא וכו'.

היום שלחתי לך ד' מאמרים – שנות פ"ז וא' מתרע"ב. ג"כ שלחתי לך המאמרים דשנת תשח"י (ה' קונטרסים הראשונים). עד עכשיו יצאו קונטרסים אלה, וכשיצאו עוד בל"ג אשלח לך.

ראיתי קטע מעיתון מאפריקא, עם תמונת כ"ק, מה שש"פ באגמילסקי מסר לעיתון.

מסתמא שמעת שמנחם בגין הי' אצל כ"ק יותר מג' שעות, ודיברו על הרבה ענינים בנוגע ליהדות וחיזוק וכו'. כך כתוב בעתון של חירות.

בעש"ק נסעו ב' בחורים לחצרות כ"ק, ועל הדרך יעמדו בביתם לזמן קצר, זה באנגלי' וזה בהולאנד.

אני ג"כ לא קבלתי מכתבים מאמעריקא כבר מזמן (כמובן מפני שרוב נסעו על מרכז שליחות).

בעוד מעט יצא ביאור על התניא מא' מהתמימים בזמן אדמו"ר האמצעי נ"ע, מפרק א' עד פרק כ' – כ"א. וכמו"כ אני מקוה שיצא השיחות דתש"י בעוד מעט זמן.

אם יש לך משהו לשאול ולבקש מפה, תבקש עכשיו, כי בעוד מועד נחזור לחצרות כ"ק.

ב' פ' תבוא תשכ"ב. לוד

שלום וברכה !

אחד"ש . . בשבוע העבר קבלנו הבשורה השמחה והעליזה כו' שאנו חוזרים לחצרות כ"ק בהתאם להוראת כ"ק אד"ש. קבלנו מכ' זה מהמזכירות - אקספרס.

אתמול בא הת' שמואל פסח שי' לכאן. אני עוד לא ראיתי אותו. שמעתי שיהי' פה כמו שבוע ואח"כ יחזור לחצרות אד"ש. על הדרך יעמוד באירופא, ואפשר במחנך ג"כ.

בירושלים התוועד הר' ש. ששונקין שחזר עכשיו מכ"ק אד"ש.

ותכתוב לי מכל הנעשה עמך, ואם כבר ביקר אצלכם ר' דזייקסון, ומה נשמע עם חזרתכם כו'.

בכ"ה תשרי יהי' הנחת אבן הפינה בשביל ישיבת תורת אמת החדש בירושלים.

אתמול ביקרתי בקרית-גת. בבי"ס שלנו לומדים כמו 600 ילדים. שמה נמצאים כל החברה, משה סלאנים, אברהם דונין, ששונקין, ישבעם סגל, יעקב ספרנוביץ ועוד. הם נותנים הרבה כוחות בהתלמידים, ובעז"ה יוצאים פירות טובים.

נ. ב. הבחורים שנוסעים עם המטוס של אפרים, יש להם רשות מן הצבא רק בשביל ה' שבועות.

עש"ק פ' תבא תשכ"ב, לוד

שלום וברכה !

אחדשה"ט, שמחתי במאד לשמוע הבשורה הכי נעימה שכבר חוזר אתה לחצרות כ"ק, בטח תודיע לי הפרטים (היינו איך נודע לך דבר זה, ע"י ר' דזייקאבסאן ? וכו'). וכן הפרטים שיבואו: בזמן נסיעתך, מי ישלם וכו'.

אנחנו עושים כבר הכנות לנסוע בעוד שבוע וחצי אי"ה.

בכ"ה תשרי יהי' אי"ה הנחת אבן הפינה של ישיבת תורת אמת החדשה בירושלים עיה"ק ת"ו אצל שיכון חב"ד.

קבלתי העתק מעתון Jewish Forum – ארטיקל מכ"ק אד"ש בעצמו באנגלית אודות עזר הממשלתי בשביל ישיבות.

. . בשבוע זאת קבלנו ב' מכתבים מכ"ק: א' (מ"ב תמוז, וב') מו' מנ"א, בבקשה תודיע לי אם קבלתם ג"כ מכתבים אלו . .

לזכות

החתן הרה"ת שלום דובער הכהן שי'

והכלה המהוללה מ' עטיל תחי'

דיבקין

יה"ד שיבנו בית בישדאל

בנין עדי עד על יסודי התודה והמצוה

כפי שהם מואדים במאור שבתודה

זוהי תודת החסידות